

Na PUlze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove

Ročník IV., číslo 4, december 2011

Požehnané Vianoce a rok 2012

Foto: Jaro Ondo

Srdečne blahoželáme

doc. RNDr. Ivan Šalamon, CSc.

RNDr. Mária Csatáryová, PhD.

Ing. Mária Blašková

Nemôžeme zmeniť minulosť, ale môžeme vnímať jej stopy a akceptovať ju...

Blížia sa Vianoce, sviatky pokoja a radosti pre kresťanov. Týmto sviatkom sa tešia aj nekresťania. Nikto nemôže poprieť, že Vianoce nám prinášajú inú atmosféru, než ostatné dni v roku. Dýchajú láskou a pokojom. Zamyslíme sa odkiaľ táto láska a pokoj pochádzajú? Vianoce nás presviedčajú svojou dobrotou, že nie sú vysnívanou idylkou Cirkvi, kňazov, či zbožných veriacich, ale sú realitou, ktorú priniesol svojim príchodom na našu zem Syn Boží, Ježiš Kristus.

Anjeli bezprostredne po Kristovom narodení zvestovali ľuďom nádherné posolstvo, ktoré je stále aktuálne:

„Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“.

Prijmeme toto posolstvo do svojho srdca a oslavujme Boha, ktorý nás zahrnie svojím pokojom a svojou láskou. Vidíme, že bez Neho to nejde: ani v našich rodinách, ani v práci, ani v rôznych inštitúciách, ani v štáte, ani vo svete, ani v živote žiadneho človeka.

Vianoce bez Ježiša Krista sú iba pozlátkom, ktoré po sviatkoch zahodíme. Ale Vianoce s Kristom zostanú pre nás trvalým bohatstvom.

Žičím všetkým profesorom i poslucháčom Prešovskej univerzity v Prešove hlboké prežitie šťastných a pokojných Vianoc s Ježišom Kristom. Spievajme Bohu na slávu a On nás zahrnie natrvalo vianočným pokojom a láskou. Všetkým zo srdca žehnám.

Mons. Ján Babjak SJ, gréckokatolícky arcibiskup a metropolita

V tieto svetlé a radostné dni, kedy celý kresťanský svet spomína príchod na Zem Jednorodeného Syna Božieho, prijmite srdečné pozdravenie a zároveň i blahoželanie k nastavujúcemu novému roku naplnenému Božou milosťou pre všetkých ľudí.

Upriamujúc svoj duchovný zrak a svoje pocity k tejto svätej udalosti, opätovne stretávame sa s hlbokým tajomstvom Bohozjavenia a prežívame ho ako zjavenie svetlu Božej lásky a dobroty, ktorá otvára pre každého človeka nový život v Christu.

„Vpravde veľkým tajomstvom pobožnosti je (On), ktorý sa zjavil v tele“ (I Tim 3,16), píše apoštol Pavol, poukazujúc na skutočnosť, že v osobe Isusa Christa prišiel na Zem sám Boh. Táto Božia láska prišla k nám na Zem s veľkou pokorou, v tichosti, prijímajúc úbohý prístrešok - Betlehenskú jaskyňu a jasličky, čo apoštol Pavel zvýraznil slovami: „Isus Christos ... vzdal sa hodnosti, vzal na seba podobu služobníka, podobný sa stal ľuďom, a keď sa zjavil ako človek, ponížil sa a bol poslušný do smrti, a to až do smrti na kríži“ (Fil 2,7-8), rozdávaajúc tak svoju lásku a svätosť všetkým ľuďom. Narodenie Isusa Christa v tom čase zažiarilo do celého sveta. Zobudilo spiace ľudstvo a začalo ho prinavracieť k Bohu. Aj v dnešných časoch sila Christovej milosti nech upevní naše ubolené duševné sily a prekoná naše slabosti.

Pozdravujem Vás so želaním Božej milosti a s prosbou, aby nám bolo dopriate spolu s anjelmi, a s čistým srdcom spievať: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj medzi ľuďmi a život podľa Jeho svätej vôle“.

Želám Vám mnoho zdravia, bratskej lásky a úspechov vo Vašej sľachetnej práci. Nech je šťastný a požehnaný rok 2012.

Christos Raždajetsja!

Ján, arcibiskup prešovský a Slovenska

Poznanie môže byť pre ľudstvo požehnaním i zlorečením. Požehnaním sa stáva iba vtedy, keď je prežiarené svetlom, ktoré ho zbavuje ľudského egoizmu. Takým svetlom svietila betlehemska hviezda, keď viedla mudrcov od východu – „vedeckých pracovníkov svojej doby“ k láske zjavenej v betlehemskej dieťaťi. Premoženie zjavením betlehenských jaslí nechcú svojim poznaním slúžiť herodesovským mocenským záujmom, preto idú naspäť inou cestou. Prajem všetkým, ktorí sa na Prešovskej univerzite v Prešove snažia o poznanie, aby bolo prežiarené posolstvom a svetlom betlehemskej hviezdy, ktoré vedie ku Kristu a prináša „inú cestu“, iný štýl života naplnený požehnaním.

Požehnané Vianoce plné betlehemskeho svetla Vám praje

Slavomír Sabol, biskup VD ECAV

Počas blížiacich sa sviatočných dní budeme rozličným spôsobom obdarováni, vyobíjani, vypočujeme si tie najkrajšie priania, navzájom si prejavíme blízkosť a vyjadríme sympatie. Ten najväčší prejav lásky a najkrajší dar sme však už dostali od nášho Nebeského Otca. Boh sa stal človekom a v osobe Ježiša Krista sa dáva nielen poznať, ale ponúka aj znovuoživenie tých najkrajších hodnôt života v plnosti pre všetkých ľudí.

Aj na vašej Prešovskej univerzite v Prešove sa iste v mnohých prípadoch môžete vždy znova presviedčať o tom, ako blahodarné pôsobí Ježišova prítomnosť na naše medziľudské vzťahy. Ježiš Kristus pretvára nielen vzťahy, ale predovšetkým životu každého jednotlivca ponúka plnosť zmyslu.

Prajem a vyprosujem vám všetkým, aby aj tento rok boli pre vás Vianoce novou príležitosťou k aktívnemu vytváraniu pokoja vo vzťahoch i v srdci.

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup – metropolita

Ocenili kvalitu PU v Prešove

Prešovská univerzita (PU) v Prešove získala cenu za zapojenie sa do súťaže Národná cena Slovenskej republiky za kvalitu 2011, v kategórii C3 (iné organizácie verejného sektora) ako jediná univerzita na Slovensku.

„Účasť v súťaži predstavuje potvrdenie smerovania PU v Prešove na kontinuálne zvyšovanie kvality pri realizácii procesov v organizácii. Prešovská univerzita v Prešove patrí medzi elitné vysoké školy na Slovensku, je aktívna vo viacerých európskych sieťach univerzít. Vykonáva teda aktivity, ktoré prispievajú k napĺňaniu tohto cieľa. Účasť v súťaži je zároveň záväzkom pre udržanie a ďalšie zvyšovanie nastavených trendov v oblasti kvality, pre zdokonaľovanie manažérstva kvality, ale aj budovanie dobrého mena. Hlavná pridaná hodnota je vo zvyšovaní úrovne riadenia procesov na univerzite. Mali sme možnosť bezprostrednej konfrontácie našich prístupov a pohľadov na procesy podľa modelu CAF s názormi a pohľadmi externých expertov,“ povedal rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD.

Národná cena SR za kvalitu (súťaž), ktorej vyhlasovateľom a organizátorom je Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, je najprestížnejšou národnou cenou kvality pre organizácie a zároveň najvyšším možným stupňom uznania, ktorý je možné dosiahnuť a odlíšiť sa tak od svojich konkurentov v oblasti manažérstva kvality. Hlavným cieľom súťaže je motivovať a podporiť organizácie verejnej správy a podnikateľského sektora v trvalom zlepšovaní a zvyšovaní výkonnosti prostredníctvom implementácie vybraných modelov kvality.

Do súťaže Národná cena Slovenskej republiky za kvalitu 2011 bolo prihlásených podľa modelu CAF 12 organizácií verejnej správy, podľa modelu výnimčnosti EFQM 2 organizácie verejnej správy a 18 organizácií podnikateľského sektora.

Slávnostné odovzdávanie cien XII. ročníka súťaže Národná cena SR za kvalitu za rok 2011 sa uskutočnilo 7. novembra 2011 v historickej budove Národnej rady Slovenskej republiky, za účasti prezidenta SR Ivana Gašparoviča, predsedu NR SR Pavla Hrušovského, veľvyslancov a ďalších predstaviteľov diplomatického zboru, štátneho tajomníka MŠV Vaš SR Jaroslava Ivanča, rektorov slovenských vysokých škôl a ďalších predstaviteľov verejnej správy a podnikateľského sektora.

Počas slávnostného vyhlasovania výsledkov súťaže boli udelené ocenenia v troch kategóriách: A1) organizácie, vyrábajúce výrobky nad 251 zamestnancov, A2) organizácie, poskytujúce služby nad 51 zamestnancov, C3) iné organizácie verejného sektora.

Cenu pre PU v Prešove prevzali, z rúk predsedníčky Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR Lucie Gocníkovej a predsedu hodnotiteľskej komisie Michala Lacha, rektor PU prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a dekan PF PU doc. Ing. Jana Burgerová, PhD., pod ktorej gesciou sa implementácia modelu CAF realizovala. K riešeniu projektu výrazne prispela Fakulta manažmentu PU, ktorá model pilotne testovala pod vedením doc. Ing. Andreja Šutaj-Eštoka, PhD.

vá, PhD., pod ktorej gesciou sa implementácia modelu CAF realizovala. K riešeniu projektu výrazne prispela Fakulta manažmentu PU, ktorá model pilotne testovala pod vedením doc. Ing. Andreja Šutaj-Eštoka, PhD.

Ing. Vladimíra Pohorelcová

doc. Ing. Jana Burgerová, PhD.:

Vedenie Prešovskej univerzity v roku 2008 rozhodlo o implementácii systému hodnotenia kvality procesov na univerzite v súlade s Dlhodobým zámerom PU. Ako realizačný model bol implementovaný model CAF 2006, ktorý sa poskytuje organizáciám európskeho verejného sektora ako jednoduchý nástroj na aplikáciu techník manažérstva kvality. Oblasť kvality systémovo spadá pod Útvár prorektora pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality. Ako poradný orgán bola rektorom zriadená Rada kvality PU, kde garantom bola doc. Ing. Jana Burgerová, PhD., prorektorka pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality a vedúcim pracovnej skupiny bol doc. Ing. Andrej Šutaj - Eštok, CSc. Členmi rady boli prodekan pre rozvoj jednotlivých fakúlt PU. Administratívou bola poverená Mgr. Adriana Butoracová.

Fakulta manažmentu (FM) pilotne realizovala implementáciu CAF a nadobudla v tejto oblasti skúsenosti, preto aj prvé aktivity v podobe školení univerzitného tímu CAF sa začali práve na pôde FM, pod gesciou doc. Ing. Andreja Šutaja - Eštoka. Systematická práca na príprave samohodnotiacej správy CAF pokračovala spoluprácou s Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR aj v realizovaných školeniach na ich pôde. Naším cieľom bolo vytvoriť samohodnotiacu správu celouniverzitnej pôsobnosti a zároveň fakulty mali povinnosť vypracovať fakultné samohodnotiace správy CAF.

Systém CAF vyprecizoval dokument - samohodnotiacu správu, ktorá podáva komplexný a pravdivý obraz organizácie. Správa je štruktúrovaná do deviatich kritérií, z ktorých prvá časť je predpokladová a druhá časť dôkazová. Mapovanie skutočností, a najmä dôkazov na celouniverzitnej úrovni, nebolo jednoduché, najmä s dopadom na spomínanú dôkazovú časť. V kritériách správy CAF „Vodcovstvo“ a „Stratégia a plánovanie“

sme vychádzali zo strategických dokumentov PU - najmä Dlhodobého zámeru. Kritérium „[Zamestnanci](#)“ sa tvorilo v spolupráci s Útvorom ľudských zdrojov na PU v Prešove.

Jedným zo sledovaných kritérií CAF bolo kritérium zdrojov, v ktorom sme dokladovali, že finančné prostriedky, technológie a zariadenia na zabezpečenie efektívneho fungovania zabezpečuje PU zo štátnych prostriedkov, ale stále vo väčšej miere z alternatívnych zdrojov – využívame najmä prostriedky z projektov, napr. zo štrukturálnych fondov EÚ.

Kľúčovým kritériom každej organizácie sú „Procesy“, na PU, ide prioritne o vzdelávanie a výskum. Inovácia a potreba vytvárať vhodné podmienky pre študentov je prioritou CAF – poskytovanie kvalitného vzdelávania, dodržiavanie legislatívy, princípy hodnotenia a spätnej väzby, zabezpečovanie a používanie transparentných informačných systémov nám umožnilo zmapovať procesy identifikované na PU. Od identifikácie procesov očakávame efektívizáciu administratívno-manažérskych činností. Snahou vedenia PU je optimálna koncepcia rozdelenia kompetencií medzi jednotlivé úrovne manažmentu.

Dôkazová časť samohodnotiacej správy nám nastavila zrkadlo ako to proklamované dodržiavame a zabezpečujeme. Uvedomujeme si svoje rezervy vo vzťahu k zákazníkovi/občanovi, k študentom, zamestnancom, k spoločnosti a k samotnej „výkonnosti“ univerzity. Model CAF nám pomohol tieto rezervy identifikovať detailnejšie.

Po finalizácii samohodnotiacej správy CAF sa PU prihlásila do súťaže Národná cena za kvalitu SR vyhlásenej Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR. Motívom neboli privysoké ambície tímu CAF na PU, skôr získanie spätnej väzby od hodnotiteľskej organizácie. Hodnotenie našej univerzity následne pokračovalo aj návštevou hodnotiteľského tímu CAF, ktorá nám opäť priniesla cenné poznatky.

Ocenenie za zapojenie sa do súťaže má pre nás reálnu

hodnotu najmä v tom, že môžeme s radosťou konštatovať, že vynaložené úsilie nebolo márne, naopak, rozhodnutie vedenia PU a následné kroky implementácie CAF boli zmysluplné na ceste za kvalitou PU v Prešove.

doc. Ing. Andrej Šutaj-Eštok, PhD.:

Podnetom pre zavedenie jedného z modelov systému manažérstva kvality (SMK) na Fakulte manažmentu PU v Prešove bol záujem jej vedenia o zvýšenie úrovne riadenia fakulty, s cieľom dosahovať výrazne nadpriemerné výsledky pri plnení svojich funkcií, a tiež to, že zamestnanci fakulty majú dlhoročné skúsenosti s implementáciou tohto systému v priemyselnej praxi.

Cieľom implementácie SMK teda je systémové zvyšovanie úrovne riadenia danej organizácie, či organizačnej jednotky.

Model CAF, ako jeden z modelov, bol vybraný z toho dôvodu, že je koncipovaný pre organizácie zaradené v terciárnej sfére.

Na základe skúseností s implementáciou SMK na Fakulte manažmentu PU v Prešove bolo pristúpené v roku 2010 k implementácii tohto modelu SMK aj na univerzite. Implementácia daného modelu SMK na univerzite znamená systémové zdokonaľovanie jej riadenia.

Podnetmi pre zdokonaľovanie sú výsledky analytických samohodnotiacich správ opierajúcich sa o daný model. V našom prípade ide o samohodnotiace správy fakúlt a univerzity, tiež o spätnú správu externej hodnotiteľskej komisie.

Na základe uvedených podnetov sú spracované akčné plány a podporné úlohy, riešením a realizáciou ktorých sa postupne zdokonaľuje systém riadenia univerzity.

Tieto budú spracované v týchto oblastiach: vodcovstvo, zamestnanci, stratégia a plánovanie, partnerstvá a zdroje, procesy, výsledky vo vzťahu k zamestnancom, zákazníkom, spoločnosti a kľúčové výsledky výkonnosti.

Foto: archív PU v Prešove

Posledný novembrový pondelok zasadala na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove Vedecká rada PU v Prešove, ktorá prerokovala niekoľko bodov.

Začiatkom rokovania prebehlo slávnostné odovzdanie menovacích dekrétov členom VR pre funkčné obdobie 2011 – 2015. Popri prorektoroch, dekanoch a viacerých profesoroch našej univerzity budú v tomto funkčnom období členmi našej vedeckej rady rektori TU v Košiciach, UPJŠ v Košiciach, KU v Ružomberku, UJS v Komárne, či Zakarpatskej štátnej univerzity v Užhorode, podpredseda SAV, pravoslávny arcibiskup metropolita Českých zemí

a Slovenska, ďalší akademici a profesori slovenských či českých univerzít. Nasledovalo udeľovanie docentských dekrétov, ktorý otvoril podpredseda VR a prorektor pre vedu, umenie a akreditáciu PU v Prešove prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. Úvodom ceremoniálu predstavil učiteľov, ktorým rektor univerzity prof. RNDr. René Matlovič, PhD. po prerokovaní a rozhodnutí o habilitácii Vedeckou radou Filozofickej fakulty, Pedagogickej fakulty, Gréckokatolíckej teologickej fakulty, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty odovzdal vedecko-pedagogický titul „docent“.

Vedecká rada PF navrhla odovzdať dekrét **PeaDr. Božene Balcárovej, PhD.** a **dr. hum. vied Iwone Czajachudyba** obom v študijnom odbore predškolskej a elementárnej pedagogiky. Z Gréckokatolíckej teologickej fakulty boli navrhnutí **JCDr. František Čitbaj, PhD.** v katolíckej teológii a **Mgr. Marek Rembierza, PhD.** v religionistike. Vedecká rada PBF PU v Prešove navrhla titul udeliť **PhDr. Tomášovi Hangonimu, PhD.** a **ThDr. Štefanovi Pružinskému, PhD.** v pravoslávnej teológii. Z Filozofickej fakulty PU v Prešove bol navrhnutý **Mgr. Władysław Tabasz, Dr.** v študijnom odbore história.

Po predstavení im rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. odovzdal dekréty a predniesol krátky príhovor, po ktorom nasledoval ďakovný prejav PhDr. Tomáša Hangoniho, PhD. ako zástupcu promovovaných v znení:

Vaša Magnificencia, vážený pán rektor, predseda Vedeckej rady Prešovskej univerzity v Prešove, Vaše magnificencie, spektaklarity, honorability, členovia vedeckej rady.

Je mi ctou, že mám tu možnosť poďakovať sa v mene novovymenovaných docentov Prešovskej univerzity. Naše poďakovanie patrí pánovi rektorovi Prešovskej univerzity, pánovi pro-

rektorovi pre vedu, umenie a akreditáciu, ako aj dekanom fakúlt, na ktorých sme boli kreovaní do vedecko-pedagogických hodností a zároveň aj vedeckým radám týchto fakúlt, ktoré odporučili naše vymenovanie za docentov pánovi rektorovi.

V prvom rade ďakujeme za umožnenie habilitovať sa na Prešovskej univerzite, pre nás tak vzácnnej a významnej vedecko-vzdelávacej inštitúcii. Ďakujeme za vytvorenie optimálnych podmienok pre náš osobnostný profesionálny rast, takže za vytvorenie podmienok pre preukázanie schopností využiť svoj osobnostný, vedecký potenciál, ktorým sme sa snažili priniesť nové poznatky do vedných odborov, ktoré sú predmetom nášho vedeckého bádania. Nadobudnutý titul docent nás

zaväzuje pokračovať v našom zdokonaľovaní sa v pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti, pracovať ešte iniciatívnejšie, zodpovednejšie, kreatívnejšie, konajúc dobré meno našej alma máter Prešovskej univerzity, tak doma, ako aj v zahraničí.

Za nás všetkých novovymenovaných docentov vyslovujem presvedčenie, že nadobudnuté vedecko-pedagogické tituly využijeme v prospech našej Prešovskej univerzity, v pro-

spech našich študentov. Už teraz je každý z nás potenciálnym garantom nového študijného programu, prostredníctvom ktorého sa budeme snažiť zvyšovať záujem študentov o štúdium na našej univerzite

a zároveň prostredníctvom ktorého môžeme naplňovať spoločenskú potrebnosť kreovania nových profesií potrebných pre spoločenskú prax.

Ešte raz ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k našej úspešnosti, za dnešný deň, ktorý je pre nás významným medzníkom v našom profesionálnom a osobnom živote.

Ceremoniár prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. novým docentom v mene celej vedeckej rady poblahoželal a poprial veľa tvorivých úspechov.

Nasledovala kontrola uznesení a oboznámenie sa s výsledkami zasadnutí Vedeckej rady per rollam, po ktorej sa s udeľovaním titulov pokračovalo. Dekan PBF PU v Prešove prof. ThDr. Ján Šafin, PhD. predniesol návrh o udelení titulu „**doctor honoris causa**“ **Jeho Eminencii metropolitovi Ilarionovi** (svetským menom Grigórij Valérievič Alfějev), ktorý vedecká rada po hlasovaní schválila.

Posledným bodom programu bolo prerokovanie a schválenie návrhov na vymenovanie profesorov na základe návrhov fakúlt. Titul **profesor** bol po tajnom hlasovaní členov vedeckej rady navrhnutý **doc. Ing. Alene Daňkovej, CSc.** v odbore manažment, ktorú osobne predstavili predseda vymenúvacej komisie prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, PhD. a prof. Ing. Viera Cibáková, CSc. rektorka Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave. Profesorský titul navrhuje vedecká rada udeliť aj **doc. PhDr. Viere Bilasovej, CSc.** v odbore etika a **doc. PhDr. Petrovi Jemelkovi, Dr.**, ktorých predstavil predseda vymenúvacej komisie prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc. a doc. RNDr. Josef Trna, CSs. dekan Pedagogickej Fakulty Masarykovej Univerzity v Brne.

Vladimíra Čajová

Foto: AV štúdio CCKV PU v Pršove

PU v Prešove udelila titul „doctor honoris causa“

Rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. udelil titul „doctor honoris causa“ Prešovskej univerzity v Prešove Jeho Eminencii metropolitovi Ilarionovi (svetským menom Grigorij Valerievič Alfejev) - biskup Ruskej pravoslávnej Cirkvi Moskovského patriarchátu, metropolita Volokolamský, vikárny biskup Patriarchu moskovského a celého Ruska, člen Posvätnéj Synody pravoslávnej Cirkvi Moskovského patriarchátu, rektor Celocirkevnej aspiratúry a doktorandúry teologických vysokých škôl Moskovského patriarchátu. Slávnostné odovzdanie sa uskutočnilo v stredu, 7. decembra 2011, na zasadnutí Vedeckej rady Prešovskej univerzity v Prešove rozšírenom o Vedeckú radu Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, v Dvorane Evanjelického kolégia v Prešove. Jeho eminencia metropolita Ilarion je medzinárodne uznávanou osobnosťou nielen ako pravoslávny hierarcha, ale tiež ako teológ, patrológ, cirkevný historik, hudobný skladateľ a významný reprezentant dialógu medzi pravoslávnu a rímskokatolíckou cirkvou a ekumenického hnutia. Je autorom monografií, zasvätených životu a dielu cirkevných otcov, prekladov z gréckeho a sýrského jazyka, monografií v oblasti dogmatického bohoslovía, mnohopočetných publikácií v periodickej tlači. Na slávnostnom zasadnutí sa zúčastnili okrem iných aj rektori vysokých škôl SR, zastupiteľstvo mesta Prešov a významní cirkevní hodnostári.

PhDr. Miriama Knežová

Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Životopis

Metropolita Ilarion (svetským menom Grigorij Valerievič Alfejev) sa narodil v Moskve (Ruská federácia) 24. júla 1966 v silne intelektuálnom prostredí. Bol pokrstený vo veku 11 rokov.

Od roku 1973 do roku 1984 študoval na Moskovskej strednej špeciálnej hudobnej škole Gnesinych – špecializácia husle a kompozícia.

V roku 1984 po úspešnom ukončení strednej školy bol prijatý na fakultu hudobnej kompozície Moskovského štátneho konzervatória. V rokoch 1984 – 1986 absolvoval povinnú vojenskú službu v Sovietskej armáde.

V januári roku 1987 na vlastnú žiadosť ukončil štúdium na Moskovskom štátnom konzervatóriu a odišiel do Vilenského monastiera Svätého Ducha, 19. júna 1987 v katedrálnom chráme Vilenského monastiera Svätého Ducha

prijal mníšske postrihnutie z rúk arcibiskupa vilenského a litovského Viktorina a 21. júna toho istého roku bol vysvätený na jerodiakona, 19. augusta 1987 s požehnaním arcibiskupa Viktorina bol vysvätený na kňaza arcibiskupom ufským a sterlitamanským Anatoliom počas jeho návštevy Vilenskej eparchie. V rokoch 1988 – 1990 pôsobil ako duchovný správca farností v meste Telšaj, obci Kolajňaj a Tituvenaj vo Vilniuskej a Litovskej eparchii.

V roku 1990 bol ustanovený za predstaveného chrámu Zvestovania Presvätej Bohorodičky v meste Kaunas a zvolený za delegáta duchovenstva Vilniuskej a Litovskej eparchie a aktívne sa podieľal na práci miestneho snemu.

V roku 1989 úspešne ukončil v externej forme Moskovský teologický seminár a v roku 1991 Moskovskú teologickú akadémiu s hodnosťou kandidáta bohoslovía.

V roku 1993 úspešne ukončil postgraduálne štúdium na Moskovskej teologickej akadémii. Vyslali ho na stáž do Oxfordskej univerzity, kde pod vedením učeného Angličana a biskupa dioklejského Kallista Ware pracoval na dizertačnej práci na tému „Ctihodný Simeon Nový Teológ a pravoslávna Tradícia“ a pod vedením profesora Sebastiana Brocka študoval sýrsky jazyk. V roku 1995 promoval na Oxfordskej univerzite, kde získal titul filozofie doktor (PhD). V rokoch 1995 – 2001 pracoval v Odbore vonkajších cirkevných vzťahov Moskovského patriarchátu. Od augusta roku 1997 pôsobil vo funkcii tajomníka OVCS pre medzikresťanské vzťahy.

V roku 1996 prednášal dogmatické bohoslovie na Sväto-Hermanovskom pravoslávnom teologickom seminári na Aljaške a prijali ho aj do zväzku duchovných chrámu Svätej Kataríny v Moskve (Zastupiteľstvo Pravoslávnej cirkvi v Amerike).

V rokoch 1996 – 2004 bol členom Synodálnej teologickej komisie Ruskej pravoslávnej cirkvi. V rokoch 1997 – 1999 prednášal dogmatické bohoslovie vo Sväto-Vladimírskom teologickom seminári v New Yorku a mystické bohoslovie východnej Cirkvi na teologickej fakulte Cambridgekej univerzity.

V roku 1999 získal titul doktora teológie na Sväto-Sergejevskom pravoslávnom teologickom inštitúte v Paríži. V rokoch 1999 – 2000 moderoval televíznu reláciu "Pokoj vášmu domu". Na Paschu roku 2000 v chráme Svätej Trojice v Moskve bol povýšený na igumena metropolitom smolenským a kaliningradským Kirillom (Gundyayevym).

Slávnostné otvorenie Ústavu maďarského jazyka a kultúry

Prešovská univerzita sa stala jediným akademickým pracoviskom v krajine, ktoré komplexne pokrýva výskum a výučbu všetkých významných národnostných menšín. V septembri otvorila Ústav maďarského jazyka a kultúry. Podobne ako Ústav rusínskeho jazyka a kultúry a Ústav rómskej kultúry funguje ako celouniverzitné, samostatné pracovisko priamo podriadené rektorovi.

Činnosť ústavu odštartovalo slávnostné otvorenie 10. novembra v budove rektorátu univerzity. Do lavíc v miestnosti Auditorium Magnum zasadli aj predstavitelia parlamentu. Nápadom vedenia univerzity bol nadšený aj podpredseda vlády Slovenskej republiky Rudolf Chmel, ktorý v príhovore spomenul, že aj on mal v minulosti ambíciu zriadiť podobnú inštitúciu. „Prešovskej univerzite po vzdelávacej stránke patrí komplexnejšie zázemie starostlivosti o národnostné menšiny a vo východoslovenskom regióne sa nájde objednávka na takúto štúdiu. Privítal som, že sa na Slovensku nájde pracovisko, ktoré vytvorí konkurenčné prostredie, a zároveň bude rozširovať možnosti štúdia hungaristiky,“ poznamenal politik. Spolu s podpredsedom vlády pricestovali do Prešova aj ďalší predstavitelia politického života. Po boku rektora prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD. sa usadil predseda strany MOST-Híd Béla Bugár, aj štátni tajomníci, či poslanci NR SR. Svoje miesto si v publiku našli predstavitelia mesta Prešov. Významným hosťom bola aj generálna konzulka Maďarskej republiky na Slovensku Éva Molnár-Czibalmosné. Otvorenie začal prorektor PU prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., ktorý privítal všetkých zúčastnených: „Ústav sa bude venovať dvom hlavným okruhom činnosti, a síce výskumu jazyka, literatúry a kultúry maďarskej národnostnej menšiny na východnom Slovensku a vyučovaniu maďarského jazyka, literatúry, resp. kultúry. Vo vedeckovýskumnej činnosti by sa mal ústav zamerať aj na aspekty vývinu maďarského jazyka ako jazyka menšiny.“

Vedenie univerzity malo k založeniu inštitúcie viacero dôvodov. Potreba výskumu a vzdelávania maďarskej menšiny v našom regióne vychádza z jej súčasnej situácie. Podľa slov prof. PhDr. Petra Kónya, PhD. na území východného Slovenska (nášho a susedného Košického kraja) žije viac ako 130 000 obyvateľov maďarskej národnosti, ktorí nemajú možnosti vysokoškolského vzdelávania sa vo svojom jazyku. Ďalším dôvodom je, že nemalá časť maďarskej mlá-

deže študuje na zahraničných univerzitách a strácajú motiváciu návratu domov. Takáto inštitúcia by ich k tomuto návratu motivovala, a takisto umožnila im zlepšiť sa v slovenskom jazyku. Univerzita má tiež svoje interné dôvody. V rámci budovania vrcholného pracoviska sa snaží zastrešiť výskum kultúry, jazyka a literatúry, a tiež vzdelávanie národnostných menšín na východnom Slovensku.

Na otvorení prehovoril aj rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. Zdôraznil potrebu zbližiť PU v Prešove so susednými krajinami a národnostnými menšinami. Spomenul aj plány o vytvorení nových odborov, na ktoré by sa mohli študenti hlásiť už v akademickom roku 2012/2013. „V strategických cieľoch univerzity je pestovať filológiu susedných krajín, takže táto iniciatíva zapadá do jej celkovej koncepcie, preto som tento nápad privítal a budeme ho plne podporovať. Očakávame, že ústav v dohľadnom čase akredituje študijné programy Učiteľstvo maďarského jazyka a literatúry a Prekladateľstvo a tlmočníctvo v maďarskom jazyku v kombinácii s iným jazykom. Dúfame, že následne osloví záujemcov a získa dostatočný počet študentov, ktorí sú predpokladom rentability ústavu. Ja som presvedčený, že ponuka bude dostatočne atraktívna pre študentov z východného Slovenska,“ spresnil rektor.

O kultúrny program sa na otvorení postarala Ľudová hudba Stanislava Baláža a mimo programu prehovoril aj poslanec mestského zastupiteľstva Peter Krajňák, ktorý ústavu zaželel: „Drž sa, ži, aby si mohol oslavovať okružle narodeniny 10, 20, 30 rokov.“

Ústav maďarského jazyka a literatúry nie je jediným „svojho druhu“ na pôde univerzity. Veľkej úspešnosti v oblasti vzdelávania študentov národnostných menšín sa tešia aj podobné inštitúcie. „Vďaka úspešnému pôsobeniu Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry, výskumu rómskej problematiky na niekdajšom Výskumnom centre PU a dlhoročnému výskumu jazykov a literatúr ukrajinskej a nemeckej menšiny príslušnými katedrami Filozofickej fakulty sa naša univerzita začala profilovať ako vrcholné pracovisko, skúmajúce jazyky a kultúry národnostných menšín na východnom Slovensku. Po zriadení Ústavu rómskej kultúry je logickým dovršením budovania týchto štruktúr vznik Ústavu maďarského jazyka a kultúry, zameraného na výskum a edukáciu najpočetnejšej národnostnej menšiny na území východného Slovenska,“ dodal prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.

Vladimíra Čajová
Foto: archív PU v Prešove

Prešovská univerzita v Prešove podpísala s Pedagogickou univerzitou v Krakove Zmluvu o spolupráci

Posledný novembrový týždeň privítalo vedenie Prešovskej univerzity v Prešove vzácnu návštevu zo susedného Poľska. Do Prešova pricestovali zástupcovia Pedagogickej univerzity (Uniwersytetu Pedagogicznego) v Krakove, rektor prof. prof. Michał Śliwa, Dekan fakulty humanitných štúdií prof. Kazimierz Karolczak, Riaditeľ Inštitútu histórie prof. Zdzisław Noga, Vedúci oddelenia pre vedu a medzinárodné vzťahy Mgr. Małgorzata Idzik-Warykiewicz. Cieľom stretnutia bolo podpísanie Zmluvy o spolupráci.

Pán rektor prof. Michał Śliwa, o čom bolo vaše stretnutie s vedením Prešovskej univerzity v Prešove?

Spolupráca medzi Krakovom a Prešovom, konkrétne Prešovskou univerzitou v Prešove a Pedagogickou univerzitou v Krakove (Uniwersytetu Pedagogicznego) trvá už niekoľko rokov a rozvíja sa veľmi intenzívne. Týka sa konkrétnejšie odborov pedagogickej vied, najmä v oblasti spoločných výskumov a organizovaním spoločných konferencií. Spolupracujeme podobne v oblasti histórie, konkrétnejšie histórie miest. Túto spoluprácu chceme rozšíriť o ďalšie oblasti, ktoré sa budú týkať geografických vied, politológie a medzinárodných vzťahov. Veľmi nám záleží na výmene vedecko-didaktických pracovníkov, na spoločných konferenciách, zborníkoch, ale aj na výmene študentov. Chceme obnoviť využívanie možnosti programu Erasmus, ako v Krakove, tak aj v Prešove. Ďalšou úlohou, ktorá by podčiarkla našu spoluprácu, je vytváranie a pripravovanie spoločných výskumných projektov. Mám na mysli dvoch priateľov, zamestnancov z inštitútov histórie v Krakove a Prešove, ktorí majú nápad vytvoriť skupinu výskumných pracovníkov a odborníkov z tzv. Karpatského pohraničia – Poľsko, Slovensko, Maďarsko a vystúpiť spolu, Krakov, Prešov a Debrecín, s projektom, ktorým by sa uchádzali o grant z fondov Európskej únie, či o iné prostriedky. Mali by sa uskutočňovať všeobecné výskumy, ktoré by sa konkrétne zaoberali výskumom geografie, histórie, etnológie, poznávania kultúry a politológie, atď. Postavili sme si ďalšiu úlohu. Stále diskutujeme a premýšľame, aby sme sa nepustili do takého diela, ktoré by sme nezvládli. V rámci spolupráce lepšie ukotvujeme základy, snažíme sa zjednotiť v práci, zhodnúť sa na inštitucionálnej forme, a toto všetko by mohlo v budúcnosti vyvrcholiť do vybudovania Kolégia poľsko-slovenského. Slúžilo by na vytvorenie doplnujúceho štúdia, k zdokonaľovaniu sa učiteľov, ako poľských, tak aj slovenských; ponúkalo by poddiplomové štúdium, doplnujúce kurzy, no a v budúcnosti aj dennú formu štúdia na úrovni bakalárskeho stupňa. Viac by bolo reálne na úrovni spomínaného doktorandského štúdia alebo na úrovni magisterského štúdia. Pred nami sú veľké ciele, veľké úlohy, a myslím si, že v najbližších rokoch ich budeme rozvíjať. Som rád, že som mal dnes možnosť podpísať s pánom rektorom zmluvu o spoločnej spolupráci, ktorá je rámcová a stanoví kroky na najbližších 5 rokov.

V čom sa podobá Prešovská univerzita v Prešove Pedagogickej univerzite v Krakove?

Podobajú sa veľmi, či už v špecializácii, v odboroch, ktoré sú v Krakove a Prešove a navzájom prenikajú, ale aj vo väčšine odboroch, ktoré majú rovnaký charakter. Výnimkou je štúdium zdravotníckych odborov a tiež štúdium teológie, ktoré v Krakove nemáme. Ostatné odbory sú rovnaké, od matematiky cez históriu nekončiac pedagogikou, atď. Takže možnosti spolupráce v oblastiach vedeckých výskumov, výmeny zamestnancov, ale tiež študentov, sú veľmi pestré.

Cítite aktivitu študentov prísť študovať do Prešova?

Myslím si, že áno a uvažujeme o tom. V prvej fáze by som nezakladal štúdium denné, dlhotermínové, no stretávanie sa na spoločných sympóziách, konferenciách, ktoré trvajú niekoľko dní, či týždeň a možno v budúcnosti sa ukáže možnosť rozvinúť spoločné doktorandské štúdiá alebo iné formy vzdelávania študentov.

Dnes ste absolvovali aj prehliadku univerzity...

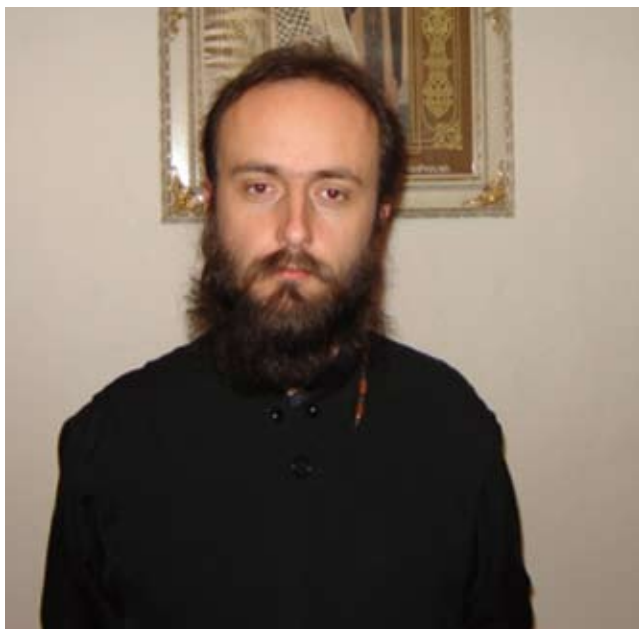
Áno... Pravdaže nevidel som toho veľa, pretože sme tu len na pár hodín, no vaša univerzita na nás urobila veľký dojem. Máme dobrý dojem zo všetkého, čo robí univerzitu aktívnou. Máte krásne presvetlené, obnovené objekty, ozdobené steny chodieb a veľa moderných schodov. Privítali sme sa so zamestnancami, ktorých lepšie poznáme, keďže spolupracujeme s kolegami z pedagogiky, z histórie a z geografie. Často k nám do Krakova prichádzajú na konferencie, atď. Takže Prešovská univerzita v Prešove na nás urobila veľký dojem. Chceli by sme čo najčastejšie navštevovať Prešov, keďže sa nám tu veľmi páči.

Takže bola toto Vaša prvá návšteva Prešova?

Presne tak. Dúfam, že nie posledná. Nie je vylúčené, že o pár dní prídem, aj so ženou a dcérkou a ukážem im tento krásny Prešov, keďže ho ešte nenavštívili.

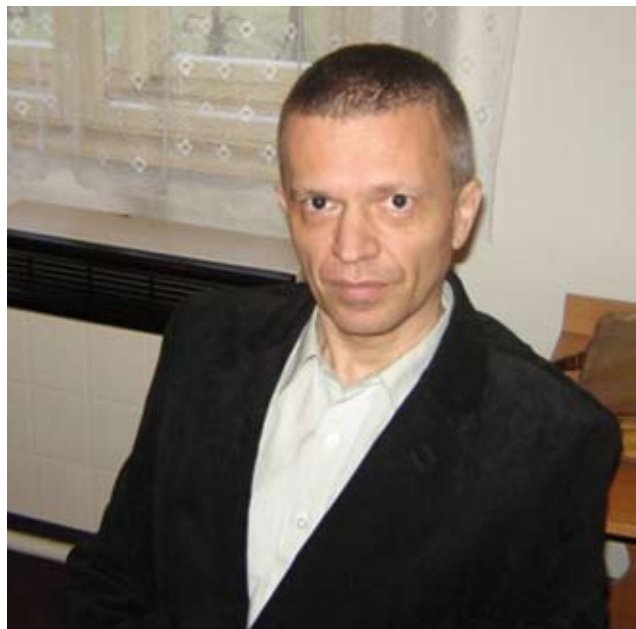
Vladimíra Čajová
Foto: archív PU v Prešove

Noví docenti na Prešovskej univerzite v Prešove

doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD.

Narodil sa 3. 9. 1974 v Levoči, pôsobí na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU v Prešove od roku 1998. Oblasťou jeho odborného a vedeckého záujmu je najmä pravoslávna biblistika. V tejto oblasti vydal niekoľko monografií a veľký počet vedeckých a odborných štúdií. Medzi jeho najvýznamnejšie práce patria výklady na tri všeobecné listy svätého apoštola Jána, jeden list svätého apoštola Jakuba a tiež exegézy niektorých významných udalostí z pozemského pôsobenia Isusa Christa – preobrazenie na hore Tábor, zmŕtvychvstanie, vznesenie sa na nebo a ďalšie. Súčasťou jeho exegetickej práce je vždy aj vytvorenie pravoslávneho prekladu skúmaného biblického textu z pôvodných a starobyľých jazykov (starogrécky, cirkevnoslovenský, atď.) s prihliadnutím na pravoslávne chápanie a interpretáciu biblického textu. Charakteristické pre jeho práce je najmä to, že sú pevne založené na patristickom učení svätých otcov pravoslávnej cirkvi, ktoré dopĺňa o najlepšie myšlienky súčasných biblistov a v neposlednom rade aj o osobnú snahu nájsť v biblických textoch odkaz a východisko pre riešenie aktuálnych problémov, ktoré prináša život v súčasnej dobe a spoločnosti. Je členom Výboru Slovenskej biblickej spoločnosti a viacerých vedeckých a cirkevných komisií a rád. Jeho práca bola ocenená viacerými pozvániami na prednáškový pobyt a vedecké konferencie v zahraničí ako aj Cenou rektora Prešovskej univerzity v Prešove za monografiu v oblasti humanitných vied – teológie za rok 2009. Bol zodpovedným riešiteľom a spoluriešiteľom niekoľkých úspešne ukončených grantových projektov. Približne tak dlho ako v akademickom prostredí, pôsobí aj ako duchovný Pravoslávnej cirkvi, čo ho vedie k tomu, aby všetka odborná a vedecká práca bola prínosom nielen pre odbornú verejnosť, ale v prvom rade aj pre duchovných a veriacich Pravoslávnej cirkvi.

doc. PhDr. Tomáš Hangoni, PhD.

Ide o skúseného, vedecky fundovaného, odbornou i laickou verejnosťou uznávaného odborníka v oblasti sociálnej služby. Je jedným z priekopníkov aplikácie teológie do systému behaviorálnych a spoločenských vied. Ako prvý podal ucelený pohľad na kresťanskú sociálnu prácu. Svojimi monografiami pretavil teologické východiská, ako aj samotný teologický prístup do sociálnej služby a tým ponúkol nové možnosti pomoci blížnym v rôznych nepriaznivých sociálnych udalostiach.

Je autorom vyše 50 vedeckých prác, napísal niekoľko monografií vydaných v zahraničí, napríklad najaktuálnejšia *Osobnosť kresťanského sociálneho pracovníka*, už skôr vydaná *Človek-práca-nezamestnanosť* (v spoluautorstve s prof. Gerkom) a ďalšie. K svojim prácam registruje vyše 200 citačných ohlasov doma aj v zahraničí. Je editorom vyhľadávaného vedecko-odborného recenzovaného zborníka *Sociálna a duchovná revue*, ktorý sa distribuuje do okolitých európskych krajín ako aj USA, Ruska a Ukrajiny. V súčasnosti je vedúcim katedry Kresťanskej antropológie a sociálnej práce na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU v Prešove a zároveň je na tejto fakulte prodekanom pre úsek vzdelávacej činnosti.

Ad honorem Dei gloriam

ThDr. Maroš Šip, PhD.
Foto: archív PBF PU v Prešove

Bibliotéka dala nové kontakty a zvýšila kredit PU v Prešove

Prešovská univerzita v Prešove ako jedna z dvoch vysokých škôl na Slovensku mala svoje zastúpenie na nedávnom 19. ročníku medzinárodného knižného veľtrhu BIBLIOTÉKA a zároveň 16. ročníku Výstavy vzdelávania a didaktickej techniky. Tieto podujatia sa konali 3. 11. – 6. 11. 2011 v bratislavskej INCHEBA EXPO aréne. Predstavili sa tu knižné vydavateľstvá, knižnice, kníhkupectvá, literárne informačné centrá, centrá vedecko-technických informácií, Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj, Ústav pamäti národa a ďalší.

Cieľom účasti PU v Prešove na tomto veľtrhu a výstave bola prezentácia bibliografickej tvorby univerzity a získanie spätnej väzby na túto tvorbu. „Pri všetkej skromnosti sa dá povedať, že sme sa, nielen pri našich stánkoch, stretli s veľkým záujmom čitateľov,“ uviedla odborníčka na bibliografiu z Univerzitnej knižnice PU v Prešove Viera Kočišová. „Záujem o knižné tituly našich pedagógov zo strany širokej verejnosti bol najmä o publikácie so zameraním na pedagogiku, geografiu, históriu, sociológiu, psychológiu a jazykovedu,“ doplnila Lukrécia Hatoková z UNIPOCENTRA PU v Prešove.

V rámci programu nechýbali prednášky, diskusie a besedy s poprednými osobnosťami slovenskej literatúry, napr. Jozefom Banášom, Borisom Filanom, Janou Bodnárovou, Evitou, Petrom Karpinským či Kamilom Peterajom, sprevádzané krstami nových kníh a autogramiádami. „Som rada, že som mala možnosť zúčastniť sa na tejto akcii, nielen ako predávajúca, ale aj ako kupujúca, no predovšetkým ako študentka knižnično-informačných štúdií. Účasť na takomto podujatí je pre mňa novou skúsenosťou a zároveň vynikajúcou praxou pre prácu s publikáciami,“ uviedla

Lucia Lukáčsová z PU v Prešove. Zástupkyne PU v Prešove sú s priebehom a výsledkom akcie pre univerzitu spokojné, čo potvrdzujú aj slová Viery Kočišovej z UK PU v Prešove: „Náš celkový dojem, ktorý si odnášame z tohto podujatia je nesmierne pozitívny a bude nás určite motivovať k účasti na ďalších podobných akciách.“ Ako dodala L. Hatoková z UNIPOCENTRA PU, „pre našu univerzitu, ktorej pracovníci realizujú vedecko-výskumnú činnosť, s jej publikačnými výstupmi, je nadväzovanie nových kontaktov so zameraním na spoluprácu s novými partnermi, prípadne potenciálnymi zákazníkmi, veľmi potrebné a nevyhnutné.“

Súbežne s knižným veľtrhom prebiehal v Bratislave dvojdnový pracovný veľtrh Job2Day. PU v Prešove zastupovala študentka Veronika Tóthová, ktorá spomínanú akciu zhodnotila: „Veľtrh bol určený predovšetkým pre nezamestnaných, študentov končiacich ročníkov stredných a vysokých škôl. PU v Prešove ich zaujala ponukou študijných programov, predovšetkým externých a doktorských. Získali sme cenné kontakty a zaujímavé ponuky spolupráce v oblasti výučby cudzích jazykov.“

Ing. Vladimíra Pohorelcová
Foto: archív UNIPOCENTRA PU

Otvorili nové dočasné parkovisko

Vedenie PU v Prešove, spolu s realizátorom stavby, dnes otvorilo nové parkovisko v areáli univerzity. K dispozícii je 46 parkovacích miest a v budúcnosti je možné tieto parkovacie kapacity rozšíriť.

Vedúci technicko-prevádzkového útvaru Rektorátu PU v Prešove Ing. Karol Gabányi povedal: „Vyriešenie problému parkovania v celom areáli VŠA na Ul. 17. novembra 1,

v nadväznosti na študentské domovy, je vážna vec. Je čím ďalej tým viac vozidiel, študenti prichádzajú na výučbu autami, parkuje sa aj na trávě, čo je nedôstojné, my to musíme riešiť a to parkovisko sčasti rieši tento problém v prvej etape. V druhej etape, verím, že by mohli parkovať, tak študenti, ako aj zamestnanci univerzity, na mieste vyhradenom pre parkovanie, bez prístupu z vonkajšej strany, tak ako je to v súčasnosti.“

Rektor PU v Prešove prof. RNDR. René Matlovič, PhD. v súvislosti s otvorením nového parkoviska dodal: „Táto dočasná parkovacia plocha saturuje záujem o parkovanie po zániku parkovacích plôch v súvislosti s výstavbou Centra excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu a Kompetenčného centra znalostných technológií, ktoré vzniknú v priestoroch krídla budovy VŠA pod stĺpmi. My budeme pokračovať vo výstavbe infraštruktúry a túto dočasnú parkovacia plochu reprofilujeme neskôr na trvalé parkovisko. Bude aj rozšírené po doriešení určitých technických problémov, ktoré súvisia s tým, že je tu v súčasnosti iná infraštruktúra. S ňou sú spojené určité ochranné pásma, a to si vyžiada väčšie investičné náklady. Zatiaľ, aby sme preklenuli určité obdobie, tak na 2 roky je zriadená táto dočasná parkovacia plocha, ktorú sme vybudovali v takomto rýchlom termíne.“

Zhotoviteľ zrealizoval stavbu s 10 dňovým predstihom, vynaložením zvýšeného úsilia ľudských kapacít a stavebnej techniky čím splnil požiadavku objednávateľa odovzdať stavbu do užívania čím skôr.

Ing. Vladimíra Pohorelcová
Foto: archív PU v Prešove

Na PRO EDUCO bol o PU v Prešove vysoký záujem

Záujemcov lákal hlavne manažment a zdravotnícke programy

Prešovská univerzita (PU) v Prešove sa v predchádzajúcich dňoch zúčastnila na 5. ročníku najväčšieho vzdelávacieho podujatia na východnom Slovensku s názvom PRO EDUCO – Fórum vzdelávania, kariéry a inovácií. Táto akcia, zameraná hlavne na informácie pre budúcich študentov stredných a vysokých škôl, sa konala 22. – 24. 11. 2011 v Dome techniky v Košiciach.

Študenti základných, stredných a vysokých škôl, ale aj ostatní návštevníci, mohli získať informácie o štúdiu, podmienkach prijatia, študijných programoch a rôznych aktivitách slovenských i zahraničných základných, stredných, vysokých škôl a univerzít i o ďalších informačno-vzdelávacích inštitúciách, či pracovných organizáciách. V rámci tohto ročníka sa na podujatí PRO EDUCO stretlo vyše 50 inštitúcií, medzi ktorými nechýbala ani Prešovská univerzita v Prešove. Jej cieľom bolo poskytnúť komplexné a ucelené informácie potenciálnym uchádzačom o štúdium.

„O Prešovskú univerzitu v Prešove bol zo strany záujemcov o štúdium oveľa vyšší záujem, než o iné zahraničné alebo slovenské vysoké školy. Myslím si, že naša univerzita má veľa toho, čo môže ponúknuť a aj ponúka, a preto je stále zaujímavá a lukratívna pre budúcich študentov. Ak by na

tomto podujatí mala byť vyhlásená súťaž o najvyšší záujem o štúdium na vysokej škole, tak prvé miesto by podľa môjho názoru jednoznačne získala PU v Prešove,“ skonštatovala Ing. Vladimíra Pohorelcová z UNIPOCENTRA PU, ktorá za Úsek propagácie a marketingu PU v Prešove na Fóre vzdelávania, kariéry a inovácií PRO EDUCO prezentovala.

Podľa slov ďalších zástupkyň PU v Prešove na tejto informačnej akcii študentov najviac lákal manažment a zdravotnícke študijné programy. Nezaostávali samozrejme ani ďalšie fakulty (filozofická, pedagogická, fakulta športu,...). „PU v Prešove dokáže v súčasnej dobe veľmi dobre konkurovať iným vysokým školám v rámci SR i v zahraničí svojimi študijnými programami, aktivitami a rôznymi akciami pre študentov v oblasti vzdelávania, dôkazom toho je každoročný vysoký záujem o štúdium,“ dodala Mária Krištofová z UNIPOCENTRA PU.

Lucia Lukáčsová
Foto: archív UNIPOCENTRA PU v Prešove

Študentskú jedáleň zdobí nový nábytok

Študentská jedáleň Prešovskej univerzity si pre svojich klientov pripravila príjemné prekvapenie v podobe nových stolov a stoličiek. Expresná zmena sa udiala v priebehu niekoľkých hodín začiatkom akademického roku. Chod jedálne teda výmena starého nábytku za nový vôbec neovplyvnila, najväčší rozdiel však nastal z estetického hľadiska.

Posledná obmena nábytku sa uskutočnila pred niekoľkými desaťročiami. Zatiaľ čo staré stoličky by tento rok oslávili už svoje 13. narodeniny, stoly neboli obnovované už od r. 1980. Cieľom skrášľovania bolo skultúrniť prostredie študentskej jedálne a prispôsobiť ho moderným štandardom. Kapacitne je nový počet miest približne rovnaký, pribudli však aj bufetové stoly, ktoré ponúkajú ďalšie miesta na sedenie. Zmene sa potešili najmä študenti. „Stravujem sa tu už 4-tý rok a všimla som si, že sa nám jedáleň pomaly premieňa. Nové stoly a stoličky sa mi veľmi páčia, dostalo to nový moderný ráz. Študenti sa do jedálne nechodia len stravovať. Organizujú sa tu plesy, pozorujeme tu športové prenosy, trávim tu večery na internete... Ja osobne som veľmi príjemne prekvapená,“ prezradila Eliška, študentka masmediálnych štúdií.

Výmena stolov a stoličiek nie je jediná, ktorá sa za posledné roky v Študentskej jedálni PU v Prešove uskutočnila. S postupnou rekonštrukciou sa začalo už pred štyrmi rokmi nástupom nového správcu MAGISTER – Prešov, spol. s r.o. Pred rokom a pol bola vymenená dlažba, elektrické a plynové rozvody, kanalizácia, nedávno upravili časť pódia, skultúrnil aj Zelený salónik a študentov potešilo tiež zavedenie bezplatnej Wifi siete. S celkovou úpravou budú majitelia pokračovať najmä pri obnove kuchyne a kuchynských zariadení. V letnom semestri je pripravené ďalšie maľovanie.

Konateľ spoločnosti MAGISTER-Prešov, spol. s r.o. Ing. Andrej Balenčin na záver podotkol: „Dúfame, že rekonštrukcia, o ktorú sa spolu s Prešovskou univerzitou v Prešove snažíme splniť svoj účel, že ľudia budú zo študentskej jedálne chodiť spokojní. Chceme naše služby poskytovať na takej úrovni, aby to vyhovovalo zamestnancom a študentom univerzity. Cieľom je zabezpečiť spokojnosť na oboch stranách a taktiež adekvátne prispôsobiť prostredie k spoločenským podujatiam, svadbám a plesom, ktoré sa tu pravidelne organizujú.“

Vladimíra Čajová

Foto: archív PU v Prešove

Deň učiteľov na FZO opäť netradične

Dňa 30. marca 2011 boli do priestorov FZO PU v Prešove pozvaní vysokoškolskí pedagógovia, ako aj ostatní zamestnanci PU v Prešove.

V tento deň mala FZO príležitosť opätovne participovať na organizovaní výchovno-zdravotného podujatia s názvom *Dni Zdravia*, ktoré má už na PU v Prešove svoju tradíciu.

Podujatie tento rok bolo realizované už po tretíkrát a dôvodom bol 28. marec – Deň učiteľov. FZO a Fakulta športu PU v Prešove, v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Prešove pod vedením PhDr. N. Devečkovej, organizovali zaujímavé, zdraviu prospešné, no zároveň aj rokmi už žiadané podujatie.

Zámerom podujatia bolo u vysokoškolských pedagógov vzbudiť záujem o svoje zdravie. Študentky Katedry ošetrovateľstva, pod pedagogickým vedením PhDr. S. Kapovej, PhDr. J. Cinovej, PhD. a PhDr. M. Pavelkovej, účastníkom merali hodnoty TK a ochotne im poskytovali informácie týkajúce sa prevencie civilizačných ochorení.

Zároveň, v rámci tejto akcie, bolo odborníkmi umožnené bezplatné vyšetrenie cholesterolu, pečenej testov a hodnôt CO₂ v pľúcach.

Podujatie *Dni Zdravia* prebiehalo v príjemnej, uvoľnenej atmosfére. Vyjadrujeme poďakovanie študentkám 2.ročníka Katedry ošetrovateľstva FZO PU v Prešove, že využili svoje vedomosti, ako aj praktické zručnosti pre osvetu, ktorá je taká dôležitá v prevencii civilizačných ochorení.

PhDr. Jana Cinová PhD.,

PhDr. Matilda Pavelková,

PhDr. Slávka Kapová

Fakulta zdravotníckych odborov,

Katedra ošetrovateľstva

Foto: archív FZO PU v Prešove

Premeny umenia na Prešovskej detskej univerzite

Opäť sa to stalo! Prešovská univerzita si možno myslela, že aj ona si dopraje poriadnu letnú dovolenku, pôjde niekam na výlet, na chvíľu si oddýchne a pomaličky sa pripraví na nadchádzajúci akademický rok. No opak bol pravdou. Namiesto letného spánku a opaľovacích krémov otvorila dokorán svoje brány. Čo iné jej ostávalo, keď na ne búchalo mnoho budúcich chtivých študentov. Zhlboka sa nadýchla a s úsmevom privítala nastávajúcich bakalárčikov a magisterčikov v rámci 4. ročníka *Prešovskej detskej univerzity*, tentoraz na tému „Premeny umenia“.

V druhý júlový týždeň chodby znovu ožili, prednáškové miestnosti sa zaplnili. Akými dverami vchádzame do rozprávky? Odkiaľ sa vzala hudba? Kto namaľoval prvý obraz? Je divadlo divné? Ako vzniká umenie pohyblivých obrázkov? Na všetky tieto, ako aj mnohé ďalšie otázky hľadali odpovede zvedavé deti. Odhaľovali záhady a uspokojovali svoju túžbu dozvedieť sa o umení čo najviac. Dialo sa tak aj vďaka mnohým pedagógom z Prešovskej univerzity v Prešove i pozvaným lektorom, medzi ktorými nechýbali ani spisovatelia ako Peter Karpinský, Jana Bodnárová, Ján, Peter a Marián Milčákovci, hudobník Maťo Husovský a mnohé ďalšie osobnosti z oblasti vedy a umenia.

Nasledovala štedrá nádielka nových vedomostí, zážitkov a kamarátstiev. Náš spoločný umelecký týždeň ubehol, žiaľ, veľmi rýchlo. Tak to už býva, všetko letí, najmä, ak je nám dobre a veselo, pretože takéto letné prázdninové „štúdium“ naozaj stojí za to!

Bc. Mária Jánošová

Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Mikuláš rozdával sladkosti aj v Študentskej jedálni Prešovskej univerzity v Prešove

Vysokoškolákov 7. 12. 2011 v Študentskej jedálni Prešovskej univerzity v Prešove (PU) vystriedali deti zamestnancov Prešovskej univerzity v Prešove. Vedenie PU si pre ne pripravilo mikulášsku nádielku. Medzi detskými tvármi sa našli aj tie študentské, ktoré sa potešili zábavnému programu. Zúčastnených privítal prorektor pre vedu, umenie a akreditáciu PU v Prešove prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. a program otvorili speváčky vianočných kolied a harmonikár z Vysokoškolského folklórneho súboru Torysa. Deti rozosmiali vinšujúci

a tancujúci koledníci z rovnakého súboru. Sviatočnú atmosféru dotvárali vianočné stromčeky a drevený betlehem, ktorý zaujal hlavne zvedavé deti. Tie sa však najviac tešili z ukončenia programu. Do jedálne zavítal Mikuláš s plnými balíčkami sladkostí. S rozdávaním mu pomáhal veselý anjel a na všetko poskakujúc dookola dohliadal strapatý čert. Za maskami sa opäť skrývali členovia Vysokoškolského folklórneho súboru Torysa. Deti si však svoje balíčky museli zaslúžiť. Malí odvážlivci spievali pesničky a našli sa aj takí, čo zareci-

tovali básničku. Mikuláš obdaril všetkých balíčkom so sladkosťami a ovocím. Z darčeka sa tešila aj 9 ročná Sabinka: „Program sa mi páčil, dievčatá pekne spievali a tancovali. Balíček od Mikuláša som dostala už doma.“ Na otázku, či ju teraz potešílo viac ovocie alebo sladké dobroty, jednoznačne odpovedala: „Sladkosti.“ Vo vianočnej nálahe sa potom usmievavé deti pobrali domov so svojimi rodičmi.

Vladimíra Čajová
Foto: archív PU v Prešove

PU oslavovala VOSR a 17. november v jeden deň

Spolupráca Prešovskej univerzity a mesta Prešov priniesla podujatie „A takto to bolo“, ktoré sa na jeden deň stalo časostrojom a presunulo študentov, ale aj miestnych do minulosti. Na jedno pondelňajšie popoludnie sa ocitli v časoch Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie a Nežnej revolúcie.

Nevídanú kombináciu, rok 1917 a 17. november 1989, oslavoval Prešov 14. novembra 2011. Organizátori sa rozhodli dve veľké udalosti našej histórie zobrazit' čo najrealistickejšie a pre všetkých záujemcov si pripravili bohatý program. „Takáto myšlienka skrsla v hlave pána rektora a tiež mojej, keďže sa často stretávame a snažíme sa spolu vytvárať projekty pre mesto Prešov a uvažovali sme o symboloch jesene. Symbolmi jesene sú revolúcie, teda Veľká socialistická októbrová revolúcia a Nežná revolúcia. Tak sme do toho zapojili štipku recesie, ale hlavným cieľom bolo vzdať úctu tým, ktorí boli lídrami Nežnej revolúcie a návratu demokracie do našej krajiny,“ prezradil dôvody vzniku primátor Prešova, JUDr. Pavel Hagyari. Obidve udalosti prebiehali v Prešove súbežne, no na odlišných miestach. Zatiaľ čo na VOSR sa spomínalo na pešej zóne na Hlavnej ulici, Deň študentstva a Deň

boja za slobodu a demokraciu oslavovali na Ul. 17. novembra pred Prešovskou univerzitou v Prešove. Správny smer programu udávali moderátori - študentka mediálnych štúdií Dáška Illyová a známy prešovský moderátor Edo Michálek.

Na pešej zóne autentický, ale aj recesistický pohľad na VOSR podali herci Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove. K VOSR mali čo to povedať aj zástupcovia Prešovskej univerzity v Prešove a mesta Prešov, rektor, prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a primátor, JUDr. Pavel Hagyari. Primátor si už tradične zaspieval „svoju obľúbenú“ s prešovskými stálicami Mlokmi, ktorí sa postarali o poriadnu zábavu. Atmosféru dotvárali vozidlá „Verejnej bezpečnosti“, či dobový autobus. Nechýbali ani mandarínky a banány, ktoré rozdávali „pionierky“ s červenými stužkami. Po programe putoval lampiónový sprievod až k Prešovskej univerzite v Prešove, ktorý viedli mažoretky Flowers. Tanečnice sprevádzala dychovka, či transparenty s dobovými heslami „Hlad na hrad“, či „Tituly? Z akého titulu!“ Na pedagogickej pôde už divákov prekvapilo Študentské divadlo Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, ktoré autenticky priblížilo atmosféru Nežnej revolúcie. Zazneli aj piesne Karla Kryla, či Marty Ku-

bišovej. Program na Ul. 17. novembra od popoludnia tvorili najmä vystúpenia študentov univerzity. Zaspievali Viki Olejárová, gospelový spevácky zbor G.O.D.'s,, či sestry Jana a Petra Ferencíkové. Hudobnú vsuvku mali aj Tomáš Bačinský, Diana Dunčková a Peter Jendrichovský. Zaujímavý progressive metal ponúkla kapela TEMPLE. Rektor univerzity a hlava Prešova sa k študentom z Hlavnej ulice presunuli autom „Verejnej bezpečnosti“ a ku Dňu študentstva a Dňu boja za slobodu a demokraciu predniesli krátke príhovory.

„Ja som 17. november 1989 prežíval v Bratislave, keď som študoval na Univerzite Komenského, takže som sa potom stal priamym aktérom týchto udalostí. Spomínam si, že 17. november bol piatok, chystali sme sa na výlet, pretože víkend sme strávili v západnom Maďarsku, spolu s geológmi sme študovali najvýchodnejšie výbežky Álp, práve s cieľom nádychať sa slobodného vzduchu z Rakúska. Keď sme sa vracali v nedeľu, tak už sme zachytili v rozhlase správy o udalostiach v Prahe a v pondelok 20. novembra sme sa už všetci zúčastnili demonštrácie na Hviezdoslavovom námestí pred budovou SND,“ rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. si spomínal na ten svoj 17. november 1989.

Symboliku revolúcií pripomínali aj horiace sviečky, trikolóry pripnuté na bundách, či štrnganie kľúčmi. Najväčším lákadlom pre študentov bol zlatý klinec programu, skupina Heľenine oči, ktorá odohrala pred vstupom do univerzity energický koncert. Po ňom sa študenti rozprchlí do okolitých barov a reštaurácií, kde boli pre nich pripravené párty na témy VOSR, Deň študentstva a Súдруžky a súdruhovia.

Vladimíra Čajová

Foto: all4event

MANAGER PARTY 2011

Fakulta manažmentu PU v Prešove zažila po roku opäť najväčšiu párty, ktorú zorganizoval PhDr. Radovan Bačík, PhD. v spolupráci s agentúrou All4event. Akcia, ktorá každoročne spája členov akademickej obce, sa konala 16.11.2011 v priestoroch ODK Prešov, pod patronátom dekana FM PU v Prešove prof. Ing. Dr. Róberta Štefka, PhD. za účasti členov vedenia fakulty, vedúcich katedier, manažérky pre komunikáciu a PR FM PhDr. PaedDr. Martiny Ferencovej, PhD., zástupcov PU v Prešove, riaditeľky UNIPOCENTRA PU Mgr. Kamily Urmaničovej, členov akademickej obce a priateľov fakulty, vrátane prvého muža mesta Prešov – JUDr. Pavla Hagyariho.

Každý účastník mal možnosť zabávať sa na 3 miestach s rôznorodým zameraním – 3 stage pozostávali z MANAGER STAGE / DISCO STAGE / LUDOVÁ ZÁBAVA. Manažérov, v celkovom počte 400, čakal bohatý kultúrny program a zábava až do rána. Špeciálnym hosťom večera bol bongoman Elizz. Program spríjemnili členovia divadla ETUDY, spevom sestry Ferencíkové a vážnosť akcie umocnil piesňami aj gospelový zbor G.O.D.'s. Účastníci Manager párty 2011 označili akciu ako veľmi vydarenú a tešia sa na budúci ročník.

PhDr. Radovan Bačík, PhD.
Fakulta manažmentu PU v Prešove
Katedra marketingu a medzinárodného obchodu

Anton Fogaš spojil výstavu s oslavami 50. výročia katedry geografie

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity privítala 9. novembra veľa záujemcov, predovšetkým so zvýšeným záujmom o geografiu. Jej priestory sa zaplnili do posledného miesta, keď geograf a cestovateľ Anton Fogaš otvoril svoju výstavu fotografií s názvom „Svet očami geografa“. Vernisáž bola spojená s oslavami 50. výročia vzniku samostatnej katedry geografie a výstavou prác jej pracovníkov v rámci Týždňa vedy a techniky.

Podujatie otvoril riaditeľ univerzitnej knižnice Ing. Peter Haľko, slovo prebral rektor PU v Prešove a prezident Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV prof. RNDr. René Matlovič, PhD. V príhovore si zaspomínal na históriu katedry, jej začiatky, keď sa v roku 1961 vyčlenila od katedry prírodných vied a počet jej pracovníkov by sme dokázali spočítať na prstoch jednej ruky. V čase osamostatnenia bola ešte súčasťou Pedagogického inštitútu v Prešove, ktorý sa neskôr pretvoril na pedagogickú fakultu začlenenú do zväzku Univerzity Pavla Jozefa Šafárika so sídlom v Košiciach. V roku 1997 bola katedra pričlenená k Prešovskej univerzite v Prešove a jej Fakulte humanitných a prírodných vied. Naša geografia je tak druhým najstarším univerzitným geografickým pracoviskom po bratislavských katedrách na Univerzite Komenského a jediným geografickým pracoviskom na Slovensku, ktoré pôsobí na hybridnej fakulte. Rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. v rámci osláv polstoročnice poďakoval aj všetkým 7 vedúcim katedry a 44 tvorivým pracovníkom, ktorí pomáhali k rozvoju katedry od jej vzniku až po súčasnosť. Spomenul tiež ciele a výskumné aktivity, ktorým sa chce inštitúcia venovať. Pri tejto príležitosti vydala Prešovská univerzita v Prešove aj separát FOLIA GEOGRAPHICA 17, ktorý mapuje históriu katedry, celú organizačnú štruktúru, zameranie a ciele. Prešovská geografia sa podľa slov rektora od podobných pracovísk líši svojou snahou o konštrukciu takej školy, ktorá je založená na integrovanej podobe geografie. „Katedre geografie by som rád zaželel veľa talentova-

ných a motivovaných študentov, ktorí majú ambície. Veľa úspechov pri získavaní výskumných grantov, pretože výskum je popri vzdelávaní druhou jadrovou oblasťou, a tiež, aby sa katedre podarilo byť užitočnou pre región svojho pôsobenia v oblasti paxe, aby jej expertíza bola využitá v oblasti regionálnej politiky a regionálneho rozvoja,“ dodal prof. RNDr. René Matlovič, PhD.

Po rektorovi prebral slovo autor výstavy Anton Fogaš, ktorý k nej ponúkol aj krátku prednášku. Výstavu „Svet očami geografa“, so svojou túžbou cestovať, tvoril 10 rokov a začal už v roku 1998. Fotografie zachytávajú jeho cestu Áziou a Latinskou Amerikou. Výstava sprevádza diváka kultúrou a históriou krajín Blízkeho východu a ponúka mu tiež atmosféru španielskeho koloniálneho systému.

Antona Fogaša pri niektorých cestách sprevádzala jeho manželka a v mnohých krajinách im hrozilo aj nebezpečenstvo. „Našťastie nás minuli nešťastné zážitky, no napríklad v Indii došlo ku konfliktu medzi hinduistami a moslimami v historickom meste Varanasi. Boli sme tam neustále upozorňovaní políciou a armádou, aby sme sa v tejto lokalite nepohybovali. Vtedy sme si uviedomili, že stačí malá iskra a mohli sme sa dostať do veľmi neprijemnej situácie. Akési hroziace nebezpečenstvo sme cítili pri mnohých policajných kontrolách, najmä vo východnej a juhovýchodnej Anatólii,“ zaspomínal autor.

Po krajinách sa cestovateľ snažil pohybovať domácimi dopravnými prostriedkami bez zastrešenia cestovných kancelárií. A hoci geograf precestoval veľké množstvo štátov, stále sa nájdu miesta, ktoré ho oslovia natoľko, že ich chce navštíviť. „V januári plánujem cestu do juhovýchodnej Ázie a verím, že na mňa čaká ešte veľké množstvo krajín,“ prezradil.

Anton Fogaš samozrejme výstavou Svet očami geografa nekončí a ponúknuť chce ďalšie fotografie zo svojich ciest: „Dúfam, že sa podarí ponúknuť výstavu z Európy, Ruska, či Balkánu. Hlavne z krajín, ktoré nie sú notoricky známe.“

Vladimíra Čajová
Foto: archív PU v Prešove

Posviacka novej kaplnky na GTF PU

V rámci duchovnej obnovy, na začiatku nového akademického roka, si pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a predstavení Gréckokatolíckeho kňazského seminára bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove, v pondelok, 12. Septembra, vypočuli prednášku prešovského arcibiskupa a metropolitu Jána Babjaka SJ. Zameriaval sa v nej na vzťah človeka k sebe, k blížnemu a k Bohu. Urobil hlbokú analýzu týchto troch dimenzií vzťahov a prítomných pozval prehodnocovať kvalitu svojich vzťahov, pretože sú základom života. Po chvíli na osobnú modlitbu a možnosti prijať sviatosť zmierenia, otec arcibiskup, veľký kancelár fakulty, posvätil novú Kaplnku bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča v priestoroch GTF, nový oltár a ikonostas, ako aj novú zasadačku. V homílii počas archijerejskej svätej liturgie, ktorú s ním koncelebroval emeritný biskup Ján Eugen Kočiš, dekan fakulty prof. Peter Šturák, rektor kňazského seminára Miroslav Dancák a kňazi, ktorí sú pedagógmi na fakulte a predstavenými v kňazskom seminári, si vybral slová z evanjelia: „Ale vaša reč nech je «áno – áno», «nie – nie». Čo je navyše, pochádza od Zlého“ (Mt 5, 37). Tieto slová Ježiša Krista aplikoval na pedagógov a predstavených, teda na tých, ktorí formujú mladú generáciu. Pozval ich, aby neustále dbali na zhodu medzi slovami a životom, lebo prípadný nesúlad by mal tragické následky: „Áno, ak vaša reč nekorešponduje s vašimi myšlienkami a s vašimi skutkami, tak je iba čírym klamstvom, ktoré pochádza od Zlého, lebo diabol je ocom lži. To jemu záleží, aby človek bol vnútorne rozháraný, aby si jedno myslel, druhé hovoril a tretie konal. To jemu záleží, aby si ľudia nerozumeli, aby boli medzi nimi zvady, rozbroje, vojny

a každá zloba aby naplňala srdce človeka. Ježiš prináša dobré ovocie: jednotu do srdca človeka, pokoj, lásku a šťastie. Zlý prináša zlé ovocie: nepokoj, závišť, nešťastie.“ Na povzbudenie k súladu medzi slovami a životom použil príklad vernosti gréckokatolíckych biskupov, kňazov a veriacich v päťdesiatych rokoch minulého storočia.

Vladyka Ján v závere liturgickej slávnosti poďakoval dekanovi fakulty prof. Petrovi Šturákovi, ktorý je „hnacím motorom“ jej chodu, celému vedeniu fakulty a všetkým jej pedagógom a zamestnancom za kvalitné pôsobenie tejto inštitúcie, ako aj ikonopiscovi Milanovi Lajčiakovi, ktorý napísal ikony do novej kaplnky. Dekan fakulty vyjadril radosť z toho, že popri novej knižnici, ktorá je intelektuálnym srdcom fakulty, je už aj nová kaplnka, ktorá je jej duchovným srdcom. Otcovi arcibiskupovi poďakoval za jeho záujem o fakultu a odbornému asistentovi Petrovi Tirpákovi za službu duchovného správcu na fakulte.

V utorok, 13. Septembra, otvorenie nového akademického roka pokračovalo pracovnou poradou pedagógov.

ThDr. Lubomír Petřík, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

100 rokov Evanjelického kolégia

Na prelome 19. a 20. storočia prischol Prešov hosťosť prívlastok „Atény nad Tórysou“. Vieme, že v dnešnej dobe by sme o Aténach, ako o svojom vzore asi neradi hovorili, no pred vyše sto rokmi bolo toto pomenovanie vyjadrením úcty k mnohým vzdelávacím inštitúciám pôsobiacim v Prešove.

O to väčšou úctou a hrdosťou nás naplňa skutočnosť, že vzdelávanie, ktoré Prešov túto slávu prinieslo, malo spoločné zastrešenie pod názvom Evanjelické kolégium. Jeho súčasťou boli okrem evanjelických teológov, právnikov a učiteľov aj gymnazisti.

Je to silná a historicky zaväzujúca, verím, že nie zväzujúca skutočnosť. Čítaním historických prameňov sa pozeráme do minulosti a porovnávame podmienky, v ktorých naši predkovia vytvorili tento jedinečný vzdelávací systém, s tými našimi. Máme v 21. storočí podmienky a hlavne chuť na to, aby sme v našom meste a cirkvi vytvorili tak kvalitné podmienky na komplexné vzdelanie? Verím, že áno. Teším sa, keď počujem, že sa domáca Prešovská univerzita v Prešove hlási k odkazu Evanjelického kolégia – konkrétne jej vysokoškolských ústavov. S radosťou však pozerám najmä na rozrastajúce sa triedy a organizačné zložky, ktoré obývajú priestory storočnej budovy Nového evanjelického kolégia. Cítim sa ako vo sne, keď idem jeho chodbami a premýšľam nad tými, ktorí ho pred 100 rokmi stavali,

či by sa aj oni tešili a čo by nám na to povedali. Spomínam a ďakujem všetkým, ktorí v posledných 20 rokoch pripojili ruku k dielu pri snahe o vrátenie budovy do evanjelických rúk a ktorí obnovovali činnosť Evanjelického kolegiálneho gymnázia pred 15 rokmi. Nechcem však zabúdať ani na súčasných horlivcov a zanietenyne, na čele s už nebohým kamarátom Radimom Cingelom, ktorí spolupracujú by budovaní základnej a materskej školy.

Vďaka mnohým ochotným a schopným ľuďom si dovoľm tvrdiť, že nielen naši pradedovia by boli spokojní s tým, „že správa vecí tých se k tobě navrátila“, ale že aj v súčasnosti vytvárame podmienky v zmysle Ježišovho posolstva: „Nechajte dietky prichádzať ku mne...“

Nech náš Pán prijme vďaka za mnohú milosť, ktorú sa nám, v evanjelickej cirkvi a v meste Prešov, dostalo skrze evanjelické kolegiálne vzdelávanie. Verím, že sa nám podarí spojiť minulosť s prítomnosťou a budúcnosťou.

PhDr. Marián Damankoš, PhD. riaditeľ ESSPO
Foto: archív Evanjelickej spojenej školy v Prešove (ESSPO)

Fakulta športu oslavovala

Základným kameňom pre vznik Fakulty športu bolo otvorenie pobočky Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave so sídlom v Košiciach, 24. mája 1949. Už v nasledujúcom školskom roku 1951/52 bol zriadený v tejto inštitúcii Ústav telesnej výchovy, ktorý v tom čase viedol dr. M. Šafranko. V druhej polovici tohto školského roku bol Ústav telesnej výchovy presunutý do Prešova už ako samostatná Katedra telesnej výchovy.

Katedra telesnej výchovy v priebehu času menila svoj názov aj inštitucionálne zaradenie. Bola súčasťou *Vyššej pedagogickej školy*, dr. M. Šafranko ktorej správu mala na starosti *Filozofická fakulta*, neskôr prebral prípravu učiteľov telesnej výchovy na svoje plecia *Pedagogický inštitút* v neskoršej dobe začlenený do štruktúr *Pedagogickej fakulty UPJŠ v Košiciach so sídlom v Prešove*. Tento stav bol zachovaný až do vzniku *Prešovskej univerzity v Prešove* v roku 1997. V tomto čase mala výchovu učiteľov telesnej výchovy vo svojej pôsobnosti *Fakulta humanitných a prírodných vied*, spolu s *Pedagogickou fakultou PU v Prešove*. Napokon bola v roku 2004 na Prešovskej univerzite v Prešove inštalovaná nová fakulta, *Fakulta športu*, ktorá 22. októbra oslavovala 60. výročie vzniku jej „matky“ katedry telesnej výchovy.

Vážnosť výročia podčiarkuje aj množstvo hostí, ktorí prijali pozvanie dekana Fakulty športu PU v Prešove prof. PaedDr. Jána Jungera, PhD., ktorý bol mentorom a zároveň aj moderátorom celého stretnutia. Na oslave sa okrem bývalých a súčasných členov akademickej obce fakulty športu zúčastnili aj členovia vedenia univerzity a hostia zo zahraničia z Rzeszowskej univerzity.

Po privítaní hostí s príhovorom vystúpil rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. Ďalší priebeh sa síce ešte niesol na oficiálnej vlne, no v menej vážnom duchu, kedy si prítomní mohli prezrieť krátku projekciu života katedry, ktorú trefnými komentármi slovne doprevádzal prof. Junger. Projekcia vyčarila na tvárach prítomných hostí úsmevy, niektorým však vyhrkli aj slzy pri spomienkach na starých kamarátov. Bodku za oficiálnou časťou osláv dal výstrel z dela.

Oslava pokračovala recepciou, na ktorej sa hostia občerstvili a do nočných hodín v družných rozhovoroch spomínali na staré dobré časy. Fakulte športu prajeme ešte veľa úspešných rokov činnosti a akcií takéhoto veselého charakteru.

Mgr. Pavol Čech
Fakulta športu PU v Prešove
Foto: archív FŠ PU v Prešove

E-learningom smerom ku kvalite alebo PF PU získala nový projekt zo ŠF EÚ

Priekopníkom v oblasti e-learningovej alternatívy tradičného vzdelávania je bezpochyby Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá od roku 2005 ponúka akreditované štúdium v externej forme metódou e-learningu. Garantkou a zodpovednou za implementáciu som bola práve ja, vzhľadom na moju profesijnú orientáciu. S počiatočnými problémami preklenutými aj s podporou projektu ESF „Dištančné vzdelávanie v kontexte celoživotného vzdelávania“ sa tento typ vzdelávania u nás rokmi stabilizoval a získal si svoju pevnú pozíciu u všetkých zainteresovaných. Iste, ako všetko, aj e-learning prináša so sebou pozitíva, aj negatíva. Výhodou Pedagogickej fakulty však je, že ich v súčasnosti vieme konkretizovať a identifikovať. V súčasnosti je projektom s vyššou pridanou hodnotou, z hľadiska kvality činností prebiehajúcich na PU v Prešove, projekt **“Zvýšenie kvality vzdelávania na Prešovskej univerzite v Prešove”**, ktorý Pedagogická fakulta získala. Začína v januári 2012, s dobou realizácie dva roky a bol schválený v objeme 570 976 EUR. Ako jediná fakulta, z dôvodu najväčších skúseností s realizáciou e-learningu, bola z PU v Prešove vybraná práve naša. Cieľom projektu je návrh a overenie systému priameho merania kvality a návrh opatrení na zvýšenie kvality vysokoškolského vzdelávania v študijnom programe **1.1.5 Predškolská a elementárna pedagogika**

– návrh a overenie prostredia pre systém riadenia vzdelávania a virtuálnej učebne, ako aj kreovanie metodického a didaktického konceptu tvorby e-learningových kurzov. Cieľovou skupinou sú všetci študenti v dennej a externej forme vo vybranom študijnom programe. Od pripravovaných aktivít si na Pedagogickej fakulte sľubujeme kvalitatívny posun v nami poskytovaných službách.

Ďalším významným projektom, ktorý nemožno nespomenúť, ak hovoríme o fakulte a jej napredovaní, je pilotný partnerský projekt EÚ **„MyUniversity: Proces rozhodovania pre zjednotenie vysokého školstva (Decision making for a united higher education)”**, ktorý je spolufinancovaný v rámci programu podpory politiky v oblasti informačných a komunikačných technológií (ICT PSP) rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) Európskej únie (EÚ CIP-ICT PSP-2009-3bis). Ponúka platformu pre otvorenú diskusiu, týkajúcu sa procesov zmeny v rôznych oblastiach a rôznych úrovniach akademického života, zvyšujúc tak občiansku/akademickú participáciu v rozhodovacích procesoch, prebiehajúcich na univerzite i vo vonkajšom prostredí. Do projektu je okrem našej fakulty zapojená aj Fakulta manažmentu PU v Prešove a naším cieľom je zapojiť prevažnú väčšinu členov akademickej obce a ďalších stakeholderov do vysokoškolských rozhodovacích procesov, prostredníctvom transparentnej a užívateľsky ústretovej platformy e-Participation. Práve v týchto dňoch sme spustili pilotný portál s možnosťou anonymnej registrácie študentov a zamestnancov PF PU v Prešove a s následnou možnosťou vyjadrovať sa k diskusným otázkam, resp. problémom, ktoré trápia našu fakultu vo fakultnom, univerzitnom a celospoločenskom rozsahu.

doc. Ing. Jana Burgerová, PhD., Foto: archív PF PU v Prešove

GAMA úspešne ukončila prvé kolo grantov

Interná grantová agentúra Fakulty manažmentu PU v Prešove – GAMA (Grantová agentúra pre výskum v manažmente) vznikla na podnet dekana FM prof. Ing. Dr. Róberta Štefka, PhD. v r. 2010. Zámerom bolo podporiť vedeckú činnosť pracovníkov fakulty, ktorí mali málo skúseností s podávaním výskumných projektov v externých grantových schémach. Riešiteľmi projektov, v zmysle pravidiel výzvy, sa stali interní pedagogickí pracovníci FM s najvyššou hodnotou PhD. a doktorandi FM PU. Prvá, pilotná výzva, podporila projekty s dĺžkou riešenia max. 10 mesiacov. Prijaté žiadosti o grant boli posudzované vždy dvoma recenzentmi z domácej pôdy i z partnerských univerzít a vysokých škôl. Na základe výsledkov recenzného posudzovania rozhodlo predsedníctvo GAMA o podpore 14 projektov, ktoré boli zamerané na riešenie vedeckých problémov v prierezových odvetviach manažmentu, marketingu, turizmu, ekonomiky a finančného manažmentu. Výsledky riešení niektorých výskumných úloh vytvárajú predpoklady aj pre využitie v praxi – napr. analýzy využívania vybraných marketingových nástrojov na zvýšenie predaja v elektronickom obchode, či výsledky výskumu v projektoch z oblasti manažmentu turizmu. Časť podporených projektov teda nemala výslovne len vedecký, ale aj vedecko-aplikačný charakter. Po posúdení záverečných správ projektov členmi Rady záverečnej oponentúry prerokovalo Predsedníctvo GAMA výsled-

ky rady a rozhodlo o vydaní certifikátov pre úspešne ukončené projekty. Grantová agentúra Fakulty manažmentu PU v Prešove tak v letnom období úspešne ukončila prvý rok svojho pôsobenia.

Vysoký počet publikačných výstupov ako výsledkov z riešených projektov, vrátane monografií a príspevkov v karentovaných časopisoch, podčiarkol význam zriadenia agentúry a poukázal na životaschopnosť projektu. Predsedníctvo GAMA tak aj na základe týchto skutočností vypísalo v poradí už druhú výzvu na predkladanie žiadostí o finančnú podporu vedeckých projektov GAMA na rok 2011. V aktuálnej výzve bolo podaných 16 projektov, podporených je aktuálne 15 grantov so začiatkom riešenia v roku 2012. Doba riešenia schválených projektov bude predĺžená na 12 mesiacov.

Grantová agentúra GAMA sa stáva dôležitým nástrojom na skvalitnenie a zvýšenie výskumnej činnosti Fakulty manažmentu a následne publikačnej činnosti jej vedecko-pedagogických pracovníkov. Prínos internej agentúry navyše výrazne aktivizuje interný výskum a odráža sa i vo zvýšenom záujme pracovníkov FM o podávanie žiadostí o granty z externých agentúr (VEGA, KEGA a pod.).

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD.
predseda GAMA FM PU v Prešove
Foto: archív FM PU v Prešove

Projekt o hodnotení kvality života

Jednou z najvýznamnejších inštitúcií, ktoré finančne podporujú vedecký výskum na Slovensku, je Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV). Jedným zo štrnástich úspešných projektov je aj projekt, ktorým sa o podporu uchádzala ako žiadateľská organizácia Prešovská univerzita v Prešove, Inštitút psychológie FF. Projekt je celkovo podporovaný sumou 211 955 EUR a jeho realizácia sa začala 1. mája 2011.

O zameraní projektu APVV-0374-10 *Subjektívne hodnotenie kvality života: reliabilita a validita merania*, ako aj zložení výskumného tímu, sme sa zhovárali s riešiteľkou projektu, PhDr. Nikoletou Izdenczyovou, PhD.

Pani doktorka, ste spoluriešiteľkou významného projektu týkajúceho sa hodnotenia kvality života. Mohli by ste v náznakoch priblížiť súčasný stav výskumu kvality života vo svetovom meradle?

Od začiatkov výskumu kvality života, ktoré siahajú do konca 60-tych rokov minulého storočia, vzniklo veľa prístupov a postupov na jej hodnotenie. V začiatkoch výskumu išlo hlavne o hľadanie a určovanie indikátorov blahobytu, pričom kvalita života vyjadrovala mieru kongruencie objektívnych životných podmienok a ich subjektívneho hodnotenia veľkými skupinami ľudí – boli to výskumy týkajúce sa stavu spoločnosti. Centrom záujmu boli ekonomické a sociálne indikátory kvality života: príjem a materiálne zabezpečenie, politická sloboda a nezávislosť, sociálna spravodlivosť, právne istoty a zdravotná starostlivosť.

A ako je to s výskumom kvality života v súčasnosti? V posledných dvoch desaťročiach je preferovaný prístup ku kvalite života ako konceptu, ktorý sa vzťahuje na individuum, nie na jeho/jej ekonomické alebo sociálne podmienky. A významná časť výskumu kvality života je zameraná na oblasť, ktorá súvisí so zdravím osoby (HRQOL = Health-Related-Quality of Life). V tejto oblasti získal pojem kvalita života špeciálne postavenie pri hodnotení výsledkov medicínskych postupov – ako chorí prežívajú svoj zdravotný stav, ako zvládajú svoj bežný deň a ako fungujú v sociálnych vzťahoch.

Na individuum sa vzťahujúca kvalita života je identifikovaná prostredníctvom subjektívnych indikátorov kvality života. Vo svetovom výskume možno v poslednom desaťročí evidovať, že k subjektívnemu aspektu kvality života je prístupované z pozície dvoch konštruktov – subjektívna kvalita života (subjective quality of life) a subjektívna pohoda (subjective well-being). Zároveň možno identifikovať štyri prúdy, ktoré sa týkajú výskumu obidvoch konštruktov: Prvý prúd stožňuje kvalitu života so subjektívnou pohodou, resp. obidva pojmy používa alternatívne. Druhý prúd považuje kvalitu života za multidimenzionálny konštrukt, ktorý integruje subjektívnu pohodu. Tretí prúd považuje subjektívnu pohodu za indikátor kvality života. V rámci štvrtého prúdu je výskum kvality života realizovaný paralelne a nezávisle od výskumu subjektívnej pohody.

V čom podľa Vás spočíva príčina tejto rozpornosti a nesúdržnosti?

Príčin tejto inkonzistentnosti je viac: Ak odhliadneme od odlišných výskumných tradícií rôznych vedných disciplín, predovšetkým sociológie, medicíny a psychológie, potom možno za najvýznamnejšiu príčinu považovať na súčasnej úrovni poznania nepostačujúcu teoretickú precíznosť teórií a modelov kvality života a subjektívnej pohody, čo sa následne prejavuje v podobe

konfúzie definícií obidvoch konštruktov a v dôsledku toho aj konfúzie merania obidvoch konštruktov. Uvedená konfúzia je dôvodom, prečo nie je možné zatiaľ využiť jedno spoločné teoretické východisko výskumu subjektívneho hodnotenia kvality života.

Pri pokuse vedecky overiť reliabilitu a validitu merania kvality života sa javí byť užitočné opierať sa o doterajšie poznatky z obidvoch oblastí.

Ako sú stanovené ciele projektu na dobu jeho riešenia?

Ciele projektu by som mohla zhrnúť do štyroch hlavných bodov:

1. Uskutočniť analýzu publikovaných nástrojov na zisťovanie subjektívnej kvality života v celosvetovom meradle s dôrazom na reliabilitu a validitu a vytvoriť ich kategorizáciu z dvoch aspektov: či bol nástroj skonštruovaný na základe teórie a aká definícia, resp. model je teoretickým základom merania konštraktu a aká je miera komplexnosti použitého modelu.
2. Uskutočniť porovnanie identifikovaných komplexných modelov s dvoma doposiaľ diagnosticky nevyužitými modelmi kvality života – s integrovaným konceptuálnym modelom kvality života Kelley-Gillespie (2009) a trojúrovňovým hypotetickým modelom Kováča (2001) a na základe tohto porovnania navrhnúť najvhodnejší model pre konštrukciu generického nástroja na meranie kvality života.
3. Výskumne porovnať vlastnosti afektívneho hodnotenia založeného na mechanizmoch biologickej homeostázy a kognitívneho hodnotenia, ktoré sa zakladá na mechanizmoch psychického ekvilibria a využiť získané poznatky pri konštrukcii nástroja na hodnotenie subjektívnej kvality života.
4. Vytvoriť na základe zvoleného teoretického modelu a výskumných výsledkov o vlastnostiach afektívneho a kognitívneho hodnotenia slovenskú verziu diagnostického nástroja na meranie subjektívne hodnotenej kvality života a overiť jeho reliabilitu a validitu.

Kto všetko sa na riešení projektu *Subjektívne hodnotenie kvality života: reliabilita a validita merania* bude podieľať?

Výskumný tím je tvorený jedným profesorom a štyrmi mladými vedeckými pracovníkmi z dvoch fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove. Zodpovedným riešiteľom projektu je prof. PhDr. Jozef Džuka, CSc. z Inštitútu psychológie Filozofickej fakulty, ktorý sa venuje výskumu subjektívnej pohody a kvality života. Za Slovensko je aj primárnym výskumníkom v Austrálskom centre pre výskum kvality života. Ako som spomínala, spoluriešitelia sme štyria: Mgr. Peter Babinčák, PhD., PhDr. Gabriela Mikulášková, PhD., PhDr. Monika Kačmárová, PhD. – všetci traja z Inštitútu psychológie Filozofickej fakulty, pričom ja v tomto štvorlístku zastupujem Katedru predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie z Pedagogickej fakulty.

Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.

Foto: archív PF PU v Prešove

Tento článok je podporovaný Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0374-10.

Konferencia o kardinálovi Tomášovi Špidlíkovi

V dňoch 13. – 14. apríla 2011 sa v priestoroch GTF PU v Prešove konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom „Prínos kardinála T. Špidlíka k poznaniu teológie a spirituality kresťanského Východu“. Konferenciu organizovala Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove a Centro Aletti v Ríme v spolupráci so Spolkom sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, v rámci inštitucionálneho projektu IP GTF 03/2011 s finančnou podporou Renovabis, pri príležitosti 1. výročia odchodu kardinála T. Špidlíka do večnosti.

Medzinárodnú vedeckú konferenciu slávnostne otvoril Mons. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD., prešovský arcibiskup a metropolita a veľký kancelár GTF, ktorý vo svojom príhovore charakterizoval osobu kardinála T. Špidlíka aj cez zaujímavé príhody z jeho osobných stretnutí s ním. Po ňom sa k účastníkom konferencie prihovarila prof. Oľga Benč, PhD., generálna konzulka Ukrajiny v SR a prorektor PU v Prešove prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., v zastúpení rektora Prešovskej univerzity v Prešove. Prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan GTF PU v Prešove, vyjadril veľkú radosť nad skutočnosťou, že na pôde GTF sa koná konferencia, venovaná tak významnému človeku ako je kardinál T. Špidlík. Po pozdravných príhovoroch sa ujal slova doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD., predseda organizačného výboru a vedecký garant konferencie, ktorý v rámci úvodného bloku predniesol báseň Dr. Jozefa Tótha, venovanú kardinálovi T. Špidlíkovi. Súčasťou programu bolo aj odhalenie obrazu T. Špidlíka od Ing. Michala Tótha a jeho slávnostné uloženie vedľa predsedníckeho stola, kde dominoval počas celej dvojdnovej konferencie. Veľkým obohatením konferencie bol filmový dokument TV Noe natočený s T. Špidlíkom.

Ako prvý odznel príspevok prof. Dr. Marie Campatelli s Centra Aletti v Ríme s názvom „Srdce: reлектúra Východu aj pre Západ“. Prof. Dr. Germano Marani SJ z Pápežskej Gregorovej univerzity a Pápežského východného inštitútu v Ríme predstavil teológiu otca Špidlíka ako európsku teológiu s dvoma pľúcami a jedným srdcom. Nasledovala zaujímavá diskusia, počas ktorej mali účastníci konferencie možnosť uvidieť fotografické zábery s T. Špidlíkom počas jeho návštevy na Slovensku – prvýkrát v roku 2001 na duchovných cvičeniach pre kňazov v Kláštore Redemptoristov v Michalovciach

a v roku 2007 v Košiciach pri príležitosti 10. výročia Košického apoštolského exarchátu, a tiež v tom istom roku v Prešove v priestoroch biskupského úradu a Katedrály sv. Jána Krstiteľa.

Po krátkej prestávke nasledoval príspevok prof. Tadeusza Zasepu, PhD., rektora KU v Ružomberku, pod názvom „Východ – Západ vízia pre Cirkev a potreba jej dopĺňania v univerzitnom prostredí“, za ktorým vystúpila prof. ThDr. Helena Hrehová, PhD. z Teologickej fakulty TU v Trnave s príspevkom, v ktorom prezentovala integrálne poznanie a priťažlivú spirituálnu jednoduchosť v živote a diele kardinála T. Špidlíka. Po diskusii sa prednášajúci a hostia konferencie presunuli do Gréckokatolíckeho kňazského seminára biskupa P. P. Gojdiča v Prešove, kde ich čakal slávnostný obed.

V popoludňajšom bloku prednášok poukázal prof. ThDr. Vojtech Boháč, PhD. z GTF PU v Prešove na paschálny rozmer I. a II. kapitoly diela Pramene svetla. Doc. Alexander Cap, CSc. z Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove analyzoval duchovnosť sv. Gregora Palamu v Rusku a dielach T. Špidlíka.

Neskôr, o 17.00, sa konala Božská služba vopred posvätených darov v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove s panychídou za zosnulého kardinála T. Špidlíka, ktorú celebroval Mons. Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita. Potom sa pozvaní hostia presunuli na Gréckokatolícke arcibiskupstvo v Prešove, kde pokračovala príjemná a podnetná diskusia v duchu konferencie, venovanej kardinálovi T. Špidlíkovi.

Počas druhého dňa konferencie odzneli príspevky domácich riešiteľov projektu. Ako prvý vystúpil doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD. s témou „Agapická láska ako theósis ľudskej osoby“, za ním nasledoval doc. ThDr. PaedDr. Andrej Slodička, PhD., ktorý prezentoval prínos života a diela kardinála T. Špidlíka ako veľkého znalca kresťanského Východu pre ekumenický dialóg. ThDr. PaedDr. Monika Slodičková, PhD. poukázala na význam východných liturgií v diele kardinála T. Špidlíka. ThDr. Marcel Mojzeš, PhD., zástupca vedeckého projektu, ukončil medzinárodnú vedeckú konferenciu príspevkom „Večná pamiatka kardinála T. Špidlíka“, v rámci ktorého urobil syntézu všetkých príspevkov, ktoré odzneli na konferencii. Po záverečnej diskusii vyjadril vedúci projektu, doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD., ambíciu realizovať podobné projekty a konferencie aj v budúcnosti.

ThDr. PaedDr. Monika Slodičková, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Workshop v rámci Týždňa vedy a techniky na Katedre fyziky, matematiky a techniky FHPV PU v Prešove

Do akcií organizovaných v rámci Týždňa vedy a techniky 2011 sa zapojili aj učitelia z oddelenia fyziky - Katedry fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove. Dňa 10. 11. 2011 zorganizovali workshop pod názvom: „Aplikácia „Cryogen-free“ meracích systémov vo výskume vlastností tuhých látok“.

Zámerom organizátorov workshopu bolo oboznámiť širšiu verejnosť s cieľmi, stavom riešenia, ako aj doteraz dosiahnutými výsledkami výskumu realizovaného v rámci projektu „Vývoj teplomerov a magnetických senzorov na báze chalkogenidov“. Uvedený projekt vypracovali v roku 2009 členovia vtedajšej Katedry fyziky FHPV PU v Prešove. Pri financovaní zámerov projektu sa uchádzali aj o finančnú podporu z prostriedkov štrukturálnych fondov Európskej únie.

Jedným z týchto fondov je Európsky fond regionálneho rozvoja. Tento sa zameriava na znižovanie regionálnych rozdielov v rámci Európskej únie, podporu trvalo udržateľného integrovaného regionálneho a miestneho rozvoja a zamestnanosti, zlepšenie konkurencieschopnosti a územnej spolupráce.

V rámci projektovej schémy uvedeného fondu členovia

sa v plne automatizovanom režime realizujú fyzikálne merania, zamerané na výskum elektrických, tepelných a magnetických vlastností niektorých chalkogénnych materiálov.

V súčasnom období sa riešenie projektu už blíži do svojej záverečnej časti. Z uvedeného dôvodu sa jeho riešitelia rozhodli oboznámiť verejnosť s doteraz dosiahnutými výsledkami a stavom riešenia plánovaných úloh. V programe workshopu po úvodnom vystúpení Dr. h. c. doc. PaedDr. Vladimíra Šebeňa, PhD., manažéra projektu, vystúpili so svojimi prednáškami odborní riešitelia projektu. Ako prvý sa ujal slova zodpovedný riešiteľ projektu doc. RNDr. Marián Reiffers, DrSc., ktorý si pre prítomných účastníkov workshopu pripravil prednášku na tému: „Cryogen free“ systémy a špecifiká merania na zariadení VERSALAB“.

Po tomto vystúpení sa RNDr. Sergej Ilkovič, PhD., vo svojej prednáške „Aplikovaný výskum niektorých chalkogénnych materiálov“, venoval novým trendom v oblasti meracej a experimentálnej techniky. V závere príspevku oboznámil prítomných účastníkov workshopu s výsledkami výskumu elektrických, tepelných a magnetických vlastností niektorých chalkogénnych materiálov.

Milým prekvapením pre organizátorov workshopu bol veľký záujem verejnosti o jeho obsah. Do diskusie sa zapojili viacerí prítomní. Po vypočutých prednáškach sa najviac zaujímali o vhodné využitie vyvinutých teplotných a magnetických senzorov na báze chalkogenidov pre praktické aplikácie v termometrii a meraní magnetického poľa. Na ich otázky odpovedal doc. RNDr. Marián Reiffers, DrSc., hlavný riešiteľ projektu.

Prednáškovú časť workshopu doplnila prezentácia výskumného laboratória Versalab, ako aj demonštrácia meracích postupov aplikovaných pri reálnom výskume. Praktické ukážky z činnosti unikátneho zariadenia Versalab predviedol odborný riešiteľ projektu RNDr. Sergej Ilkovič, PhD.

Realizáciou workshopu „Aplikácia „Cryogen-free“ meracích systémov vo výskume vlastností tuhých látok“ sa jeho organizátori aktívne a neformálne zapojili do akcií sprevádzajúcich Týždeň vedy a techniky 2011. Ich zámerom bolo taktiež poukázať na nové možnosti, ktoré sa vďaka poskytnutým finančným prostriedkom získaným zo štrukturálnych fondov Európskej únie postupne vytvárajú. V súčasnosti prebiehajúca reprofiliácia zamerania vedeckého výskumu na Katedre fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove je toho konkrétnym dôkazom.

Dr. h. c. doc. PaedDr. Vladimír Šebeň, PhD.
Projektový manažér
Darina Bronieková
Manažér publicity

Foto: archív KFMT FHPV PU v Prešove

katedry reagovali na výzvu Operačného programu **Výskum a vývoj**, prioritná os 2. **Podpora výskumu a vývoja**, opatrenie 2.2 **Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe**. Projekt bol hodnotený pozitívne a katedra získala nenávratný finančný príspevok v celkovej výške **367 353,66 Eur**, z toho nenávratný finančný príspevok z prostriedkov fondu predstavuje sumu **348 985,98 Eur**. Vlastné zdroje financovania projektu boli zabezpečované Fakultou humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, sú vo výške **18 367,68 Eur**. Vďaka poskytnutým finančným prostriedkom tak bolo na katedre fyziky, matematiky a techniky počas roku 2010 do prevádzky uvedené unikátne vedecko-výskumné laboratórium Versalab. Na zariadení rovnakého mena

Výskum v rámci doktorandského štúdia na FF PU v Prešove s podporou APVV

APVV je grantová agentúra na podporu výskumu a vývoja. Jeden z jej programov je zameraný na podporu ľudského potenciálu v oblasti vedy s podcieľom: „Stimulovať najvýkonnejších pracovníkov výskumu a vývoja v Slovenskej republike“. Jeden z takto podporovaných projektov je riešený na Inštitúte psychológie. Názov grantovej úlohy je: Aplikácia princípov dynamického testovania v psychologickú diagnostiku (APVV: LPP-0099-09). Vedúcim projektu je prof. PhDr. Jozef Džuka, CSc. a na vytvorené doktorandské miesta boli prijatí dvaja doktorandi: Mgr. Marcel Martončík a Mgr. Vladimír Čema. Po necelých dvoch rokoch doktorandského štúdia obidvoch doktorandov možno bilancovať prvé výsledky.

Dynamické testovanie a jeho princípy sú centrálnymi pojmami grantovej úlohy. Skúste nám ich bližšie vysvetliť a prezraďte nám, prečo ste sa zamerali práve na túto problematiku.

Dynamické testovanie, ktoré sa doposiaľ využíva predovšetkým v oblasti zisťovania intelektových predpokladov, vzniklo ako alternatíva ku klasickému statickému testovaniu. Účelom takejto formy testovania je zhodnotenie a kvantifikácia učebného potenciálu a učenia, pri ktorom zohráva významnú úlohu intervencia zo strany testujúceho. Naproti tomu v konvenčných testoch, označovaných aj ako statické testy, osoba dostane sadu testových otázok, ktoré rieši sama, bez intervencie.

Aké konkrétne problémy riešite a aké výsledky sa Vám podarilo dosiahnuť? (Ako prvý odpovedá Mgr. Čema a po ňom Mgr. Martončík)

Hlavná časť mojej práce je zameraná na spätnú väzbu, ktorá je považovaná za jeden z princípov dynamického testovania, ktorého podstatou je zistiť, ako je dieťa schopné poskytovanú pomoc využiť na vyriešenie úlohy. Výsledkom je ukazovateľ latentných učebných schopností dieťaťa, pričom poskytovaná pomoc je originálna forma od-

stupňovanej spätnej väzby. Jedným z cieľov mojej práce je vytvoriť relevantnú teóriu pre poskytovanie spätnej väzby v dynamickom testovaní, ktorá by bola založená na osvedčených teoretických a praktických informáciách z pedagogickej, kognitívnej a vývinovej psychológie. Zatiaľ sa podarilo vytvoriť pilotné modely spätých väzieb, ktorých efektivitu overujem v porovnaní s existujúcimi modelmi. Rovnako je overovaná aj prvá verzia nového testu Dynamického testu latentných učebných schopností 8-10 ročných detí (DTLUS 8-10), ktorý vznikol na základe modifikácie prof. Džukom už skôr vytvoreného dynamického testu pre mladšie deti.

Na rozdiel od môjho kolegu Vladimíra Čemu, ja sa sústreďujem na dynamické testovanie profesionálnych záujmov. Konkrétne ide o konštrukciu nástroja a overenie jeho psychometrických vlastností. Cieľom je vytvoriť nový pôvodný nástroj na meranie štruktúry a stability profesionálnych záujmov. Vytváraný nástroj bude odlišný od všetkých doteraz existujúcich záujmových inventárov práve vďaka využitiu princípov dynamického testovania. Prvá pracovná verzia nástroja je už hotová a momentálne sa pripravuje jej overenie na žiakoch 9. ročníkov základných škôl. Až výsledky z administrácie testu ukážu, do akej miery budú nutné modifikácie nástroja a do akej miery sa podarilo nástrojom zmerať to, čo sme aj plánovali.

Ako hodnotíte podporu, ktorú vám APVV počas vášho štúdia poskytuje?

Vďaka podpore grantovej agentúry APVV môžeme pravdaže poberať štipendium a venovať sa naplno štúdiu. Táto podpora je najzreteľnejšia v možnosti zakúpenia kvalitnej literatúry z oblasti dynamického testovania, diagnostiky, štatistiky, špeciálneho štatistického softvéru, materiálneho zabezpečenia (multifunkčné zariadenia pre tlač dokumentov, notebooky, pamäťové zariadenia), ale aj možnosť realizovať výskumnú stáž na zahraničnom pracovisku/univerzite.

Mgr. V. Čema, Mgr. M. Martončík

Využitie telemedicíny pri výučbe v ošetrovatel'stve

Problematike informatizácie zdravotníctva sa venuje mimoriadna pozornosť v celej EÚ. Slovenská republika participuje v európskych programoch zameraných na uplatňovanie informačných a komunikačných technológií vo výkonnom zdravotníctve a zapája sa do procesu elektroinformatizácie a informatizácie zdravotníctva.

Telemedicina ako efektívny interaktívny spôsob výmeny informácií medzi dvomi miestami s využitím prostriedkov elektronickej komunikácie predstavuje významný prínos pre modernizáciu vzdelávania študentov v ošetrovatel'stve. Výučba s využitím telemedicíny je efektívnym nástrojom prenosu a odovzdávania najnovších aktuálnych a relevantných vedomostí študentom v nelekárskych študijných programoch s priamym využitím reálneho prostredia.

Na potrebu modernizácie výučby študentov pružne reaguje Katedra ošetrovatel'stva Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove, v spolupráci s FNsP J.A. Raimana v Prešove. Pod vedením vedúcej projektu doc. PhDr. Ľubice Derňárovej, PhD. vstúpili 6 spoluriešiteľia: MUDr. Miroslav Mýtnik PhD., doc. MUDr. Ivan Minčík PhD., PhDr. Magdaléna Svatová, PhDr. Silvia Cibírková PhD., PhDr. Jana Cinová PhD. a Mgr. Andrea Obročníková v januári 2010 do prípravnej fázy riešenia projektu KEGA s názvom Využitie telemedicíny pri výučbe v ošetrovatel'stve, a to konkrétne v oblasti 2. Nové technológie vo výučbe.

V prípravnej fáze sa uskutočnilo jednania s firmou ohľadom materiálne-technického zabezpečenia riešenia projektu, príprava, nákup a inštalácia techniky, montáž kamery na operačnej sále, inštalácia SW programu, riešenie pre náhľad klientov. V súčasnosti je projekt v realizačnej fáze, ktorej

obsahom je zaškolenie zainteresovaných spoluriešiteľov pre prácu s programom, testovanie programu a zakomponovanie videovzdelávania do učebných osnov a informačných listov vybraných predmetov. Tretia – diseminačná fáza projektu, bude zameraná na prezentáciu využitia telemedicíny v ošetrovatel'stve účasťou na domácich i zahraničných konferenciách a organizovanie workshopu – videokonferencie za spoluúčasti iných vzdelávacích inštitúcií.

Prostredníctvom tohto projektu sa môžu pedagógovia podieľať na tvorbe vlastných vzdelávacích multimediálnych modulov a na tvorbe virtuálneho prostredia pre poskytovanie televíznych služieb. Študenti budú mať k dispozícii lepší výber vzdelávacích produktov a rozšíria sa ich možnosti virtuálnej a fyzickej mobility. Pri dodržaní všetkých predpísaných noriem sa tým umožní výučba vyššieho počtu poslucháčov, ktorí môžu sledovať reálny priebeh prípravy operačnej sály, inštrumentária, prípravy operačného tímu, prípravy pacienta, priebeh operácie, prácu operačnej skupiny a anesteziologického tímu. Touto technológiou možno prezentovať aj postupy pri špeciálnych diagnostických a terapeutických výkonoch a špeciálne inštrumentačné postupy v odbore chirurgia, urológia a traumatológia, pričom môže prebiehať priama konzultácia medzi operačným tímom.

Prínosom telemedicíny vo výučbe je získavanie najnovších medicínskych a ošetrovatel'ských poznatkov, týkajúcich sa invazívnych a neinvazívnych diagnostických a terapeutických postupov, aktualít v oblasti ošetrovatel'ských techník, klinickej propedeutiky, chirurgie a chirurgického ošetrovatel'stva, urológie a urologického ošetrovatel'stva.

**PhDr. Magdaléna Svatová,
Mgr. Andrea Obročníková**

Jubilant Andrej Bañas

a korigovať. Vtedy im J. Bendík so smiechom predstavil akademického maliara Rákošiho.“ Počas zamestnaneckého pomeru vystriedal A. Bañas dve univerzity a štyri fakulty. „Potom, čo vedúci katedry, J. Bendík, ktorý ma prijímal do práce, odišiel do dôchodku, dostali sme na miesto vedúceho straníka J. Kundríka. Ten síce vyučoval na strednej psychológii, ale mal vzťah k umeniu a bol v strane.“ Keď na FF neskôr zrušili výtvarný odbor, spojilo sa pracovisko s duplicitným na Pedagogickej fakulte. Na protest odišlo z katedry niekoľko pedagógov. Blízko k prepusteniu bol na chvíľu aj Andrej Bañas. „Mali sme prístavený dlhý nákladiak, ktorým sa mali vysťahovať veci zo zrušenej budovy. Keď som nestíhal, vedúci katedry mi pohrozil, že to potom budem musieť sťahovať sám na vozíku. Tak som dal výpoveď, nech si to robí sám. Deň som nebol

Málokto z Prešovčanov si dnes spomenie, že kedysi stála oproti OD Tesco na mieste dnešného Divadla Jonáša Záborského budova Filozofickej fakulty, vtedy ešte ako súčasť UPJŠ. Kým sa v roku 1978 nezačala demolácia historickej pamiatky na Leninovom námestí, sídlila v nej Katedra výtvarnej výchovy. Pamätníkom týchto časov je druhý služobne najstarší zamestnanec Filozofickej fakulty, odborný pracovník Katedry výtvarného umenia IHVU, Andrej Bañas.

„Keď som v roku 1973 nastúpil ako remeselník, ktorý má vyrábať odliatky diplomových a seminárnych prác študentov, mnoho z nich boli moji spolužiaci zo základnej školy. V tej dobe učili na katedre najmä akademickí maliari a sochári: J. Bendík, F. Patočka, J. Hegyessy, J. Machaj, J. Kresila, T. Gáll a D. Srovtka, ktorý nastúpil rok predom mnou.“ Štukatérskym prácam sa zaučal u sochárov Patočku a Machaja. „Docent Bendík bol človek pre každú zábalu. Raz študenti zháňali na ulici v meste model na hodinu kresby a zastavili staršieho pána, či by im nesedel. Súhlasil a docent pri tom ani nemukol. Keď mu študenti dali prestávku, na ich veľké prekvapenie si začal prezeráť kresby

Priateľský zápas filozofov UPJŠ proti právnikom (1976)
Zľava hore: M. Sisák, lektor z NDR, J. Kundrík, J. Zimmermann, T. Hrehovčík, A. Daňčišin
Zľava dole: lektor z NDR, A. Bañas, I. Špes, J. Sabol, J. Švorc

v práci, ale potom za mnou prišiel vedúci, že až také vážne to nie je. Samozrejme, pokračoval som v sťahovaní. Je mi ľúto, že niektoré moje pekné odliatky som nestíhol odniesť. Mal som vysekanú ľavú ruku zo sadry, ktorá držala mydlo. Ostali tam aj krásne odliatky ženských hrudníkov...” Po roku 1989 sa Katedra Vv opäť odčlenila od Pedagogickej fakulty a stala sa súčasťou Fakulty humanitných a prírodných vied. „Od minulého roka som opäť na FF, teraz ako člen inštitútu IHVU.“ Hlavička UPJŠ sa zmenila na Prešovskú univerzitu v Prešove, ale Andrej Bañas má stále tú istú stoličku.

Šedá „technická“ eminencia umenia

Aj keď A. Bañas nastúpil na fakultu ako 22-ročný čerstvý absolvent aranžérstva, dobre vychádzal s aka-

demickými sochármi, u ktorých získaval remeselné zručnosti. Mnohým kolegom pomáhal odlievať ich sochy a objekty. „Pamätám si veľa vecí, na ktorých som sa remeselne podieľal. Medzi prvými boli tabule na pomníkoch na Dukle. Škrabkal som do sadrovej dosky mená a hodnosti padlých vojakov... aj v noci sa mi o tom snívalo, či som sa nepomýľil...“ Ako remeselník a štukatér má „odlievačské prsty“ v prácach L. Purdeša (pitné fontány v meste), čiastočne D. Pončáka (Anjel pred mestskou radnicou), najviac však spolupracoval s F. Patočkom.

Pamäť doby

Podľa spomienok A. Baňasa boli voľakedy študenti súdržnejší, viac sa poznali a pomáhali si. Na hodinách večernej kresby, keď sa kreslili akty, striedali sa ako modeli samotní študenti. Vždy, keď skončila hodina, dotýčný si v pokladni vyzdvihol honorár za pózovanie a celá skupina sa presunula do neďalekého pohostinstva. „Celá partia sa vybrala na fazuľovú polievku a pivo. Z tých 60 - 80 Kčs sa najedli všetci. Študenti žili taký ozaj študentský život. Teraz sa akosi medzi sebou nepoznajú, vlastne ani pri tých študijných kombináciách nemajú šancu.“ Za toľký čas, strávený na katedre, sa v ročníkoch vystriedalo mnoho študentov. Z niektorých sa stali kolegovia. „Spomínam si na Editu Vološčukovú, Jara Ondu. L. Guman, V. Židík, J. Kováčik pôsobia na ZUŠ. Stále sa vracajú študenti, ktorí potrebujú niečo odliat, stále im priateľsky pomáhajú.“

Výtvarník v tele športovca

Ako veľký fanúšik a aktívny motokárový pretekár mal jeden exemplár zaparkovaný v dielňach. Občas, z vďaky za to, že mu vedúci povolil takéto „depo“, vodieval sem deti kolegov. „Veľa detí sa v tej motokáre odchovalo. Pamätám si, ako v nej malý Horečný dokázal presedieť hodiny a krútiť volantom.“ Obľúbenou anekdotou je príbeh, keď A. Baňasa v motokáre naháňali policajti po Bratislave. Keď po vystúpení z vlaku zistil, že to na preteky veľmi nestíha, rozhodol sa urýchliť presun v motokáre, ktorú práve vyložili z vlaku. Nechytili ho... Bývalý boxer sa venoval aj gymnastike, hrával vo fakultnom futbalovom mužstve, ako fanúšik FC Tatranu Prešov má svoje stále miesto na tribúne. „Keďže ako aranžér aj tvorím, venujem sa maľbe a grafike, mal som aj zopár samostatných výstav.“

Maskot, alebo symbol?

Mnoho absolventov si Andreja Baňasa pamätá ako pe-dela – po skončení školy mu za tých 15 rokov odprisahalo pár stoviek študentov, vrátane vlastných detí. Ak je vám táto tvár povedomá aj z reklamy, tri roky bol spolu s M. Sokolom a I. Živčákovou pitoresknou postavičkou, propagujúcou na plagátoch Jara Ondu benefičnú akciu Resuscitácia. Typologicky vďačnú vizáž využíva Jaro Ondo vo svojich krátkych filmoch, napr. *Indiánska pravda*.

Ako to s budúcním pôsobením čerstvého šesťdesiatnika na univerzite vyzerá? „Mám dojem, že po mne... potopa... Ale nie... Asi však toto miesto neubráni, keďže na všetkom sa šetrí. Mám pocit, že moje posledné roky budú zároveň aj koncom tejto profesie na univerzite. Študenti si budú musieť pomôcť sami. Pri súčasnej časovej tiesni nebudú učitelia stíhať venovať sa osobitne aj odlievaniu. Každá vec je iná, nie je to sériová výroba, každému študentovi sa musím venovať osobitne. Človek niekedy s tými študentmi

trávi viac času, ako predpokladá. Ale ja viem, že ma majú radi... za to, že sa im venujem aj mimo pracovného času... a ja rád.“

Mgr. Michaela Marcinová, PhD.

Foto: archív Andreja Baňasa
Jaro Ondo

Doktorandi PBF PU na konferencii v Českých Budejoviciach

Dňa 8. novembra 2011 sa študenti denného doktorandského štúdia, Mgr. Ivana Vojtašeková, Mgr. Veronika Holovačová a Mgr. Anastazij Momot, zúčastnili na konferencii s medzinárodnou účasťou. Konferenciu organizovala Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity. Témou boli „Lidská práva v proměnách času“. Záštitu nad tohtoročným ročníkom konferencie prevzal minister práce a sociálnych vecí Dr. Ing. Jaromír Drábek.

Cieľom konferencie s tematickými okruhmi bezdomovectvo, prostitúcia, deti ulice, sociálne nežiadúce javy a sociálny štát, sociálna práca s páchatelmi trestných činov, bolo prispieť k šíreniu vedomia o ľudských právach a formou diskusného fóra ponúknuť názory, myšlienky a analýzy ohľadom ľudských práv. Konferencia sa zaoberala problematikou v celom jej spektre, predovšetkým však v právnom, sociálnom, sociálne-právnom a zdravotne-sociálnom kontexte. Vznikol tak priestor na stretnutie odborníkov z oblasti sociálnej práce, ktorého zmyslom bola nielen akademická diskusia. Prepojenie teórie a praxe vyplnilo priestor diskusie o praktických návrhoch pre konkrétne činnosti. Vedeckí pracovníci, pracovníci z praxe a študenti prezentovali výsledky vlastného bádania i v rámci vlastného vysokoškolského štúdia.

Konferencia bola rozdelená do tematicky orientovaných sekcií, ktoré korešpondovali s jej tematickými okruhmi. Mgr. Veronika Holovačová predstavila sociálnu prácu s páchatelmi trestných činov a Mgr. Anastazij Momot sa zamerával na segregované rómske komunity a činnosti terénnych sociálnych pracovníkov. Mgr. Ivana Vojtašeková orientovala svoj príspevok na „deti ulice“ a aktivity pravoslávnej cirkvi vo vzťahu k nim.

Zo záverečných slov organizátorov vyplynulo, že v priebehu roka 2012 sa uskutoční druhý

ročník konferencie, ktorý ponúkne priestor pre opätovné a hlbšie bádanie v oblasti ľudských práv a ich implementácie v praxi.

Mgr. Ivana Vojtašeková
Foto: archív PBF PU v Prešove

„VODNÝ LÚČ 2011“ - najlepšia prezentácia a príspevok

V dňoch 3. až 5. októbra 2011 zorganizovalo Oddelenie dezintegrácie materiálov Ústavu geoniky Akadémie vied ČR, v. v. i. v Ostrave v poradí druhú medzinárodnú konferenciu s tematickým zameraním na technológiu vodného prúdu a možnosti jeho využitia pod názvom „Vodní paprsek 2011 – výzkum, vývoj, aplikace – Water Jet 2011 – Research, Development, Applications“ v Ostravici.

Ako interdisciplinárny tím odborníkov, zložený z viacerých vedných odborov (Hloch, S. - Fakulta výrobných technológií TU v Košiciach so sídlom v Prešove; Valíček, J. - Ústav geoniky AV ČR, v. v. i. v Ostrave; Magurová, D. - Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov; Klóc, J. - FNŠP J. A. Reimana v Prešove; Kozak, D. Strojnícka fakulta, Slavonski Brod; Tozan, H. - Národná akadémia, Istanbul Turkey) sme sa v zastúpení doc. Ing. Sergeja Hlocha, PhD. zúčastnili na spomínanej konferencii s príspevkom „Concept of abrasive water jet technology using at orthopedic surgery during total hip replacement“. Príspevky z konferencie boli zaradené do zborníku po získaní kladného hodnotenia dvoch nezávislých odborníkov.

Široké spektrum domácich aj zahraničných príspevkov svedčilo o vzrastajúcom záujme účastníkov o problematiku technológie vodného prúdu v celom Euroregióne. Z prezentovaných príspevkov bol označený za najlepší príspevok spomínaného interdisciplinárneho tímu. Toto ocenenie je pre nás ďalšou motiváciou, ale aj záväzkom na našej spoločnej ceste za poznaním a technologickým rozvojom.

V rámci uvedenej problematiky využitia hydroabrazívneho prúdu v medicíne sme ako tím urobili „kus spoločnej“ práce. Na začiatku to boli experimenty v rámci projektu Podpory vedy a výskumu v Moravskoslezskom kraji 2010 (RRC/03/2010), ktoré predstavovali prvú etapu v rámci použitia predmetnej technológie v ortopedickej chirurgii. Získané poznatky sme následne prezentovali v monografii „Hydroabraivne delenie v ortopédii - Experimentálna štúdia možnosti aplikácie hydroabrazívneho delenia v ortopédii s cieľom zvýšiť kvalitu ošetrovateľského manažmentu“. Našou spoločnou snahou bude perspektívne v budúcnosti monitorovať výsledky aplikovaného výskumu na oblasť dopadu tak operatívnych ortopedických výkonov súvisiacich s TEP, reimplementáciou s využitím hydroabrazívneho prúdu, ako aj dopadom na poukázanie možností zvýšenia kvality, tak samotného operačného zákroku súvisiaceho s technologickým postupom výmeny bedrového kĺbu, ako aj následným dopadom na pacienta/klienta, ošetrovateľskú starostlivosť a dĺžku hospitalizácie.

PhDr. Dagmar Magurová, PhD.
FZO PU v Prešove

doc. Ing. Sergej Hloch, PhD.
Fakulta výrobných technológií TU v Košiciach
so sídlom v Prešove

Foto: archív FZO PU v Prešove

Perspektíva vzdelávania učiteľov prírodovedných a technických predmetov

V uplynulých dňoch prebehla konferencia „Technológie vzdelávania v príprave učiteľov prírodovedných a technických predmetov“ ktorú zorganizovala Katedra fyziky, matematiky a techniky FHPV PU a Katedra prírodovedných a technických disciplín PF PU pod záštitou rektora Prešovskej univerzity v Prešove.

Hlavným cieľom konferencie bolo vytvoriť medzinárodný priestor pre odovzdávanie a získavanie najnovších poznatkov a skúseností z aplikácie súčasných a perspektívnych trendov technológie vzdelávania. Pomerne vysoký záujem o elektronickú podporu výučby poukázal na zvyšujúci sa trend podpory prezenčnej formy výučby virtuálnym výučbovým prostredím, napr. aj čiastočným e-learningom.

Najdiskutovanejšou témou bola kvalita prípravy budúcich učiteľov, pričom otázky inovatívnych trendov rezonovali najmä v oblasti didakticko-technologickej. Autori týchto tém kládli dôraz na vybavenosť učiteľov kompetenciami aplikovať do výučby modernú didaktickú, laboratórnu a výpočtovú techniku. V tejto súvislosti zaujali prezentované laboratorné úlohy a praktické ukážky realizácie fyzikálnych experimentov, resp. školských experimentov prostredníctvom systémov „Vernier“, „Kvant“, „Phywe“. Zaujali aj informácie o výskume chalkogénnej zlúčeniny Sn₂P₂S₆. Merania tepelnej kapacity, magnetického momentu a elektrickej rezistivity boli realizované v rámci projektu „Vývoj teplomerov a magnetických senzorov na báze chalkogenidov pre praktické aplikácie“ na Cryogen-free zariadení VersaLab na oddelení fyziky. Prioritom pre konferenciu bola ukážka z tvorby produktov útvarov záujmovej činnosti zo základných škôl a mimoškolských zariadení.

Okrem priamej účasti ponúkli organizátori konferencie možnosť zapojiť sa do diskusie aj prostredníctvom videokonferencie. Jej obsah bol v prevažnej miere zameraný na vyjadrenie sa k stratégii a systému vzdelávania v kontexte zmien vyvolaných prebiehajúcou školskou reformou. V tejto súvislosti sa vynoril rad kritických konštatovaní, ktoré smerovali k nevyhovujúcemu súčasnému stavu výučby technických predmetov na primárnom stupni vzdelávania, t. j. reforma znevýhodnila a existenčne ohrozila ďalšie profilovanie žiakov v oblasti technickej gramotnosti.

doc. PaedDr. Peter Beisetzer, PhD.
foto: archív FHPV PU

IV. medzinárodná pravoslávna konferencia v gréckych Tesalonikách

„Pseudomedicínske sekty, okultné liečebné praktiky a psychokulty: sociálno - pastoračné problémy“

V dňoch 6.-9. 10. 2011 sa uskutočnila štvrtá medzinárodná pravoslávna konferencia v Centre pre skúmanie nových náboženských hnutí a deštruktívnych kultov na tému: Pseudomedicínske sekty, okultné liečebné praktiky a psychokulty: sociálno - pastoračné problémy. Konferencia sa uskutočnila v Grécku - v Tesalonikách a zúčastnilo sa na nej 110 odborníkov z Grécka, Kréty, Cypru, Bulharska, Ruska, Ukrajiny, Bieloruska, Poľska. Hlavným organizátorom a hosťiteľom bol pravoslávny tesalonický metropolita Anfim.

Na konferencii zaznelo veľa zaujímavých prednášok a príspevkov zo strany lekárov, religionistov, vedeckých pracovníkov, pedagógov, kňazov, teológov a biskupov. V priebehu týchto dní zazneli hlavné príspevky z úst týchto odborníkov: Členka celocyperského rodičovského zväzu pani Alison Panajotu: „Terapeutické metódy, alebo ešte niečo?“ Za centrum religionistického výskumu v Novosibirsku vystúpil pán Dimitrij Indinok: „Súčasná charakteristika pseudomedicínskych, okultných a pseudovedeckých praktík na príklade z Novosibirska.“ Pedagogička a výskumníčka v odbore sektárstva pani Elena Andrulaki: „Alternatívne „liečebné metódy“ a okultizmus.“ Doc. Vladimír Rešetov: „Antivedecký charakter homeopatických metód liečenia a negatívne vplyvy učenia Hanemana na liečiteľa a pacienta.“

Vysokopreosviatený Christofor biskup Karpasijský - Cyprus: „Teologické a pastierske výzvy k danej problematike.“ Ďalšie príspevky odzneli v piatich pracovných skupinách, kde rokovacím jazykom bola gréčtina a ruština. Závery z konferencie boli zaslané na náboženské, medicínske a štátne inštitúcie, aby venovali väčšiu pozornosť danej problematike, ktorá ohrozuje kresťanov v ich tradičnom spôsobe života a negatívne pôsobí na ich vieru, zdravie a názory na spásu človeka. Práve novodobé „východné náboženské hnutia“ a ich názory na svet, zdravie a človeka sú v mnohých prípadoch pod vplyvom okultizmu, ktorý nachádzame vo veľkej miere v hnutí New Age, kde sa prezentuje existencia tzv. univerzálnej kozmickej energie, ktorú treba odblokovať, aby sa chorý, nemocný človek uzdravil. Experti na danú problematiku upozorňujú Cirkev, ale i štát, aby sa dôsledne venovali novodobej „pseudoliečiteľskej problematike“, pretože dochádza ku šíreniu nákazy vo forme okultizmu, šamanizmu, magizmu, ktorá ohrozuje nielen fyzické, ale aj duševné a duchovné zdravie človeka.

Najbližšia konferencia sa má uskutočniť v Srbsku r. 2012 na tému: „Duchovný vodca - guru a jeho negatívny vplyv v sektách a Cirkvi.“

S požehnaním Jána, arcibiskupa Prešovského a Slovenska mala na konferencii zastúpenie aj naša Pravoslávna cirkev v českých krajinách a na Slovensku v prítomnosti mojej osoby. Mal som tak možnosť opäť navštíviť mesto, z ktorého kedysi na žiadosť moravského kniežaťa Rastislava boli vyslaní so súhlasom byzantského imperátora Michala III. a svätého patriarchu Fótia na územie Veľkej Moravy vierozvestcovia sv. Cyril a Metod. V 14. storočí v tomto meste pôsobil a učil sv. Gregor Palama - významný byzantský, pravoslávny svätec, teológ, biskup a askéta.

doc. Alexander Cap, CSc.
riadiateľ

Úrad prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Edukačná sociálna práca

- nový koncept vo vysokoškolskom vzdelávaní na Katedre kresťanskej antropológie a sociálnej práce PBF PU v Prešove

„...Múdrost užitočne slúži človeku tým, že rozumie svojej ceste a všetkému, čo robí: z toho plyní, že štúdium múdrosti má pripraviť ľudskú myseľ na všetko, čo v činnosti či trpne musíme v priebehu tohto života prežívať.“

(J. A. Komenský, *Předejhra pansofie*, 2010, s. 36.)

Slová proroka vzdelávania a mysliteľa J. A. Komenského presne pomenúvajú zmysel a zámer poznania, skúmania, vysokoškolského štúdia a praktikovania v rámci edukačnej sociálnej práce. Podnetom k práci na novom koncepte edukačnej sociálnej práce bola pre nás otázka, ako doviesť dospelých klientov sociálnej práce k svojpomoci v tom prípade, keď si v ťaživej sociálnej situácii musia poradiť sami. Vynorila sa teoretická otázka a praktický problém, ako podporiť rozvoj duchovných, psychologických a sociálnych kompetencií, ale i rozvoj ďalších spôsobilostí potrebných pre život v systéme prostredí človeka, v ktorom sa nedá vyhnúť sociálne ťaživým situáciám a problémom, náročným medziľudským a medziosobným vzťahom, ako aj komunikačnej záťaži, bariéram a pascám.

V našom príspevku načrtujeme nový ojedinelý koncept *edukačnej sociálnej práce* v systéme poznania sociálnej práce ako vedy, vo vysokoškolskom študijnom odbore, a tiež ako inovatívny prístup v rámci sociálnych služieb a sociálnej pomoci dospelým. Koncept edukačnej sociálnej práce je završením našej dlhoročnej teoretickej, výskumnej i praktickej činnosti v oblasti vzdelávania dospelých a riešenia vedeckovýskumných úloh zameraných na cieľové skupiny v sociálnej oblasti a je spôsobom rozvíjania *edukačnej paradigmy v sociálnej práci*. Vychádzame z výskumných i praktických výsledkov, podporujúcich účinok edukačnej preventívnej a socializačnej (vrátane resocializačnej) činnosti, v personálne neúnosných sociálnych situáciách, ktoré vyúsťujú do nežiaducich sociálnych následkov v živote jednotlivcov a sociálnych skupín. Koncept edukačnej sociálnej práce rozvíjame v súčasnosti na *Katedre kresťanskej antropológie a sociálnej práce, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove*.

Sociálna práca ako aplikovaná spoločenská veda sa nachádza v štádiu pokračujúcej vnútornej diferenciacie poznania, skúmania a praxe. *Vnútornej diferenciacie sociálnej práce* preniká aj do tvorby nových vysokoškolských študijných programov a odráža sa v ich štruktúre i obsahu. Rovnako je viditeľná vo formovaní špecifického prostredia sociálnej pomoci a sociálnej starostlivosti, ako prostredia profesijnej realizácie absolventov špecializovaných programov študijného odboru sociálnej práce.

Z akého portfólia možno vychádzať pri tvorbe edukačnej sociálnej práce?

V koncepte edukačnej sociálnej práce je možné vychádzať z bohatej tradície vedeckého bádania, z výskumných a odborných prác, ako aj zo skúseností v ob-

lasti sociálnej práce a v oblasti edukácie dospelých - tzn. oblasti výchovy, vzdelávania a poradenstva pre dospelých, ktoré sú vo vedeckej i odbornej komunite akceptované a vo verejnosti známe, z mnohých zdrojov aj publikácií uverejnených tak na Slovensku, ako aj v iných krajinách (v Česku, v Poľsku, v Slovinsku, v Maďarsku, v Nemecku a inde).

Aký je vzťah medzi sociálnou prácou a edukačnou sociálnou prácou?

Koncept edukačnej sociálnej práce, v rámci vedného odboru sociálna práca a vysokoškolského vzdelávania v odbore sociálna práca, zdôvodňujeme *teoretickou a praktickou autonómiou edukačnej sociálnej práce*, pre ktorú je emancipačným prostriedkom *sociálna funkcia edukácie dospelých* - tzn. výchovy, vzdelávania a poradenstva pre dospelých. Edukačná sociálna práca sa profiluje na základe uplatnenia sociálnej funkcie edukácie a je *subsystémom vedy* - sociálna práca, *subsystémom vysokoškolského študijného odboru* - sociálna práca, *subsystémom praxe* v sociálnej oblasti. Profiluje sa vo fázach identifikovania, prevencie, riešenia a hodnotenia výsledkov riešenia sociálnych problémov dospelých osôb - jednotlivcov a sociálnych skupín.

Vysoká variabilita spoločenských zmien v súčasnosti kladie vzrastajúce požiadavky aj na rozvoj sociálnej práce ako vedy, študijného odboru i praxe, vrátane vzniku nových subsystémov sociálnej práce, medzi nimi nového *subsystému edukačnej sociálnej práce*. S rastúcim významom celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva stúpajú požiadavky na teóriu sociálnej práce, a tým aj na vysoko kvalifikovaných odborníkov v oblasti *preventívnej, socializačnej a resocializačnej edukačnej sociálnej práce*.

Algoritmus postupu: *indikácia, prevencia a návrhy riešenia sociálnych problémov dospelých osôb*, prostredníctvom cielených aktivít a v rámci *celoživotného sociálneho vzdelávania a celoživotného sociálneho poradenstva* je, podľa nás, jedným z mnohých myšlienkových postupov pri budovaní teoretického zázemia, z ktorého možno vychádzať v príprave *edukačných programov*, zameraných na potenciálnych aj reálnych klientov sociálnej práce (klientov sociálnej služby a sociálnej pomoci). Od rozvoja vedného subsystému edukačná sociálna práca a jej vedeckých zdôvodnení, sa odvíja zmysluplnosť a spoločenská užitočnosť vysokoškolského štúdia edukačnej sociálnej

práce. Praktická udržateľnosť štúdia sa bezprostredne odzrkadlí v osobnom a spoločenskom zhodnutí vysokoškolskej prípravy, spôsobom efektívnosti pôsobenia absolventov v praxi.

Aká je vízia premietnutá v koncepte edukačnej sociálnej práce?

Súčasťou vízie, premietnutej v koncepte edukačnej sociálnej práce, je orientácia na holistický obraz a pochopenie človeka, ako permanentne sa rozvíjajúceho systému, ktorý je možné poznať a skúmať z jeho prejavovania sa navonok iba ako nedeliteľný celok úrovni jeho bytia. V poznaní a skúmaní klienta edukačnej sociálnej práce je zmysluplné stavať na edukačnej paradigme postavennej na nasledovnej dôležitosti úrovni bytia človeka: *Duchovno – Psychika – Telo – Sociálne – Environment*. Aktivitami celoživotného vzdelávania v sociálnej oblasti života ľudí a aktivitami celoživotného sociálneho poradenstva sa naskytá možnosť navodiť „mystickú svadbu“ *interného environmentu* ľudského bytia, to znamená duchovného, psychického a sociálneho aspektu človeka a *externého environmentu* života človeka, to znamená vplyvov, okolností konkrétneho kultúrneho, sociálneho, prírodného, edukačného, ekonomického a ďalšieho prostredia.

Čo je všeobecným cieľom edukačnej sociálnej práce?

1. Ochrana, rozvoj a kultivovanie individuálneho duchovného, psychického a sociálneho potenciálu dospelých.
2. Ochrana a zveľaďovanie interného prostredia človeka a externého prostredia človeka nasledovným postupom sociálnej pomoci:

Pomoc jednotlivcom – Vedenie ľudí k svojpomoci – Rozvoj ich individuálneho potenciálu.

Edukačná sociálna práca má teda za cieľ rozvoj a kultivovanie individuálneho duchovného, psychického a sociálneho potenciálu dospelých, za účelom indikácie a obnovenia rovnováhy v narušenej sociálno-psychickej adaptácii ľudí, ku ktorej došlo v dôsledku rozmanitých vplyvov sociálnej nerovnováhy v spoločnosti. Sociálno-psychická nerovnováha ľudí je následkom ich života v sociálnych skupinách rôznej úrovne a organizovanosti (rodiny, školy, pracoviská, inštitúcie, referenčné skupiny, neformálne skupiny, spoločenské zriadenie, spoločenský systém).

V rámci edukačnej sociálnej práce, čiže výchovnými vplyvmi, sociálnym vzdelávaním a sociálnym poradenstvom, sa vyvíja úsilie o dosahovanie vyššej úrovne duchovnej, psychickej a sociálnej dospelosti jednotlivcov, čiže úrovne ich rozumovej, emocionálno-citovej, vôľovej, hodnotovej a sociálnej spôsobilosti a vyspelosti.

Psychická dospelosť (duchovná, psychická a sociálna zrelosť) je zjavná zo správania sa ľudí a je evidentná z konania jednotlivcov a skupín, nachádzajúcich sa v sociálne záťažových situáciách a postavených zoči-voči, menej či viac závažným, sociálnym problémom.

Úlohou špecializovaných sociálnych pracovníkov, v rámci edukačnej sociálnej práce, je profesionálne viesť a pripravovať potenciálnych a reálnych sociálnych klientov k vlastnej *svojpomoci*. A to v prípade, keď je človek ponechaný sám na seba, keď sa vlastným, či nie vlastným pričinením ocitol v podmienkach sociálneho ohrozenia a je vystavený nadmernému tlaku rozmanitých foriem sociálnej deprivácie, sociálnej frustrácie, sociálnych konfliktov a sociálneho stresu.

Predpokladáme, že sociálna práca je otvorený systém poznania a skúmania dospelého človeka v sociálnej realite, v ktorej vykonáva rôzne sociálne úlohy a napĺňa rozmanité sociálne roly. Tento systém poznania a skú-

mania, z hľadiska riešenia sociálnych problémov dospelých, disponuje potencialitou pre integráciu a synergiu poznatkov v oblasti sociálnej práce, výchovy, sociálneho vzdelávania a sociálneho poradenstva pre dospelých.

Aký je spoločenský kontext edukačnej sociálnej práce?

V koncepte *Edukačnej sociálnej práce* vychádzame zo *Stratégie celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva SR do roku 2015* a reagujeme na požiadavku prepojiť tieto do funkčných vzťahov tak, aby spĺňali reálne požiadavky občanov na služby vzdelávania a poradenstva počas celého života. Nazdávame sa, že s tým súvisí vytváranie podmienok pre zavádzanie inovácií do sociálneho vzdelávania a do sociálneho poradenstva, určených pre potenciálnych a reálnych sociálnych klientov edukačnej sociálnej práce. Týka sa to tiež inovácií do profesijného vzdelávania kompetentných sociálnych pracovníkov pre oblasť edukačnej sociálnej práce, prostredníctvom špecializovanej profesijnej vysokoškolskej prípravy edukačných sociálnych pracovníkov. Dopad inovácií sa môže prejaviť vo zvýšení kvality profesionálnej realizácie celoživotného sociálneho vzdelávania a celoživotného sociálneho poradenstva.

Efektívnosť výsledkov z prelínania aktivít celoživotného sociálneho vzdelávania s aktivitami celoživotného sociálneho poradenstva, je možné dosiahnuť aj prípravou nových obsahov vysokoškolského vzdelávania v odbore sociálna práca. Podľa nášho presvedčenia, významnú úlohu v tomto dianí môžu a majú zohrať, v súčasnej sociálnej realite ľudí, zodpovedne a systémovo premyslené teoretické i praktické aktivity v oblasti edukačnej sociálnej práce.

Ak je potrebné poskytovať kvalitné služby pre edukačnú sociálnu prácu, tak sa to nedá realizovať bez profesijne odborne a osobnostne kompetentných *edukačných sociálnych pracovníkov, vrátane edukačných sociálnych poradcov*. Je potrebné, aby spomenutí odborníci disponovali spôsobilosťami k vykonávaniu tak vzdelávacej sociálnej činnosti, ako aj poradenskej sociálnej činnosti. Je prirodzené, že tieto ich činnosti „kopírujú“ terén *sociálneho prostredia* a rovnako i *prostredia edukácie dospelých*. Vplyvy z oboch spomenutých prostredí (ale aj ďalších prostredí) sú životnými námetmi pre nové obsahy edukačnej sociálnej práce.

V čom spočíva praktický význam edukačnej sociálnej práce?

Aktivity v rámci edukačnej sociálnej práce, v ktorej sa implementuje sociálna funkcia edukácie dospelých, sa môžu stať prostriedkom účinnej pomoci pri podpore uvedomenia si konkrétnych sociálnych úloh svojho života a ľudskej hodnoty vlastnej osobnosti u dospelých osôb. U dospelých osôb, ktorí sa pohybujú na scéne zložitého prostredia sociálnych situácií, sociálnych problémov, sociálnych vzťahov, sociálnej komunikácie a sociálneho konania sa tak ukazuje jedna z možností rozvoja ich *duchovnej, psychickej a sociálnej kompetencie*, potrebnej v konaní za nepriaznivých podmienok sociálneho obmedzenia, no v prospech vlastnej sociálnej inklúzie, sociálnej rovnosti, rodovej rovnocennosti, odstránenia sociálneho znevýhodnenia. Činnosti v rámci edukačnej sociálnej práce sa môžu stať nástrojom sociálnej opory a podpory kvality života ľudí, a tiež spôsobom podpory kultivovania individuálneho duchovného, psychického a sociálneho potenciálu dospelých, ako najúčinnšej prevencie a ochrany pred výskytom a následkami sociálno-psychickej maladaptácie.

doc. PhDr. Mária Machalová, CSc.
Foto: archív PBF PU v Prešove

Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry a kultúry

Na pôde Prešovskej univerzity sa 12. – 14. septembra 2011 uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia pod názvom **Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry a kultúry**, ktorú zorganizovali Katedra ukrajinistiky IRUaS FF PU v spolupráci s Lingvo-kulturologickým a prekladateľsko-tlmočnickým centrom excelentnosti FF PU, Centrom ukrajinistiky FF PU a Občianskym združením IDENTITA v Prešove. Konferencia bola venovaná 90. výročiu narodenia významného slovenského jazykovedca, ukrajinistu, dialektológa, autora teoretických a praktických princípov a zásad tvorby lingvistických atlasov miestnych nárečí ukrajinského jazyka na Slovensku, pedagóga, kandidáta vied a docenta Vasiľa Lattu. Hlavný referát o tejto osobnosti predniesla bývalá pracovníčka katedry, Zuzana Hanudelová, ktorá sa tejto problematike vo svojej vedeckej práci dlhé roky veľmi úspešne venovala.

Rokovania prebiehali v troch sekciách. Prvé dve boli jazykovedné, zamerané na metodiku výučby a porovnávaciu jazykovedu. Tretia sekcia bola venovaná literatúre, kultúre a prekladu.

V rámci jazykovedných sekcií sme si mali možnosť vysloviť vystúpenia na tému ukrajinských (rusínskych, lemkovských) nárečí z hľadiska teórie jazykových kontaktov. Účastníci konferencie tiež vystúpili so štúdiami zaoberajúcimi sa roztriedením slovanských jazykov v diele Pavla Jozefa Šafárika, predstavením jazykovedného diela Jurija Ševeľova z časového hľadiska jeho vzniku. Národná identifikácia Ukrajincov a ich komunikácia v náboženskej oblasti, historické striedanie spoluhlások v ukrajinskom a slovenskom jazyku, boli ďalšie tituly prezentácie. Rovnako bola pozornosť venovaná aktualizácii prístupu k vyučovaniu ukrajinského jazyka ako cudzieho a spôsobom, ako zvýšiť lingvo-kulturologickú kompetenciu učiteľov-ukrajinistov pri výučbe ukrajinčiny ako cudzieho jazyka. Ďalšie príspevky sa venovali inováciám - sémantickým neologizmom - v ukrajinsko-slovenskom porovnávacom pláne, suprasegmentálnym javom a ich vplyvu na homiletický prejav, genitívu singuláru toponým mužského rodu v slovanských jazykoch, homonymii derivátov v oblasti pomenovania osôb aj neosôb v slovenskom a ukra-

jinskom jazyku, ekvivalentnosti v slovensko-ukrajinskej lexikografickej praxi, kolektívnym substantívam v slovenskom a ukrajinskom jazyku zo slovotvorného aspektu, dynamike slovotvornej normy v súčasnom ukrajinskom jazyku a jej tendencii k nacionalizácii jazyka, obrazným výrazovým prostriedkom v jazyku slovenskej reklamy, spoločným slovotvorným hniezdam v ukrajinskom a slovenskom jazyku a tiež téme znamení, povier, zvykov a obradov spätých s pecou v oblasti paremických pomenovaní.

V literárnej, kulturologickej a zároveň prekladateľskej časti sa otvorili otázky sebaidentifikácie a hľadania sa v súčasných východoslovanských literatúrach, rôzne autorské prístupy k obrazu Bohdana Chmeľnyckého v románe a vo filme *Ohňom a mečom*. Otvorená bola aj otázka gýča v ukrajinskej literatúre 20. storočia, otázka motívu metamorfózy v slovenských a ukrajinských baladách.

V translatologickom aspekte bola formulovaná téma etnokultúrnych rusizmov v slovensko-ruských prekladoch, ďalej téma špecifik prekladu hudobných nástrojov v komparatívnom ukrajinsko-slovenskom pláne ako aj prekladu tvorby známeho ukrajinského novelistu V. Stefanyka do slovenčiny.

Okrem pracovníkov našej univerzity (I. Ripka, M. Čižmarová, J. Sipko, J. Dudášová, J. Kredátusová, D. Antoňáková, M. Vojteková, K. Bieleková, J. Belánová, I. Džundová, V. Juríčková, A. Amir, N. Hanudelová) svoje vedecké poznatky prezentovali aj kolegovia z iných slovenských a zahraničných univerzít (Slovensko – Nitra – O. Brandys, L. Ustuhova, Ukrajina – Kyjev – S. Sokolova, L. Kysljuk, L. Ševčenko- Savčynsja, Užhorod – I. Sabadoš, L. Belej, O. Choma, L. Budnikova, O. Šymko, Lvov – L. Černjuch, Poľsko – R. Marcinkowski, Bielorusko – I. Šved).

PhDr. Adriana Amir

Katedra ukrajinistiky Inštitútu rusistiky,
ukrajinistiky a slavistiky
FF PU Prešov

Foto: archív FF PU Prešov

Konferencie na GTF PU v Prešove

Začiatok akademického roka 2011/12 a vlastne celý zimný semester sa na GTF PU v Prešove niesol v znamení zaujímavých konferencií a prednášok.

Dvojdnová medzinárodná vedecká konferencia Sacrum a príroda, ktorú GTF organizovala spolu s Pápežskou univerzitou Jána Pavla II. v Krakove, sa začala 23. septembra 2011, kedy sa stretli slovenskí a poľskí odborníci. Témou tohtoročného stretnutia bol „Dom Pána“, a preto aj prednášky sa týkali prepojenia svätých, prírody a človeka. Popoludní účastníci navštívili prešovskú kalváriu. V sobotu, 24. septembra, pokračovala konferencia na pútnickom mieste v Ľutíne, kde v aktuálnom čase bola aj Púť mladých. Na tomto mieste nemohla chýbať ani liturgia, ktorej homília prešovského arcibiskupa a metropolitu Jána Babjaka, SJ nadväzovala na tému konferencie práve pohľadom na význam pútnických svätých, ktoré sú znamením Krista a dôležité práve v súčasnej dobe sekularizmu. Poľskí hostia navštívili aj Chrám bl. Mučeníka Pavla Petra Gojdiča v Olejníkove a pokračovali v Litmanovej na hore Zvir slávením nedeľnej svätej omše. Zdá sa, že konferencia Sacrum a príroda prepojila vonkajšiu ekológiu s vnútornou a potvrdila, že posvätno a príroda majú v živote človeka vždy svoje miesto.

Katedra filozofie a religionistiky GTF PU bola 11. októbra 2011 hlavným organizátorom medzinárodnej konferencie vedeckého projektu VEGA pod názvom Ekumenický aspekt života a diela profesora Mikuláša Russnáka (1878 – 1954) v kontexte súčasného medzináboženského dialógu. Na konferencii bola predstavená monografia s názvom Univerzitný profesor Mikuláš Russnák v súradniciach času a doby, ktorá vyšla v rámci riešenia tohto vedeckého projektu. Počas konferencie odzneli príspevky, ktoré analyzovali život a pôsobenie prof. Russnáka v historickom priereze. Predstavené bolo jeho aktualizované liturgické dielo. Prednášateľ prof. Boháč upozornil na dôležitý fakt, že po Mikulášovi Russnákovi ostalo vyše 191 zväzkov vedeckých prác. Ďalší prednášatelia poukázali na mnohé iné aspekty života a tvorby tohto veľikána gréckokatolíckej cirkvi – duchovný život, teológiu myslenia či kazateľskú tvorbu. Záverečná diskusia vyústila do konštatovania, že vedecké bádanie veľkého diela profesora Mikuláša Russnáka nie je zďaleka ukončené a vďaka ktorému ho právom môžeme nazvať „Tomášom Akvinským“ Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

Ďalšia medzinárodná vedecká konferencia Ježiš z Nazareta – teologické a religionistické súvislosti sa na pôde GTF uskutočnila 26. októbra 2011. Aj táto konferencia sa konala v rámci inštitucionálneho a zahraničného projektu. Téma osoby Ježiša Krista spojila slovenských i zahraničných spoluorganizátorov, odborníkov z Poľska, Čiech a Slovenska, ku ktorým patrili aj Subkomisia pre náuku viery Konferencie biskupov Slovenska, Spolok sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach a Centrum

excelentnosti sociohistorického výskumu PU v Prešove. Konferencia sa niesla v teologicko-religionistickom duchu, prezentovali sa témy z ekumenického aspektu, v kontexte medzináboženského dialógu. Aktuálnosť danej problematiky podčiarkol fakt, že v nasledujúci deň sa v Assisi pápež Benedikt XVI. stretol s predstaviteľmi kresťanských cirkví, nekresťanských náboženstiev, ľuďmi hľadajúcimi i ateistami. Práve tieto skutočnosti ukazujú na dôležitosť dialógu, ktorý má prispievať k pokoju medzi ľuďmi a národmi.

Vedeckým kolokviom „Cena slobody“ v stredu 16. novembra 2011 sme si pripomenuli obeť komunizmu. Laikov, kňazov, rehoľníkov a rehoľníčky. Na akademickej pôde sa tak stretli nielen vedeckí pracovníci, ale aj bývalí politickí väzni a ich príbuzní.

Vedecké kolokvium otvorila spomienková slávnosť, ktorej súčasťou bola slávnostná svätá liturgia v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Ako v homílii protosynkel Prešovskej archieparchie Michal Onderko pripomenul, „politika a politickí väzni patria aj do chrámov, veď Ježiša odsúdili na základe politiky a tak vo svojej dobe bol vlastne politickým väzňom“. Po jej skončení bola na priečelí Gréckokatolíckeho arcibiskupského úradu v Prešove odhalená a posvätená pamätná tabuľa biskupom, kňazom, rehoľníkom, rehoľným sestrám a veriacim Gréckokatolíckej cirkvi, ktorí v dobe komunistickej totality v rokoch 1950 až 1989 trpeli a nezavrhlí svoju vieru. Počas samotného kolokvia odzneli prednášky generálnej konzulky Ukrajiny v Prešove prof. Olgy Benč, Antona Srholca Daniela Atanáza Mandzáka CSsR a Petra Borzu. Následnú diskusiu ukončil Anton Srholec konštatovaním, že „by sme neboli kresťanmi, pokiaľ by sme sa nezbavili nenávisť a zatrpknutosti. Kresťanské je odpustiť. Čo by sme však nemali, je zabudnúť a neustále pripomínať novým generáciám nepravosti, ktoré boli páchané, aby sa stali mementom toho, čo by sme viac nemali pripustiť“.

ThDr. Ľubomír Petřík, PhD.,

ThDr. PaedDr. Monika Slodičková, PhD.,

Mgr. Andrea Čusová

Foto: archív GTF PU v Prešove

17. vedecký seminár karpatorusinistiky bol venovaný Andymu Warholovi

Už tradične, aj 24. novembra 2011, zorganizoval Ústav rusínskeho jazyka a kultúry vedecký seminár karpatorusinistiky. V zasadacej miestnosti dekanky FHPV PU v Prešove sa v poradí už 17. stretnutie venovalo Múzeu moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach.

Vedeckým seminárom sprevádzala zúčastnených riaditeľka ústavu doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., ktorá ho viedla v rusínskom jazyku. „Múzeum moderného umenia Andyho Warhola tohto roku oslavuje 20. výročie svojho vzniku. Hoci hlavné oslavy boli v Medzilaborciach, no Prešov je stále považovaný za kultúrne národnostné centrum Rusínskej národnostnej menšiny. Rodičia Andyho Warhola pochádzajú z tohto prostredia, takže tu má svoje korene. Ústav rusínskeho jazyka a kultúry zaujíma jeho tvorba a existencia múzea. Taktiež máme študentov, ktorí študujú rusínsky jazyk v kombinácii s výtvarným umením. Je to akcia, aby sme si priblížili nielen spomínané výročie, ale tiež chceme vyvolať záujem mladej generácie o pop-art a tvorbu Andyho Warhola a znovu pripomenuli, že tento človek má svoj pôvod

práve v rusínskom regióne,“ zdôvodnila výber témy. Tretí ročník seminárov mala ukončiť prednáška kurátora múzea Michala Bycku na tému Múzeum moderného umenia Andyho Warhola – 20 rokov snov a skutočností, ktorý sa však konferencie zúčastniť nemohol. Poslal za seba plnohodnotnú náhradu v podobe ďalších zamestnancov a odborníkov na popkultúrneho umelca. O histórii múzea porozprávala edukologička a kurátorka v múzeu Daniela Kapraľová, ktorá vysvetlila absenciu kurátora: „Je veľká škoda, že si zúčastnení nemohli vypočuť jeho zaujímavú prednášku, no Michal tvrdí, že chce, aby konečne prestalo obdobie, že múzeum rovná sa Michal Bycko, chce, aby nastal čas, že múzeum rovná sa iní ľudia, ktorí u nás pracujú. Avšak Michalove dvere v múzeu sú určite otvorené všetkým, ktorí majú akékoľvek otázky.“ Na seminári bol premietnutý aj dokumentárny film Andy Warhol: The Complete Picture z roku 2002, ktorý ponúkol divákovi pohľad na autorovu tvorbu, ale aj jeho život. S prednáškou vystúpil člen spoločnosti Andyho Warhola Martin Cubjak, v ktorej sa venoval jednému z najznámejších Warholových diel Campbelllove polievky. „Keďže Campbellovými polievkami, ktoré sú jeho rannou prácou, sa začal stabilný proces pop-artu, cítil som potrebu odkryť príbeh tohto diela. Nebola to totiž náhoda, že Warhol chcel zikonizovať tradičné americké jedlo. To, že Warhol odišiel od komixovej tvorby malo svoju logiku a permanentne sa motív opakovania masových produktov objavuje až do jeho smrti. Bolo to jedno z jeho významných diel a až potom nasledovali jeho chronicky známe diela ako Lenin, či Marilyn Monroe. Pri Campbellových polievkach sa odštartovalo niečo, čo začalo pretvárať celú teóriu a dejiny umenia,“ uviedol M. Cubjak.

Prednáška zaujala študentov, ale aj staršiu generáciu a počas diskusie sa rozprúdila bohatá debata. Po nej už tradične ústav predstavil nové publikácie, ktoré sa venujú karpatorusinistike.

Vedecké semináre Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry sa venujú vždy niektorej z oblastí karpatorusinistiky vo všetkých sférach, kde Rusíni pôsobia, či už ide o jazyk, kultúru, históriu a literatúru. Na stretnutia chodia prednášať významné osobnosti z rôznych štátov. Na predošlých schôdzkach sa zúčastnili vedci z Kanady, Bieloruska, Českej republiky, Maďarska, či Poľska. Cieľom seminárov je podľa slov riaditeľky ústavu doc. PhDr. Anna Pliškovej, PhD. dať do povedomia akademických obcí a verejnosti, že takáto vedná oblasť existuje.

Vladimíra Čajová
Foto: archív PU v Prešove

Pútnici pravdy, pútnici pokoja

Dňa 28. 10. 2011 sa vo veľkom refektári františkánskeho kláštora v Bratislave uskutočnila Medzináboženská konferencia pod názvom *Pútnici pravdy, pútnici pokoja*. Organizátormi tejto akcie boli Rád OFM (Rehoľa menších bratov františkánov) a Teologická fakulta Trnavskej univerzity v Bratislave. Organizátori toto podujatie naplánovali na deň po 25. výročí modlitieb v Assisi (Taliansko). Účastníkmi konferencie boli P. Jeremiáš Daniel Kvaka, provinciálny minister Rehole menších bratov – farantiškánov; JUDr. Abdulwahab AL-Sbenaty zo Združenia priateľov islamskej literatúry; Remigiusz Górski OFM, doktorand na Pápežskej univerzite Jána Pavla II. v Krakove a ThDr. Maroš Šip, PhD., Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove. Na konferenciu bol pozvaný aj Baruch Myers, rabín bratislavskej Židovskej náboženskej obce, žiaľ z objektívnych príčin sa tejto akcie nezúčastnil.

Konferencia prebiehala v priateľskom duchu počas celého jej trvania a niesla sa v duchu hesla Johna Ruskina: „Hľadajme, čo máme s ostatnými spoločné, nie, čo nás od nich delí.“ Zdôrazňovali sa všeobecné vnútorné

ale i vonkajšie zákony človeka a spoločnosti, ktoré formujú a pomáhajú človeku rozlišovať dobro. Konferencia načrtla

niektoré styčné body medzináboženského dialógu, čo podčiarklo aj aktívne posluchácke publikum. Aktívni účastníci konferencie s absolútnym pokojom odpovedali na všetky otázky z obecnstva.

Zvlášť chcem týmto poďakovať Mgr. Remigiuszovi Gorskimu, doktorandovi Pápežskej univerzity v Krakove, za vynikajúco organizačne a v priateľskom duchu zvládnutú konferenciu.

ThDr. Maroš Šip, PhD.

Foto: archív PBF PU v Prešove

Sfragistika a genealógia očami súčasníka

Druhé pokračovanie odborného seminára s názvom *Sfragistika a genealógia očami súčasníka II.* zorganizovali členovia Katedry archívniectva a pomocných vied historických (KAPVH) Inštitútu História Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (FFPU) pod odborným vedením jej vedúcej ako aj predsedníčky organizačného výboru Mgr. Marcely Domenovej, PhD. Podujatie, nadväzujúce na prvý seminár z mája 2011, sa uskutočnilo dňa 10. novembra 2011 v Univerzitnej knižnici PU, ktorá bola spolu s MV SR Štátnym archívom v Prešove jej spoluorganizátorom.

KAPVH oslávila v roku 2010 dvadsiate výročie založenia výučby archívniectva na PU a aj naďalej je jedným z dvoch univerzitných pracovísk pre školenie budúcich archívnych pracovníkov v rámci Slovenska. Členovia katedry sa teda snažia pokračovať v tradícii pracoviska a jedným z ich cieľov je zvyšovať propagáciu pomocných vied historických ako významnej súčasť historického výskumu, čoho výsledkom je aj séria odborných seminárov. K prednáškam sú prizývaní odborníci, ktorí sa problematike vo

svojom výskume prednostne venujú. Na druhom podujatí tohto typu predniesli svoje referáty archivári z praxe Mgr. Martin Bartoš s príspevkom *Výskum šľachty na Spiši na základe prameňnej bázy v Štátnom archíve v Levoči* a PhDr. Gabriel Szeghy s témou príspevku *Obecné pečate a ich prameňná hodnota pre výskum dejín obcí v Abovskej a Turnianskej župe*.

Prednášky, doplnené pozoruhodným obrazovým materiálom, zauja-

li početné publikum predovšetkým z radov študentov odborov Inštitútu histórie – archívniectva, dejepisu, dejín religii a histórie. Členovia katedry, sledujúc zvýšený záujem o tieto semináre, budú pokračovať s prípravou podobných podujatí aj v nasledujúcich semestroch.

Mgr. Mariana Kosmačová

Foto: archív KAPVH FF PUv Prešov

Týždeň vedy a techniky na GTF PU

Celoslovenská akcia *Týždeň vedy a techniky na Slovensku*, organizovaná Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR, má už svoje zázemie aj na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove. Opäť sa tu konali hosťovské prednášky, ktorých úlohou bolo prezentovať a popularizovať poznatky vedy, vzbudiť záujem mladých ľudí k hlbšiemu štúdiu vedeckých teologických disciplín. V pondelok, 7. 11. 2011, sa prednášajúca ThDr. Lucia Hidvéghyová, PhD. z Teologickej fakulty Trnavskej univerzity venovala téme *Vnímanie času v židovskej náboženskej tradícii*. Svojimi bohatými poznatkami zo štúdií na Hebrejskej univerzite v Jeruzaleme a z ďalších inštitúcií, vtiahla svojich poslucháčov do prostredia židovskej kultúry. V príspevku naznačila rozdielnosť vnímania času v západnej a východnej kultúre, predstavila kalendár židovských sviatkov a zaujímavým spôsobom prinútila prítomných zamyslieť sa nad vlastným slávením soboty ako výnimočného dňa, ktorý bol Bohom požehnaný a posvätený, a preto má byť

vyhradeným pre vzťah s Pánom.

O dva dni neskôr prednášal doc. RNDr. Vladimír Bahýl, CSc. z Katedry fyziky, elektrotechniky a aplikovanej mechaniky na Drevárskej fakulte Technickej univerzity vo Zvolene. Témou bolo *Astronomické datovanie narodenia Ježiša Krista*. Jeho slová boli súhrou vedy a viery, teda toho, čo človek poznáva cez fakty a dôkazy a toho, čo prednášajúci dokázal podať vďaka svojej životnej skúsenosti. Jeho prednáška preklenula vnímanie Vianoc dnes, s udalosťami narodenia Ježiša Krista na základe historických a astronomických skutočností. Podložené svedectvá Svätého písma porovnával s osobami v ňom vystupujúcimi v dejinách (Quirínus, Herodes

Veľký), ako aj s udalosťou sčítania ľudu a znamenia pre troch kráľov, ktorou bola hviezda. Prednášku dotvorili audiovizuálne pomôcky (piesne, obrázky), ako aj prirodzený emocionálny prejav autora.

Vyvrcholením *Týždňa vedy a techniky na Slovensku* na pôde GTF bolo 10. novembra 2011 vedecké kolokvium s medzinárodnou účasťou *DISPUTATIONES QUOD-LIBETALES (Humanizmus & tolerancia)*. Záštitu nad ním prevzala poslankyňa Európskeho parlamentu Anna Záborská. Hlavná časť kolokvia prebiehala v predpoludňajších hodinách. Program pokračoval v troch tematicky zameraných sekciách: Sociálne konzekvencie humanizmu a tolerancie, Humanizmus a tolerancia v dejinách a v morálke, Religionistické a filozofické súvislosti. Vyše 20 príspevkov sa venovalo téme humanizmu a tolerancie z rozličných pohľadov. Súčasťou kolokvia bola výstava posteru *Humanizmus in concreto*, ktorý zobrazoval humanitárne projekty na danú tému.

Mgr. Veronika Liptáková, Mgr. Martin Tkáč

Foto: archív GTF PU v Prešove

Seminár komisie SOV pre ženy a šport určeného pre lektorov olympijskej výchovy

Komisia Slovenského olympijského výboru pre ženy a šport v spolupráci so Slovenskou olympijskou akadémiou usporiadali 15. novembra na pôde Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove **interaktívny seminár pre lektorov olympijskej výchovy**, zameraný na **zdravý životný štýl v spojení s pohybovou aktivitou**. Účastníkmi seminára boli študenti Univerzity tretieho veku, probandky pohybového programu ProSenior v Prešove a ďalší záujemcovia z radu verejnosti.

Spoločne si najprv vypočuli teoretickú prednášku o zdravej výžive a zdravom životnom štýle, absolvovali praktické cvičenie psychomotoriky a na záver realizovali pohybovú aktivitu s názvom **nordic walking** (severská chôdza). Je to dynamická kondičná chôdza, realizovaná v rôzne náročnom prírodnom prostredí, pri ktorom chodec používa pár špeciálnych palíc na severskú chôdzu. Najväčším pozitívom tejto aktivity je zapájanie takmer všetkých svalov, posilnenie srdcovo-cievneho systému a minimálne zaťaženie bedrových kĺbov. Severská chôdza slúži na optimalizáciu pohybovej aktivity a je zaraďovaná medzi pohybovú liečbu vo viacerých kúpeľoch. Seminárom sprevádzali skúsené odborníčky z oblasti vzdelávania **Bibiana Vadašová, Iveta Boržíková a Lenka Tlučáková**. Podujatie malo interaktívny charakter a účastníčky si pochvaľovali spojenie teórie s praktickým cvičením, ktoré sme spolu so študentmi ukončili príjemnou prechádzkou na prešovskú Kalváriu.

Mgr. Lenka Tlučáková

Pramene slovenskej hudby

Hudobný nástroj – prameň artificiálnej hudby

V dňoch 13. – 14. septembra 2011 sa uskutočnila v priestoroch Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove 31. konferencia hudobných knihovníkov, archivárov a múzejníkov pod názvom Pramene slovenskej hudby. Hudobný nástroj – prameň artificiálnej hudby. Hlavnými organizátormi konferencie boli Slovenská národná knižnica v Martine, Slovenská národná skupina IAML, Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove, Univerzitná knižnica v Bratislave, Katedra hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a Spolok slovenských knihovníkov. Na podujatí sa zúčastnilo takmer 40 domácich a zahraničných účastníkov z rôznych inštitúcií zaoberajúcich sa hudbou.

Pred konferenciou sa uskutočnilo Plenárne zasadnutie Slovenskej národnej skupiny IAML, na ktorom bola zhodnotená činnosť roka 2010 a stanovené perspektívy roka 2011 a 2012. V roku 2011 sa po dlhom čase podarilo dvom zástupcom SNS IAML aktívne sa zúčastniť na Výročnej medzinárodnej konferencii IAML, ktorá sa tento rok uskutočnila v Dubline (Írsko). Na plenárnom zasadnutí odznelo množstvo zaujímavým informácií z tejto konferencie.

Po plenárnom zasadnutí konferenciu slávnostne otvoril prof. PhDr. Milan Portik, PhD., prorektor PU pre vzdelávanie. Následne pokračovala konferencia podľa stanoveného programu jednotlivými prednáškami. Úvodná prednáška patrila doc. Mgr. Art. Karolovi Medňanskému, PhD., ktorý sa venoval problematike hudobných nástrojov – ako nositeľov symbolov a hudobných myšlienok. Mgr. Michal Hottmar, PhD. predstavil lutnu a pamiatky lutnovej tvorby na Slovensku v 16. a na začiatku 17. storočia. Mgr. Art. Ladislav Kačic, PhD. sa vo svojom príspevku venoval hudobným nástrojom v inventároch niektorých reholí (piaristov, jezuitov a františkánov) na Slovensku v 17.-18. storočí. Po ňom nasledoval príspevok Mgr. Art. Petra Jantoščiaka o ceste od katalogizačných kariet ku digitálnym záznamom na príklade digitálnych záznamov umeleckých hudobných nástrojov v Slovenskom národnom múzeu – Hudobnom múzeu v Bratislave. Záver prednášok patrila českému hostovi, zástupcovi Českej národnej skupiny IAML - prom. fil. Zuzane Petráškovéj, ktorá predstavila literatúru o hudobných nástrojoch vo fonde Národní knihovny v Prahe. Predstavila aj významný prírastok do fondu Národní knihovny v Prahe. Záver prvého dňa rokovania patrila jednému z hostiteľov – doc. Mgr. Art. Karol Medňanský, PhD., spolu s pedagógmi a študentmi Katedry hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU v Prešove spríjemnili rokovanie konferencie vydareným a najmä kvalitným koncertom. Po milom kultúrnom zážitku sa uskutočnilo spoločenské posedenie s bohatou diskusiou o mnohých problémoch týkajúcich sa spracovania, využívania a vyučovania hudby.

Druhý deň podujatia otvoril svojím príspevkom

Mgr. Art. Marek Cepko, ArtD. o organárskej firme Gebrüder Rieger a jej pôsobení na území súčasného Slovenska. Na jeho príspevok nadviazal PhDr. Marian Alojz Mayer, CSc. svojím príspevkom o významnom banskobystričskom organistovi Michalovi Podkonicom. Ing. Peter Haľko predstavil zaujímavé perličky vo fonde Univerzitnej knižnice PU v Prešove majúce vzťah k hudbe. Záver podujatia patrila trom koreferátom. Prvým bol príspevok PaedDr. Mgr. Art. Miriam Žiarnej, PhD. o interpretácii sopránového partu v sakrálnych skladbách P. P. Peťka a P. Roškovského. Druhým príspevkom bol príspevok PaedDr. Miriam Matejovej, PhD. o hudobnej pozostalosti Jozefa

Chládky – ružomerského regenschoriho a skladateľa. Posledným príspevkom bol príspevok PaedDr. Petra Hochela, PhD. o diele Antona Aschnera Miserere c – mol, o znovuobjavovanej duchovnej hudbe kremnického kantora. K uvedeným koreferátom zazneli aj krátke ukážky diel. Podujatie uzavrela záverečná diskusia o príspevkoch, ale aj ďalších aktivitách v oblasti hudby. Účastníci konferencie tiež vyjadrili uznanie Univerzitnej knižnici PU v Prešove za jej veľmi dobrú úroveň, podporu kultúrnych aktivít a za vydarený priebeh konferencie.

PhDr. Anna Kucianová, PhD.,
Slovenská národná knižnica v Martine
Foto: archív UK PU v Prešove

Komplexné geriatrické hodnotenie a ošetrovanie seniorov

Demografický vývoj v súčasnosti je charakterizovaný stárnutím populácie. K najvýraznejšiemu nárastu obyvateľstva v poproduktívnom veku dôjde po roku 2015. Ak sa celková populácia v roku 2030 zdvojnásobí, oproti roku 1900, populácia v postproduktívnom veku v tomto období narastie päťkrát a počet obyvateľov nad 80 rokov až desaťkrát. Posun vekového ťažiska zo stredného veku do seniorského je demografickým základom „geriatrizačie“ medicíny, ošetrovateľstva a sociálnej práce.

Na Slovensku zatiaľ nemáme komplexne riešenú starostlivosť a starých pacientov. Akútne chorobné stavy seniorov už dokážeme na úrovni súčasných vedomostí diagnostikovať a riešiť. Následná starostlivosť, najmä o krehkých a nesebestačných jedincov, je však insuficientná. Z uvedeného dôvodu by sme sa mali zaujímať o komplexné geriatrické posúdenie seniora, ktorým sa zdravotný a funkčný stav jedinca hodnotí najdôslednejšie a na základe komplexného posúdenia sa následne manažuje zdravotnícka alebo sociálna intervencia. Na základe posúdenia môžeme plniť dôležitú premisu geriatrickej, „pridať život rokom a nie roky životu“. Komplexné geriatrické hodnotenie sa má zamerať najmä na krehkých a funkčne insuficientných seniorov. V našej populácii nemáme indikovaných krehkých seniorov, ale ani tých, ktorí majú výraznú funkčnú poruchu a ktorí si vyžadujú momentálne riešenie. Preto sme sa začali hlbšie zaujímať o túto problematiku, so snahou pokúsiť sa implementovať do našej zdravotníckej praxe uvedené „komplexné geriatrické hodnotenie seniora“. Našou snahou bolo zamerať sa na problematiku kvality života seniorskej populácie, indikovať pacientov s funkčným deficitom a poukázať na dôležité intervencie geriatrického ošetrovateľstva. Seniori s funkčným deficitom si zaslúžia kvalitnú ošetrovateľskú starostlivosť, ktorá dokáže predĺžiť sebestačnosť jedinca. Preto ošetrovateľstvu, ktoré v geriatrickej hrá významnú úlohu a vplýva na kvalitu života človeka, je vyhradená časť publikácie.

V jednej z prešovských reštaurácií sa 27. 6. 2011 uskutočnil krst odbornej monografie „Komplexné geriatrické hodnotenie a ošetrovanie seniorov“. Jej autormi sú MUDr. František Németh, PhD. – prednosta Kliniky geriatrickej FNŠP J. A. Reimana Prešov, doc. PhDr. Ľubica Derňárová, PhD., MPH. a PhDr. Anna Hudáková, PhD.

Publikácia, v rozsahu 216 strán, je určená tým, ktorí sa venujú geriatrickej, ošetrovateľstvu v geriatrickej, študentom a zdravotníckym pracovníkom. Kniha má tri časti: Komplexné geriatrické hodnotenie, Vybrané charakteristiky ošetrovateľskej starostlivosti, Hodnotenie zdravotného postihnutia, sebestačnosti a sebaobsluhy podľa štandardných škál a hodnotení. Cieľom monografie

bolo zamerať sa najmä na krehkých a funkčne insuficientných seniorov. Kvalita života v geriatrickej má dôležité ukazovatele, akými sú autonómia, sebestačnosť, neprítomnosť disability a bolesti, zachovanie zmyslových schopností na adekvátnej úrovni, udržanie sociálnej podpory, vlastnenie pocitu šťastia, pocitu užitočnosti pre iných a pod. Reprezentanti ošetrovateľstva by mali deklarovať nielen kvantitu, ale i kvalitu života pacientov, vzhľadom na fakt, že nemôžeme tolerovať „prežívanie pacientov“, ale ich plnohodnotný, kvalitný život.

V rámci programu Zdravie pre všetkých 21, je z hľadiska geriatrickej starostlivosti, dôležitý cieľ č. 5 Zdravé stárnutie. Základnou úlohou tohto cieľa je predĺžiť strednú dĺžku života a pravdepodobnú dĺžku života, bez zdravotného postihnutia, 65-ročných osôb. Závažným problémom zostáva bezpečnosť a účelnosť nemocničných pobytov, tzv. „krehkých“ seniorov, z hľadiska nadmerného výskytu komplikácií (geriatrický hospitalizmus, indukované nesebestačnosti), nezvládnutia polymorbidity v starobe, kde výsledkom je neúčelné riešenie obsadzovania lôžok s nadmerným prekladaním do zariadení dlhodobej starostlivosti.

V publikácii sú vhodne prezentované najnovšie štandardizované škály, používané v geriatrickej a v geriatrickom ošetrovateľstve v celosvetovom meradle. Uvedený fakt uviedol aj recenzent prof. MUDr. Štefan Krajčík, CSc. Bohatý prínos knihy v geriatrickej praxi potvrdili aj ďalší dvaja recenzenti - dr.h.c., prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD a prof. MUDr. Štefan Koval, PhD. Autorom k vydaniu publikácie, zablahoželali okrem iných hostí aj námestníci FNŠP J. A. Reimana Prešov – MUDr. Slavomír Straka a MUDr. Ján Ahlers, MPH.

MUDr. František Németh, PhD.

doc. PhDr. Ľubica Derňárová, PhD., MPH

PhDr. Anna Hudáková, PhD.

Klinika geriatrickej FNŠP J. A. Reimana Prešov

FZO PU v Prešove

Foto: archív FZO PU v Prešove

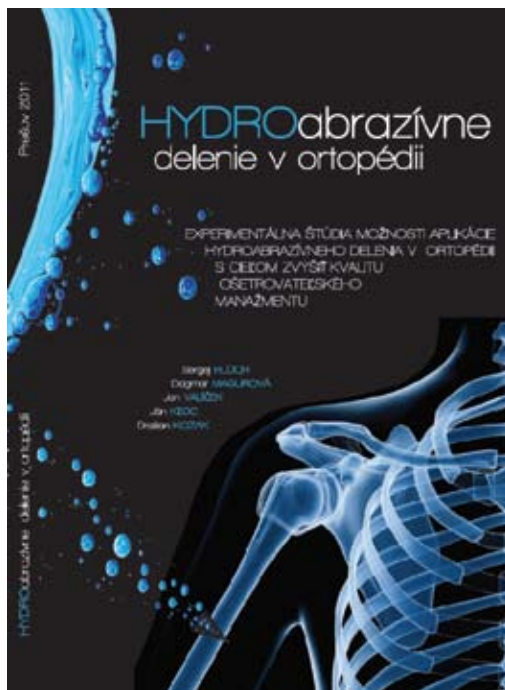

Experimentálna štúdia Možnosti aplikácie hydroabrazívneho delenia v ortopédii s cieľom zvýšiť kvalitu ošetrovateľského manažmentu

Monografia s názvom „Hydroabrazívne delenie v ortopédii – Experimentálna štúdia možnosti aplikácie hydroabrazívneho delenia v ortopédii s cieľom zvýšiť kvalitu ošetrovateľského manažmentu“, napísaná autorským kolektívom Sergej Hloch, Dagmar Magurová, Jan Valíček, Ján Klóč a Dražan Kozak, je cieľovo zameraná na porozumenie problematiky aplikácie predmetnej technológie hydroabrazívneho delenia, s prioritným využitím na oblasť klinickej praxe, s vyšpecifikovaním na využitie v ortopedickej operatíve, s následným dopadom na poukázanie zvýšenia kvality, tak operačného zákroku, ako aj ošetrovateľského manažmentu pre samotných pacientov/klientov.

Z nášho pohľadu ako recenzentov je predkladaná monografia, svojou celkovou originalitou, jedinečnosťou tohto druhu na slovenskom knižnom trhu, pretože neexistuje relevantná štúdia, prinášajúca komplexné hodnotenie technologického procesu delenia mäkkých a tvrdých tkanív, kostí pre klinickú medicínsku prax, s konečným dopadom na pacienta/klienta. Obsahové zameranie predkladanej publikácie je výrazným prínosom pre ucelený pohľad na problematiku technológie hydroabrazívneho prúdu v medicínskych, zväčša chirurgických odboroch.

Veľké pozitívum vidíme v tom, že je to dielo interdisciplinárneho tímu tvoreného mladými vedecko-výskumnými, pedagogickými pracovníkmi a zároveň odborníkmi z viacerých vedných odborov z oblastí technických disciplín (Fakulta výrobných technológií TU v Košiciach so sídlom v Prešove, Institut Geoniky AV ČR Ostrava, Mechanical Engineering Faculty Slavonski Brod), medicíny (Fakultná nemocnica J. A. Reimana v Prešove), ošetrovateľstva (Fakulta zdravotných odborov PU v Prešove), ktorí sa neobávali spojiť mnohoročné skúsenosti, sily a nesmierny intelektuálny potenciál pre dobro spoločnej veci. Využitie netradičných alebo málo uplatňovaných výrobných technologických postupov v medicínskej klinickej praxi, v oblasti chirurgickej operatívy, má svoje mnohostranné využitie, s následným dopadom na kvalitu poskytovanej starostlivosti. Výsledkom vysokej profesionálnej odbornosti autorského kolektívu je experimentálna analýza problematiky hydroabrazívneho

delenia kostného tkaniva, s poukázaním na technologický proces s využitím vodného prúdu, príčin nerovnosti povrchu na kostných tkanivách a hydroabrazívneho delenia kostného tkaniva s využitím sorbitolu a NaCl. Hydroabrazívne delenie titánu s využitím pre totálne náhrady, predikcia a distribúcia drsnosti, napätosti na povrchu kosti sú rozpracované na vysokej odbornej úrovni, s uvedením kvalitných grafických zobrazení. Možnosti praktického využitia hydroabrazívneho delenia, pri príprave povrchu kostí pre totálne náhrady, sú tiež obsahom monografie a víziou do budúcnosti.

Pozitívne hodnotíme, z ošetrovateľského hľadiska, zakomponovanie problematiky na oblasť

výhod aplikácie vodného prúdu v medicínskej praxi, s dôrazom na súčasný stav manažovania starostlivosti o pacienta/klienta po totálnej náhrade bedrového kĺbu, s popisom perioperačnej ošetrovateľskej starostlivosti

a starostlivosti rehabilitačnej, vrátane problematiky edukácie. Inovácia zaužívaných operatívnych postupov s využitím vodného prúdu v medicíne je víziou do blízkej budúcnosti a má svoje opodstatnenie v silnom

konkurenčnom trhovom prostredí. V predmetnej oblasti, tak ako uvádza autorský kolektív, je nutné vykonať ešte rad výskumných štúdií v oblasti základného výskumu, s následnou implementáciou aplikovaného výskumu v oblasti klinickej medicínskej ortopedickej a ošetrovateľskej praxi. Veda, výskum, ako aj technologický rozvoj je prioritou pomáhajúcou vytvárať prosperitu, rozvoj spoločnosti a kvalitu života. V budúcnosti bude preto zaujímavé monitorovať výsledky aplikovaného výskumu v predmetnej oblasti, na oblasť dopadu, tak operatívnych ortopedických výkonov súvisiacich napr. s totálnou náhradou bedrového kĺbu, reimplementáciou, atď., s využitím hydroabrazívneho prúdu, ako aj dopad na manažment poskytovanej ošetrovateľskej starostlivosti a kvality života pacienta/klienta po totálnej náhrade bedrového kĺbu.

Dr. h. c. Prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD.
Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove
Strojnícka fakulta TU v Košiciach
Ústav špeciálnych technických vied
Katedra biomedicínskeho inžinierstva,
automatizácie a merania

Budúcnosť je niečo, čo tvoríme a nie to, čo nás postihne

Kognitívna stimulácia individuálnych edukačných potrieb žiaka zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia

Medzi odborné texty zamerané na analýzu kognitívnych prístupov v edukácii sa minulý rok zaradila publikácia kolektívu autorov z Pedagogickej fakulty PU. Kniha predstavuje vyústenie projektu APVV-0073-06 *Dynamické testovanie latentných učebných kapacít detí zo sociálne znevýhodneného prostredia* a zameriava sa na problematiku rozvoja kognitívnych procesov u detí. Autori vnímajú posun kognitívizácie v edukácii z teoretickej do praktickej roviny ako dôležitý a nevyhnutný krok v súčasnom edukačnom prostredí; publikácia operačne definuje metodické postupy kognitívnej edukácie i východiská tvorby metodiky kognitívnej stimulácie individuálnych edukačných potrieb žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia.

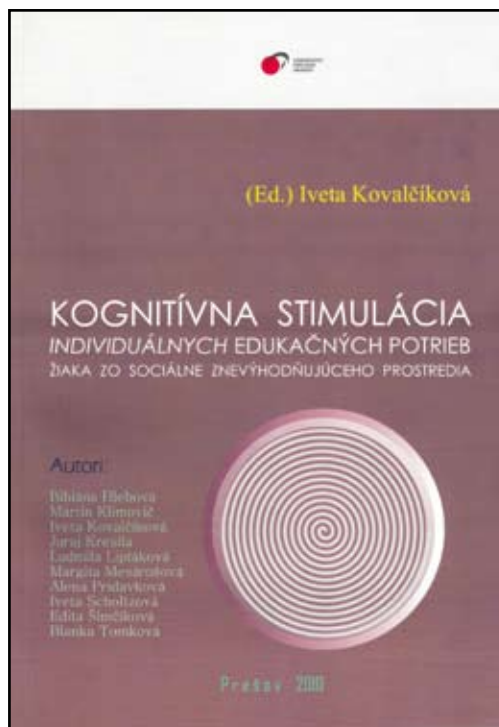
Publikácia je určená pedagógom základných škôl, študentom odboru pedagogika, ako aj tým, ktorých zaujíma problematika rozvoja kognitívnych funkcií. V centre pozornosti je praktická aplikácia intervenčného stimulačného programu umiestneného v kurikulumnom rámci vybraných predmetov. Stimulačný program autori chápu ako jednu z možností rozvoja mentálnych schopností žiaka.

Prvá kapitola uvádza problematiku intervenčných programov a ich aplikácie v skupine žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia. Súčasne vymedzuje dôležité atribúty účinného intervenčného programu a vhodne popisuje vybrané intervenčné programy z hľadiska ich efektivity a pozitívneho ovplyvňovania intelektového vývinu detí. Kapitola poskytuje prierez mediálnymi prístupmi k rozvoju kognitívnych schopností v slovenskom, českom i svetovom kontexte.

V druhej kapitole sa nachádzajú užitočné informácie o východiskových legislatívnych nariadeniach podmieňujúcich zostavovanie intervenčných stimulačných programov pre deti z menej podnetného prostredia. Autorky využívajú teoretickú analýzu a komparatívny prístup, prostredníctvom ktorých približujú koncept individuálneho vzdelávacieho programu, ako aj štúdie zaoberajúce sa metodikou tvorby týchto programov.

Obsahom tretej kapitoly sú základné teoretické východiská predstavovaného kognitívneho stimulačného programu – 1. teória kognitívnej modifikovateľnosti a mediovanej učebnej skúsenosti, ktorá je dielom izraelského psychológa Feuersteina a 2. edukačný model, zameraný na učenie sa konceptov ako prerekvizít učenia sa, pochádzajúci od nórskeho psychológa Nyborga.

Z hľadiska základného zamerania celej publikácie je

najväčšia pozornosť venovaná postupom zámernej a systematickej stimulácie rozvoja kognitívnych funkcií žiakov, v rámci kurikula predmetov slovenský jazyk a matematika. Predmetom je rozvíjanie troch kognitívnych funkcií, a to komparácie, vytvárania pojmovej kategórie a kategorizácie, ktoré predstavujú významný predpoklad pre napredovanie v učení sa. Za pozitívum považujeme prehľadnú štruktúru intervenčného stimulačného programu a presný popis fáz mentálneho aktu žiaka, vďaka čomu sa program stáva jasný a zreteľný nielen pre pedagóga.

Jednotky programu môžu byť chápané ako model kognitívnej stimulácie žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia, môžu však slúžiť aj ako metodický

návod pri vytváraní ďalších modelových jednotiek korešpondujúcich s kurikulumom slovenského jazyka a matematiky.

Hoci je stimulačný program primárne určený pre žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia v prvom a druhom roku školskej dochádzky, dovoľíme si tvrdiť, že nájde využitie aj pri práci s majoritnou populáciou; rozvíja slovo tvorbu a zároveň stimuluje kognitívne funkcie nevyhnutné v procese učenia sa ako slovenského jazyka, tak aj matematiky (pozornosť, percepcia, abstraktné myslenie, mentálne transformácie, generalizovanie, porovnávanie...).

Publikácia je podnetná v mnohých ohľadoch. Jasne vymedzuje základné piliere metodiky tvorby individuálnych vzdelávacích programov a definuje teoretické východiská ich tvorby, ale ponúka aj návod, ako pristupovať k rozvoju kognitívnych funkcií prostredníctvom intervenčných stimulačných jednotiek. V neposlednom rade vyzdvihuje dôležitosť rozvoja meta-kognitívnych procesov a kontroly žiaka nad vlastnými myšlienkovými procesmi. Publikácia zároveň podnecuje k úvahám o zmysle vzdelávania ako prípravy žiaka na život vo vedomostnej spoločnosti a naznačuje možnosti rozširovania mentálnych schopností dieťaťa. V závere sa črtá otázka, čo ďalej s navrhovaným intervenčným programom, aké reálne využitie môže mať v edukácii. Predpokladáme, že program bude predmetom experimentálneho overovania. Možno uvažovať aj o využití navrhovanej štruktúry intervenčného stimulačného programu v kurikulumnom rámci iných predmetov.

Mgr. Marta Filičková
Katedra predškolskej
a elementárnej pedagogiky a psychológie,
PF PU v Prešove

PU na fórach Dunajskej rektorskej konferencie a EMUNI

V decembri 2011 sa konali valné zhromaždenia dvoch medzinárodných akademických konzorcií, ktorých členmi je aj Prešovská univerzita v Prešove.

Dunajská rektorská konferencia, ktorej členmi je 54 vysokoškolských inštitúcií z 13 krajín, vznikla v roku 1983 v Maribore. Jej 28. výročná konferencia a valné zhromaždenie sa konalo vo Viedni 16. – 18. 12. 2011 na Universität für Bodenkultur. Okrem zhodnotenia predchádzajúceho obdobia prinieslo stretnutie i návrhy na možnú spoluprácu vo vzdelávacej i vedeckej činnosti v najbližšom období.

Dňa 25. novembra 2011 sa konalo v priestoroch Lisabonskej univerzity valné zhromaždenie EMUNI (The Euro-Mediterranean University), ktorého členom je aj Prešovská univerzita v Prešove. Cieľom stretnutia bolo zhodnotenie aktivít za predchádzajúci rok a definovanie priorít pre najbližšie obdobie. Stretnutia sa zúčastnili aj viaceré osobnosti politického života ako napr. Jorge Sampaio, vysoký predstaviteľ OSN pre Alianciu civilizácií, ďalej Youssef Amrani, generálny sekretár Únie pre Stredomorie, John Dalli, Európsky komisár pre zdravie a spotrebiteľskú politiku a iní. Zároveň sa konalo i slávnostné otvorenie akademického roka Lisabonskej univerzity, ktorej sa zúčastnil i predseda Európskej komisie José Manuel Barroso a následne bol slávnostne odovzdaný titul doctor honoris causa Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, ktorá je podpredsedníčkou Európskeho parlamentu.

Prešovskú univerzitu v Prešove, ktorá je jedinou slo-

venskou univerzitou EMUNI, reprezentovali na 4. valnom zhromaždení rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a prorektorka PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD. Euro-stredomorská univerzita (EMUNI) so sídlom v Portoroži vznikla v júni 2008 a jej prezidentom je od novembra 2008 prof. Dr. Joseph Mifsud. V roku 2010 EMUNI združovalo 179 inštitúcií z 38 krajín. V tomto roku počet krajín vzrástol na 43.

PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.

Foto: archív PU v Prešove

Študenti geografie za severným polárnym kruhom

V dňoch od 1. 5. – 15. 5. 2011 sme sa so študentmi Katedry geografie a regionálneho rozvoja FHPV PU zúčastnili medzinárodného mapovacieho kurzu vo Fínsku. Jeho spoluorganizátormi sú Universitat de Girona (Girona – Španielsko – Katalánsko), University of Eastern Finland (Joensuu – Fínsko) a Prešovská univerzita v Prešove (Prešov – Slovensko). Kurz je súčasťou medzinárodného projektu The Faces of Landscape, ktorý sa zameriava na skúmanie fyzicko-geografických, humánno-geografických a politicko-geografických pomerov vybraného regiónu dotknutej krajiny, s dôrazom na zmeny krajinné štruktúry zaznamenané v priebehu posledných decénií.

Kurz, ktorý prebiehal dva týždne, pozostával z teoretickej a praktickej časti. Počas prvého týždňa prebiehali odborné prednášky a diskusie zamerané na problematiku zmien krajiny vo Fínsku, Katalánsku a na Slovensku. Lektormi boli odborní vedeckí pracovníci zastupujúci každú zo zúčastnených strán. Teoretické prednášky boli následne doplnené exkurziami v teréne. Hostelia z univerzity v Joensuu nás v nich bližšie zoznámili s krajinou fínskej Karélie na hraniciach s Ruskou federáciou. Táto krajina nesie výrazné črty glaciálnej modelácie. Geomorfologické formy a tvary reliéfu o ktorých sa učia naši študenti z učebníc – drumliny, eskery, palsy, oblíky a pod. si tu mohli poobzerať

a „ohmatať“ priamo in situ. Značné množstvo jazier a riek, rašelinísk a vresovísk, ako aj výrazné rozlohy lesných porastov sú typickými znakmi tohto málo známeho a pre nás vzdialeného európskeho regiónu. Druhá časť nášho pobytu v Karélii sa niesla v znamení činnosti medzinárodných pracovných skupín pozostávajúcich z Fínov, Kataláncov a Slovákov, ktorí skúmali zmeny krajinné štruktúry v okolí mesta Joensuu. Na záver medzinárodného mapovacieho kurzu študenti prezentovali výsledky svojho výskumu.

S hrdosťou musíme konštatovať, že študenti geografie z našej univerzity patrili svojim vystupovaním

(pokračovanie na s. 40)

a svojimi znalosťami k najlepším v rámci celého kurzu. Medzinárodný mapovací kurz bude pokračovať aj v roku 2012, kedy študentov zo Španielska a Fínska privítame na Katedre geografie a regionálneho rozvoja v Prešove.

Víkend medzi prvou a druhou časťou mapovacieho kurzu sme sa rozhodli, v rámci voľného programu, využiť na bližšie spoznávanie hostiteľskej krajiny. Prenajali sme si dve autá a vyrazili sme na ďaleký sever. Opustili sme päťdesiatistisícové Joensuu na rieke Pielisjoki, ktoré je podobné ako iné fínske mestá „ponorené“ v zeleni. Čaká nás dlhá púť fínskou krajinou. Stovky kilometrov nás bude sprevádzať rovnaký obraz v podobe rozľahlej zalesnenej roviny popretkáwanej nespočetnými riekami a jazerami. Fínsko je

v turistických bedekroch označované ako „Krajina tisícich jazier“. Údaje o počte jazier sa však značne líšia. Najnovšie merania prostredníctvom satelitov určili ich počet okolo 190 000. Míňame známe stredisko zimných športov Kontiolahti, kde sa usporadúvajú preteky v lyžiarskych disciplínach. Kopírujeme fínsko – ruskú hranicu a celú noc ukrajujeme nové a nové kilometre. Uprostred noci prekračujeme pomyselný severný polárny kruh. Za ním sa nachádza až štvrtina fínskeho územia. Skoro ráno sa zastavujeme v známej zlatokopeckej lokalite – Tankavaara. Celá je venovaná histórii ťažby zlata. Usporiadávajú sa tu aj súťaže v šľichovaní tohto vzácneho kovu. Prichádzame k jednému z cieľov našej cesty a jednému z mystických symbolov Laponska, jazeru Inari. Ešte je

zamrznuté, ale vďaka svojim 3318 ostrovmom budí dojem obrovského labyrintu vodných ciest. Kopírujeme jeho členité a značne bažinaté pobrežie. Sme vzdialení približne 1100 km od hlavného mesta Fínska Helsínk. Pokračujeme po stále vynikajúcich asfaltových cestách a prekračujeme fínsko – nórsku hranicu. Vstupujeme do prístavného mesta Kirkenes, odkiaľ sa vyváža železná ruda. Pristavené ruské obchodné lode sú dôkazom čulých obchodných stykov medzi Nórskom a Ruskom. Do ruského Murmansk je to približne 300 km, čo je v porovnaní

vzdialeností v severských krajinách malá vzdialenosť. Naša cesta pokračuje pozdĺž Varangerfjordu, kde sa nám ponúkajú nádherné pohľady nielen na tento výbežok Barentsovho mora, ale aj na zasnežený polostrov Varanger. Vraciame sa naspäť do Fínska. V najväčšom fínskom národnom parku Lemmenjoki trávimos noc v typickej fínskej drevenici s neodmysliteľnou saunou. Ďalší deň pokračuje naša cesta smerom na juh do ekonomického a kultúrneho centra fínskeho Laponska, mesta Rovaniemi. Tu navštevujeme famózne múzeum Arktikum, kde sú sústredené významné artefakty týkajúce sa prírody, histórie a etnografie Laponska. Mesto bolo počas druhej svetovej vojny úplne zničené. Nové Rovaniemi nesie nezameniteľný rukopis jednej z najvýznamnejších po-

stáv fínskej a svetovej architektúry Alvara Aalta. V blízkej dedine Santa Clausa, odkiaľ pravidelne vyráža na cesty po celom svete na svojich soboch sa fotíme pri tabuliach a rôznych emblémoch súvisiacich so severným polárnym kruhom, fínsky nazývanom Napapiiri. Z Rovaniemi pokračujeme do pohraničného mesta Tornio a cez fínsko - švédsku

hranicu, ktorú tvorí rovnomenná rieka ústiaca do Botnického zálivu, do jeho náprotivku švédskeho mesta Haparanda. Odtiaľ už naša expedícia pokračuje cez najväčšie mesto severného Fínska Oulu, v ktorom sídli druhá najväčšia univerzita v krajine s viac ako 15 000 študentmi priamo do východiskového bodu, mesta Joensuu.

Rezultát našej severskej expedície je úctyhodný. Počas 57 hodín sme prešli tromi štátmi (Fínsko, Nórsko, Švédsko) 2517 km a bližšie sme sa zoznámili s fyzicko - geografickými a humánno - geografickými pomermi severu Európy. O našej expedícii vyšiel aj článok v regionálnych karelských novinách.

Mgr. Anton Fogaš, PhD.

Foto: archív Katedry geografie a regionálneho rozvoja FHPV PU v Prešove

Astronómia pre seniorov

Univerzita tretieho veku v Centre celoživotného a kompetenčného vzdelávania na Prešovskej univerzite už prenikla do povedomia starších spoluobčanov vďaka svojim zaujímavým aktivitám. Jednou zo spomínaných aktivít je projekt „Škola astronómie pre seniorov“, ktorý vznikol vďaka finančnej podpore Nadácie SPP. Autorkou a garantom projektu je RNDr. Mária Csátáryová, PhD – odborná asistentka katedry Fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove. Plánovaný program projektu sa začal naplňať v auguste 2011 a končí v novembri 2011.

Astronómia je lákavá azda pre všetkých ľudí, no väčšina z nich si na ňu nájde čas, až keď je pracovných povinností pomenej. Preto zámerom autorov projektu bolo ponúknuť možnosť vzdelávania sa práve v tejto oblasti. Lektori projektu oboznámili účastníkov projektu s počítačovými programami Stellarium a Aladin (produkty EURO VO - európskeho projektu virtuálnych observatórií). Stellarium je 3D počítačové planetárium, ktoré zobrazí nočnú oblohu tak, ako ju môžeme vidieť v reálnych podmienkach, navyše umožní vyhľadávať objekty nočnej oblohy v ľubovoľnom čase a priblíži ich, ako v najväčších ďalekohľadoch sveta. A tak posledné týždne v mesiaci od augusta do novembra tohto roku patrili virtuálnym potulkám seniorov po nočnej oblohe. Spoznávali súhvezdia severnej i južnej nočnej oblohy, sledovali astronomické úkazy, objavovali čaro objektov Messierovho katalógu. Najnovšia verzia Stellaria umožňuje zostrojiť svetelnú krivku historických supernov, či HR diagram najjasnejších hviezd, čo si nadšenci pre astronómiu vyskúšali v praxi.

Súčasťou kurzu boli aj reálne pozorovania Slnka slnečným H- α ďalekohľadom, ktorý nám umožnil pozorovania aktívnych dejov v slnečnej atmosfére ako sú erupcie a protuberancie. Popularitu u seniorov mali aj nočné pozorovania, účastníci sa naučili vyhľadávať objekty nočnej oblohy – planéty, hmloviny, hviezdokopy, galaxie... Pre záujemcov o astronomické fotografovanie to bola skvelá príležitosť nafotiť si vlastné fotky zaujímavých astronomických úkazov. Stretnutia seniorov boli obohatené aj odbornými prednáškami. Do tajov Slnka ich zasvätil RNDr. Vojtech Rušin, DrSc. a Mgr. Peter Ivan prednáškami Dynamické Slnko a Cesty za Slnkom. Na aktuálnu tému Tmavá hmota prednášal RNDr. Igor Kudzej, CSc., a o problémoch svetelného znečistenia a jeho dôsledkoch prednášal RNDr. Pavol Rapavý. Témami Zo života hviezdy a Vznik a vývoj vesmíru sa zaoberali doc. Michal Salák, CSc. a RNDr. Mária Csátáryová, PhD.

Skutočnosť, že astronómia je zaujímavá pre všetky vekové skupiny potvrdzuje aj veková štruktúra účastníkov. Na niektorých prednáškach sa zúčastnili aj študenti Prešovskej univerzity v Prešove, spolu s ktorými prednášky zaujato počúvali aj seniori, najstarší z nich 88-ročný. V rámci štyroch týždňových kurzov sa na projekte zúčastnilo takmer sto seniorov. Tento projekt je jednou z možností popularizácie astronómie, ako jednej z prírodných vied.

RNDr. Mária Csátáryová, PhD.
Foto: archív CCKV PU v Prešove

Obloha na dosah

Pod záštitou Centra celoživotného a kompetenčného vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove pripravila RNDr. M. Csátáryová, PhD., odborná asistentka Katedry fyziky, matematiky a techniky FHPV PU v Prešove projekt „Škola astronómie pre seniorov“. Vďaka finančnej podpore Nadácie SPP, ktorú získal uvedený projekt boli zakúpené dva ďalekohľady, ktoré otvorili brány poznávania oblohy nielen pre seniorov, ale aj pre študentov našej univerzity. Slnečný ďalekohľad (Lunt s priemerom 60 mm) so špeciálnymi filtermi, umožní pozorovať nielen priamy povrch Slnka – slnečnú fotosféru, ale odhalí aj časť slnečnej atmosféry v H α čiare, ktorá je zaujímavá svojou dynamickou aktivitou. Výrony hmoty do slnečnej atmosféry – protuberancie, môžeme týmto ďalekohľadom pozorovať na okrajoch disku, alebo ako tmavé filamenty tiahnuce sa diskom. Protuberancie sú veľmi dynamické, majú rôzny vzhľad, štruktúru a životnosť. Slnečný ďalekohľad umožní nasnímať jednotlivé javy v protuberanciách, čo môže slúžiť ako podklad pre vytvorenie zaujímavých bakalárskych a diplomových prác.

Nočný ďalekohľad typu Celestron (priemer 235 mm) odkryje čaro nočnej oblohy. Zaujímavé objekty, voľným okom viditeľné ako hmlisté obláčky sa rozvinú do skutočnej podoby hmlovín, hviezdokôp a galaxií. Priblíži nám štruktúru planét aj s ich najväčšími mesiacmi. Pre odborné pozorovania je potrebné rozšíriť ich možnosti o CCD kameru. Otvára sa tak nový priestor možností štúdia nielen pre študentov fyziky, ale aj študentov celej Prešovskej univerzity v Prešove, ktorí majú záujem o astronómiu.

RNDr. Mária Csátáryová, PhD.

Spolupráca PU v Prešove

Tlačový atašé amerického veľvyslanectva v SR diskutoval s politológmi

Inštitút politológie FF PU zorganizoval 31. marca 2011 pre študentov prednášku tlačového atašé amerického veľvyslanca v SR, Chasea Beamera, na tému „Libel and Media in the U.S.“, vo voľnom preklade „Zákon na ochranu osobnosti a jeho uplatňovanie v médiách USA“. Viac, ako hodinová prezentácia ozrejmila systém fungovania

amerického právneho systému vo sfére ochrany osobnosti pri slobode prejavu a v médiách. Na niekoľkých právnych precedensoch tlačový atašé demonštroval alternatívy v prípade podania trestného oznámenia za šírenie ideí či názorov. V tejto súvislosti Beamer napríklad uviedol: *„Výnimočne, úmysel spôsobiť emocionálnu ujmu nemá žiadnu právnu ochranu. Ale so zreteľom na ohováranie verejne činných osôb, postihnutelným sa môže stať aj úmysel spôsobiť im emocionálnu ujmu. Je žiaduce, aby prejav, ktorý to spôsobí, v prípade preukázania nepravdivosti mohol byť predmetom požadovania veľkého odškodného od politického karikaturistu alebo iných satirikov. Odvodenie politickej karikatúry alebo karikatúry je často založené na využití zveličenia fyzických vlastností osôb alebo politicky trápnej udalosti. Využitie často počíta so zranením citov dotknutej osoby... Z historického pohľadu by bol politický diskurz značne chudobnejší bez takýchto karikatúr.“*

Dimenzia odlišnosti amerického demokratického a právneho systému podnietila aktuálne otázky, napr. o tlačovom zákone v SR či Maďarsku. Pohľad Chasea Beamera „spoza Atlantiku“ bol pozoruhodnou reflexiou a nevyhol sa ani odpovedi na otázku ohľadom kauzy Wikileaks. Nekritizoval právne normy a prostredie len v iných štátoch, či priamo na Slovensku, ale neodpustil si ani kritiku do vlastných radov. Práve otvoreným prístupom a podnecovaním ku kritickému mysleniu azda navnádil i študentov politológie, aby sa hlbšie zamysleli alebo začali zaoberať obdobnými témami a ich skúmaním. Náklonnosť a sympatie si tlačový atašé získal občasným používaním slovenčiny, ktorú celkom dobre ovláda, a najmä fundovaným prístupom a humorným nadhľadom, či interakciou s percipientmi.

Mgr. Michal Cirner
Foto: FF PU v Prešove

Brazílske školské hry 2011

Terézia Slančová z Fakulty športu PU v Prešove sa 8. – 15. septembra 2011 ako pozorovateľka zúčastnila na Brazílskych školských hrách v Joao Pessoa v štáte Paraíba. Na toto podujatie ju nominoval Slovenský olympijský výbor. V rámci pozorovateľského programu sa na Brazílskych školských hrách zúčastnili okrem slovenskej zástupkyne aj delegáti z Botswany, Cookových ostrovov, Číny, Dominikánskej republiky, Ekvádoru, Gruzínska, Indonézie, Iránu, Ka-

taru, Malawi, Moldavska, Mozambiku, Portugalska, Srbska a Spojených arabských emirátov.

Otvorenie Brazílskych športových hier prebehlo v olympijskom duchu – vrátane zapalovania ohňa. V štafete s ohňovou pochodňou priamo na štadióne v Joao Pessoa sa vystriedali viacerí brazílski olympionici. Niektorí z nich sa v minulosti zúčastnili aj na tomto podujatí. Oheň zapálil viacnásobný medailista z olympijských hier aj z majstrovstiev sveta, plážový volejbalista a ambasádor Brazílskych školských hier Ricardo Santos.

Účastníci pozorovateľského programu z rôznych krajín sveta sa po slávnostnom otvorení hier stretli s ministrom športu, predstaviteľmi mesta Joao Pessoa a olympionikmi. V ďalších dňoch postupne navštívili všetky športoviská a videli súťaže v atletike, bedminton, cyklistike, džude, modernej gymnastike, plávaní, stolnom tenise, šachu, basketbale, futsale, hádzanej a vo volejbale. V rámci programu

si pozorovatelia vypočuli viaceré prezentácie. Riaditeľ hier Edgar Hubner hovoril všeobecne o celom projekte. Ďalší členovia organizačného výboru (zároveň členovia Brazílskeho olympijského výboru) zase priblížili činnosť jednotlivých zložiek organizácie – športový program, logistiku hier, personálnu logistiku, činnosť médií, marketing, využívanie webu a sociálnych sietí, vzdelávacie a kultúrne programy.

Jeden deň programu pozorovateľov bol venovaný prezentáciám národných olympijských výborov. V prvej časti účastníci predstavovali štruktúru a riadenie školského športu v jednotlivých krajinách a v druhej časti podujatie s podobným charakterom, aký majú Brazílske školské hry. Slovenská delegátka vystúpila s prezentáciou tradičnej medzinárodnej olympiády detí a mládeže s názvom Kalokagatia, ktoré sa koná v Trnave.

Mgr. Tereza Slančová, PhD.
Foto: FŠ PU v Prešove

Cesta za médiami

Už po tretí raz sme tak nazvali našu exkurziu na Gréckokatolíckej teologickej fakulte v rámci prednášok masmediálna komunikácia a mediálna výchova. Profesionálne prostredie médií je vždy lákavé a pre človeka mimo daný fach fascinujúce. Tentoraz sme zvolili opäť komerčné i verejnoprávne médiá, ale rozhodli sme sa aj pre návštevu nášho národného divadla a divadla, ktoré je typické svojou poetikou a vždy inscenovaním pôvodných hier slovenského autora Stanislava Štepku. Poďme však pekne po poriadku.

Z Prešova sme v stredu 19. októbra 2011 vyrážali skôr ako inokedy, pretože popoludní nás už čakali v televízii JOJ, kde nám boli k dispozícii PR manažérka a moderátori Ján Mečiar, Michal Farkašovský, Monika Bruteničová a vedúca vydania daného dňa. Mali sme hodinu na to, aby sme si pozreli priestory a kladli otázky. A tých mali študenti teda dosť. Aspoň moderátori sa cítili príjemne unavení a hodina bola naplnená intenzívnou debatou na mnohé témy, ktoré sa dajú na tému televízneho vysielania rozprúdiť. Vidina voľného večera naberala jasné kontúry pri plánovaní túlať sa zákutiami starej Bratislavy, aj keď Eurovea ako moderný komplex dáva tušiť, že Bratislava speje k dojmu veľkomesta.

Aj tento rok bolo ťažisko exkurzie vo štvrtok. Prešli sme opäť verejnoprávnou Slovenskou televíziou, ktorá je dnes vo zväzku so Slovenským rozhlasom a tak spoločný názov oboch médií znie Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS). Napriek tomu, že ide o spoločnú inštitúciu, práca v oboch prebieha úplne rozdielne a zadĺženie týchto inštitúcií sa líši. Dá sa povedať, že tí, ktorí majú možnosť porovnania naplnenosti a využiteľnosti chodieb a štúdií STV ľuďmi tak, že vo foayeri to vyzerá ako na stanici, budú sklamaní. O deviatej vchádzame do STV, kde to žije iba ľuďmi, ktorí momentálne pracujú, čakajú, alebo majú pauzu. Prezeráme si štúdiá, priestory – obrovské, ktoré si vyžadujú neuveriteľné množstvo ľudí, aby pripravili vizuál, hoci len jednej relácie. Prezeráme si len jeden z mnohých skladov kostýmov, ktoré si pamätáme z televíznych rozprávok či povestných „pondelkov“ vo verejnoprávnej televízii. Prechádzame antikou aj barokom...a každý je nadšený, ale aj sklamaný – ako to, že dnes nevieme využiť to, čo máme, aj keď to dýcha históriou. V jednom zo štúdií, kam nás pre zložitosť priprav nepustia, sa chystajú po prvý krát *Legends popu*.

Zmena pohľadu na vybavenie médií sa mení vstupom do komerčného a zatiaľ najpočúvanejšieho rádia Expres. Vybavenie priestorov, rozmer práce, hudba a vôbec, všetko čo s týmito médiami súvisí, je iné a študentom sa to páči. Dostávajú informácie o fungovaní súkromného média – rádia. Dostávajú prezenty s logom Expresu a odchádzame. Čaká nás iný rozmer. Divadlo.

Do Slovenského národného divadla vchádzame o čosi skôr ako začína večerné predstavenie *Anna Kareninová*, aby sme si stihli pozrieť nádherné, „nové“ priestory divadla. Prechod do týchto priestorov bol pre niektorých umelcov náročnejší a nestretol sa vždy s pochopením, ale napriek tomu ide o budovu, ktorá naozaj ohúri veľkosťou i umeleckými a architektonickými počinmi. Sprewádza nás tlačová tajomníčka SND, dáma, ktorá

v dobách minulých patrila v Slovenskej televízii k stáliciám Aktualít a iných programov, roky je manažérkou Bratislavských hudobných slávností a aj k divadlu patrí v tom najlepšom zmysle slova ako inventár. Nehovoriac, že nám v šibeničnom čase rezervovala vstupenky na stále vypredané už spomenuté predstavenie v hlavných úlohách so Zuzanou Fialovou a Tomášom Mašťalirom. Výkony a množstvo hercov, ktorí sa objavili na pódii SND v ten večer vyrážal dych. Martin Huba, Dušan Jamrich, Gabriela Džúriková, Ľuboš Kostelný, Alexander Bárta, Ivana Kuxová a mnohí ďalší. A štyri hodiny – lebo toľko predstavenie trvá – ubehnú ako voda.

Na rozdiel od predchádzajúcich exkurzií, aj v posledný deň bol program nabitý. V piatok nás už čakali v TV Markíza, kde nás odborne informovali o tom, ako to funguje v komerčne najúspešnejšej televízii. Odfotili a vyskúšali sme si priestory Telerána, Televíznych novín, Reflexu, Na telo, Počasia a videli ako to funguje pred prípravou Televíznych novín v spravodajskej miestnosti. Bolo vidieť, že dôležití sú ľudia a štáb. Miestnosti sú útlejšie ako vyzerajú, veľa je iba svetiel a kamier. Pripraviť vysielanie nie je jednoduché.

Aj keď sme boli s radošincami dohodnutí, operatívne bolo treba riešiť čas, pretože práve prebiehala posledná skúška ich najnovšej hry *Len tak prišli...*a my sme mohli byť pri tom. Keď režisér dáva posledné pokyny, prerušuje či posúva hru podľa toho ako treba veci doladiť. Jedinečný zážitok, ktorí nemáte možnosť zažiť. Nie každý režisér a nie každý herec vám dajú takúto možnosť. A tak sme ako prví videli to, čo ostatní mali možnosť vidieť až na premiére. A navyše samotný šéf, režisér a autor Stanislav Šteпка si na našu partiu našiel čas a v prestávke nám venoval svoj čas. Porožprával o sebe, o hre, odpovedal na otázky a odfotil sa s nami. A ako vždy aj nová hra Radošinského naivného divadla stojí za to.

Pred cestou domov nás čakala už len pyramída a z nej vysielajúci Slovenský rozhlas. Aj tento rok to bolo zaujímavé a opäť fundovaný výklad človeka, ktorý pozná skoro všetky zákutia tejto monumentálnej budovy, obohatil. Pozreli sme si sálu s najlepšou akustikou v strednej Európe, kultové Rádio FM, štúdiá, kde sa kedysi vyrábalo ako na páse a dýchajú svojou typickou patinou. To všetko nás utvrdilo v tom, že napriek historickosti i problémom, s ktorými sa verejnoprávne médiá u nás boria, má aj táto inštitúcia svoj význam. Bolo nám opäť dobre. Sme unavení...veľa informácií, veľa ľudí. Prednášková aula možno neunaví, ale zážitok dáva iba život sám.

ThLic. Martina Poláková
Foto: archív GTF PU v Prešove

Zahraniční filozofi na pôde GTF

Dňa 30. marca 2011 Katedra filozofie a religionistiky GTF PU v Prešove v spolupráci s Katedrou filozofie Teologickej fakulty v Košiciach KU v Ružomberku pozvala na hosťovské prednášky zahraničných profesorov filozofie. Pozvanie prijal prof. Santiago Sia, PhD., dekan Filozofickej fakulty Inštitútu Milltown Írskej národnej univerzity v Dubline a prof. dr. Janez Juhant, vedúci Katedry filozofie Teologickej fakulty Lublanskej univerzity v Lubľane v Slovinsku.

Prof. Santiago Sia v prednáške *Faith, Reason and Metaphysical Thinking* sa venoval vymedzeniu toho, čo nazýva metafyzické myslenie. Ide o spôsob porozumenia (vždy môjho) každodenného života z perspektívy, ktorú prof. Sia označuje ako „my start point“ - teda niečo ako „východisková situácia“. Tá je vždy podmienená vnímaním seba ako konkrétnej osoby v konkrétnej situácii. Až následne sa odohráva porozumenie tejto situácie v jej širších kontextoch - porozumenie prostredníctvom intelektuálnych (metafyzických) modelov. Tie sú vzhľadom k mojej konkrétnej situácii vždy sekundárne.

Prof. Juhant v prednáške *Church and modern society* sa venoval možnostiam komunikácie cirkvi a súčasnej

pluralistickej spoločnosti. Ako môžeme „zladať“ svoju skúsenosť so skúsenosťou cirkvi a to všetko v kontexte spoločnosti vyznávajúcej takmer neobmedzenú toleranciu a pluralitu? Ako jediná možnosť sa dnes ukazuje naša schopnosť viesť dialóg. Tento dialóg môže vyzeráť ako učenie sa vzájomnému počúvaniu, ktoré sa ukazuje ako naša každodenná úloha a predchádza tak našej následnej schopnosti zodpovedného rozhodovania sa a konania.

Prof. Santiago Sia, PhD. je autorom a editorom viacerých kníh a štúdií v oblasti filozofie náboženstva, etiky a procesuálnej filozofie. Niekoľko rokov pôsobil ako profesor filozofie na Loyola Marymount University v Los Angeles, prednášal ako hosťujúci profesor na univerzitách v USA, Veľkej Británii, Belgicku, Írsku a na Filipínach. Za jeho najvýznamnejšiu knihu z posledného obdobia možno považovať *Personal Identity, the Self and Ethics* (Palgrave Macmillan, 2007).

Prof. Dr. Janez Juhant vyštudoval teológiu a filozofiu v Innsbrucku. Publikuje v oblasti etiky, filozofickej antropológie, sociálnej filozofie a filozofie náboženstva. Venuje sa témam, ktoré súvisia s aktuálnymi postmodernými metamorfózami života. V rokoch 1994 až 1999 bol dekanom Teologickej fakulty v Lubľane a v súčasnosti je vedúcim katedry a prezidentom Výskumného centra Lublanskej univerzity v Lubľane. Je autorom početných vedeckých prác. Za jeho najvýznamnejšie dielo posledného obdobia môžeme považovať monografiu *Globalisierung, Kirche und postmoderner Mensch* (Lit-Verl., 2005).

Po prednáškach a následnej diskusii profesori na neformálnom stretnutí s členmi katedry predstavili inštitúcie, na ktorých pôsobia a ich výskumnú orientáciu. Diskutovalo sa aj o problematike vyučovania filozofie na teologických fakultách a o možnostiach vzájomnej spolupráce.

Prednášky budú publikované vo fakultnom časopise E-Theologos.

PhDr. Dušan Hruška, PhD.

Foto: archív GTF PU v Prešove

Dni nezábudiek 2011

Duševné zdravie podľa Svetovej zdravotníckej organizácie je stav emocionálnej a psychickej pohody, v rámci ktorej je osoba schopná využiť svoje kognitívne a emocionálne schopnosti, fungovať v spoločnosti a plniť bežné požiadavky každodenného života.

V súvislosti s narastajúcim počtom pacientov trpiacich duševnou poruchou má podpora tejto akcie svoje opodstatnenie. Počas kampane za duševné zdravie boli rozosielené informačné letáky do čakární všeobecných lekárov a prostredníctvom dobrovoľníkov v uliciach mesta Prešov boli realizované zbierky.

V dňoch od 10. do 12. októbra 2011 sa Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove spolupodieľala na akcii Dni duševného zdravia - Dni nezábudiek. Na akcii sa zúčastnili študenti 1. a 2. ročníka FZO PU v Prešove, odbor - ošetrovatelstvo a celkovo vyzbierali sumu 2258 eur. Zbierka sa konala na území Slovenska už po 8-krát, pri príležitosti Svetového dňa duševného zdra-

via, ktorý bol vyhlásený na 10. október. Symbolom duševného zdravia je kvet nezábudka.

Cieľom Dňa nezábudiek je podpora sociálnej integrácie a destigmatizácie ľudí s duševnými ochoreniami, najmä podpora chránených dielní, chránenej práce a chráneného bývania. Finančné prostriedky sú venované aj na podporu vzdelávania ľudí s duševnou poruchou a zmysluplného a tvorivého trávenia voľného času ľudí s duševnými poruchami.

„Choré telo potrebuje lekára, chorá duša priateľa“
Menandros

PhDr. Andrea Šuličová

Mgr. Zuzana Šimová

Mgr. Drahomíra Balková

FZO PU v Prešove, Katedra ošetrovatelstva

„Dni aktívneho dobrovoľníctva“ a „Komunitná knižnica“

OZ Prešovské dobrovoľnícke centrum (ďalej OZ PDC) spolupracuje s Inštitútom edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (ďalej IEaSP) na mnohých zaujímavých a spoločensky významných aktivitách aj vďaka skutočnosti, že predsedníčkou a spoluzakladateľkou OZ PDC je doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD., ktorá je zároveň členkou IEaSP. Tento rok je Európskym rokom dobrovoľníctva, čo vysvetľuje hlavný zámer mnohých akcií uskutočnených v tomto roku. Cieľom je najmä spropagovať myšlienku dobrovoľníctva na regionálnej aj národnej úrovni, zapojiť ľudí do nezištnej pomoci iným a prispieť tak k rozvoju a skvalitneniu života v komunite. K naplneniu tohto poslania smerovali aj nedávno realizované projekty, ktoré nadväzujú na dlhodobú tradíciu dobrovoľníckych aktivít na inštitúte.

Dni aktívneho dobrovoľníctva 2011 sa konali v piatok a v sobotu – 23. a 24. septembra 2011 v 156 organizáciách v 65 mestách a obciach Slovenska. Do podujatia sa mohol zapojiť ktokoľvek, kto mal chuť pridať ruku k dielu a pomôcť konkrétnym organizáciám, zariadeniam alebo neformálnym skupinám občanov, ktorí sa rozhodli v týchto dňoch zrealizovať dobrovoľnícku aktivitu. Do aktivít, v rámci Dní aktívneho dobrovoľníctva 2011, sa na celom Slovensku zapojilo rekordných 6681 dobrovoľníkov, ktorí odpracovali spolu 24 005 dobrovoľníckych hodín. Vykonávali rôzne aktivity – maľovali vnútorné priestory a ploty, čistili a upravovali okolie zariadení, sprevádzali seniorov či pacientov v nemocniciach, čistili prírodu, alebo vyrábali darčkové predmety. Pomáhali študenti základných a stredných škôl, ale aj vysokoškoláci.

V rámci aktivít, ktoré vyhlásilo OZ PDC sa zapojilo spolu 15 ľudí – medzi nimi aj doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD., predsedníčka OZ PDC, ďalej Bc. Juliana Hajduková, koordinátorka PDC, Mgr. Michaela Lipčaková, interná doktorandka IEaSP a členka OZ PDC, aj študentky a študent 2. ročníka IEaSP FFPU **Dominika Hunyadiová, Branislava Andraščíková, Erik Barát, Mária Demčáková, Veronika Paľovčí-**

ková, Žaneta Wittnerová a Lenka Sabolová. Prínos študentov spočíval v monitorovaní činností jednotlivých zariadení v Trebišove, Levoči, Snine a v Humennom. V spolupráci s Tvorivou dielňou v Prešove sa OZ PDC podieľalo aj na výrobe darčkových predmetov pre dobrovoľníkov a dobrovoľníčky, ktorí budú ocenení v rámci Krajského srdca na dlani 2011.

V duchu Európskeho roka dobrovoľníctva 2011 sa realizovala aj druhá akcia s názvom „**Komunitná knižnica**“. Knižnica P.O. Hviezdoslava v Prešove, Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou, Slovenská asociácia knižníc, Spolok slovenských knihovníkov a OZ Korálky usporiadali s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR v dňoch 3. – 4. októbra 2011 celoslovenský odborný seminár, ktorý sa uskutočnil v Knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove. Seminár bol určený pracovníkom a pracovníčkam verejných knižníc SR, ktorí sa venujú komunitným aktivitám, alebo plánujú tieto aktivity realizovať, s cieľom poskytnúť im zručnosti pri práci s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami. Odborné semináre pre komunitných knihovníkov sa v minulých rokoch uskutočnili v Poprade, Dolnom Kubíne, vo Vranove nad Topľou, v Nových Zámkoch a v roku 2010 v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave.

V rámci prvého dňa podujatia Bc. Juliana Hajduková spolu s Mgr. Michaelou Lipčakovou uviedli účastníkov a účastníčky do problematiky na workshope zameranom na úspešný dobrovoľnícky program

v knižniciach. Diskusia pokračovala aj druhý deň, kde sa účastníci mohli obohatiť a načerpať skúsenosti cez optiku prednášajúcich. O špecifikách vedenia dobrovoľníka v knižniciach hovorila doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD., Ing. Silvia Stasselová predstavila nové úlohy knižníc v spoločnosti v kontexte komunitných a multikultúrnych aktivít pre verejnosť s priamou účasťou verejnosti podľa medzinárodných odporúčaní IFLA. Ku obohateniu nosnej témy, ktorou bolo dobrovoľníctvo v knižniciach, prispeli svojimi zaujímavými prezentáciami aj Mgr. Zuzana Ježková, PhDr. Daniela Džuganová, Mgr. Marta Skalková, Mgr. Zuzana Mjartanová a Mgr. Lívia Koleková. Autenticnosť podujatia deklarovala aj priama skúsenosť a výpoveď zahraničných dobrovoľníkov, ktorí svoju dobrovoľnícku službu vykonávajú v CVČ v Starej Ľubovni.

Oba realizované projekty mali spoločný cieľ - napomáhať k vytváraniu príležitostí pre zapojenie sa dobrovoľníkov na celonárodnej úrovni a tým zlepšovať kvalitu života v regióne. Veríme, že aj v budúcnosti bude pokračovať nielen spolupráca medzi IEaSP a OZ PDC, ale že sa k nám budú pridávať ďalší, ktorí majú chuť urobiť niečo v prospech toho druhého a zároveň aj pre seba. Niet nad dobrý pocit prameniacy z duševného uspokojenia potreby sebarealizácie.

**Mgr. Michaela Lipčaková,
Inštitút edukológie
a sociálnej práce FF PU v Prešove
Foto: archív FF PU v Prešove**

Budúce ošetrovatel'ky opäť šírili osvetu u najmenších

Prevenencia v akejkoľvek oblasti so zameraním sa na podporu a ochranu zdravia má svoj nesmierny význam. Študenti v priebehu celého akademického roka pravidelne participujú na odborných podujatiach podporujúcich a ochraňujúcich zdravie ľudí. Záver akade-

mického roka študentky Katedry ošetrovateľstva FZO Zuzana Mikerová a Michaela Romanová zavŕšili realizáciou podujatia, ktoré sa konalo dňa 17. júna 2011 v priestoroch Materskej školy Volgogradská v Prešove. V spolupráci so záchranárom rýchlej zdravotníckej

služby Bc. Danielom Vyrosteckom a pod vedením pedagógov vytvorili a zrealizovali pre škôlkarov podujatie orientované na prevenciu a poskytovanie prvej pomoci pri úrazoch.

Informácie boli deťom sprostredkované zábavným spôsobom a veku prispôsobenou formou prostredníctvom detských postavičiek. Deti mali možnosť na jednotlivých vytvorených stanovištiach oboznámiť sa s poskytovaním laickej prvej pomoci pri vybraných druhoch úrazov. Následne si poskytovanie prvej pomoci mohli pod odborným dohľadom záchranára a študentiek aj precvičiť. Zároveň by sme sa chceli poďakovať riaditeľke MŠ Mgr. Marcelle Molitorisovej a pani učiteľkám, ktoré nás na akciu pozvali a vytvorili pre jej zrealizovanie veľmi pohodovú atmosféru.

**PhDr. Bc. Jana Cinová, PhD,
PhDr. Matilda Pavelková, PhD.**

Slávka Kapová

**Katedra ošetrovateľstva
FZO PU v Prešove**

Foto: archív FZO PU v Prešove

Študentka FM PU vystúpila na stupienok víťazov

Na pôde Ekonomickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach sa dňa 18. októbra 2011 v spolupráci s ČSOB Finančnou skupinou uskutočnila celodenná súťaž – HlavaPäta. Určená bola študentom prvého a druhého ročníka magisterského stupňa štúdia ekonomických odborov. Po Bratislave a Banskej Bystrici, dostali príležitosť ukázať svoje kreatívne nápady a inovačné myšlienky i východniari. Tejto súťaži sa zúčastnili aj stu-

denti Fakulty manažmentu PU v Prešove.

Celkovo bolo do súťaže prihlásených 60 študentov. Tí boli rozdelení do náhodne vybraných trojčlenných tímov. Počas 12 hodín pracovali na stanovenej výzve, navrhovali trhovo odlišiteľné benefity a prezentovali svoje návrhy s cieľom zvýšiť záujem o hypotéku od ČSOB. Skupiny študentov sa rozdelili presne na polovicu a každá prezentovala svoje nápady a návrhy pred svojou porotou. Porota z každej polovice vybrala tri skupiny, ktoré postúpili do finále. Samozrejme podmienky boli časovo limitované – 3 hodiny na vypracovanie riešenia, 4 minúty na prezentovanie svojho nápadu. Nakoniec do finálového kola postúpili 2 naše študentky a obe mali veľkú šancu na umiestnenie v top3. Tieto miesta boli odmenené cenami, ktoré by potešili každého – dvojtýždňová stáž v ČSOB + mp3 prehrávač, notebooky, prenosné 500 GB-ové harddisky.

Nápady a kreatívne riešenie zadania vyniesli študentky Fakulty manažmentu pekne vysoko. A jednej z nich, sa podarilo dosiahnuť i stupeň víťazov. Touto cestou by sme chceli zablahoželať študentke prvého ročníka magisterského stupňa štúdia na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove Monike Vargovej k dosiahnutiu 3. miesta v tejto súťaži. Gratulujeme!

Michal Orčík

Foto: archív FM PU v Prešove

Technická univerzita vo Viedni má dlhoročnú tradíciu vo výskume a vzdelávaní. Bola založená v roku 1815 ako k.k. Polytechnische Institut (Kráľovský polytechnický inštitút) a v roku 1865 bola rozdele-

TU vo Viedni a spolupráca s PU v Prešove

techniky a informačných technológií, matematiky a geo-informatiky, strojárstva a fyziky.

V júli 2010, v rámci slovensko-rakúskej medzivládnej vedecko-technickej spolupráce, Fakulta manažmentu PU v Prešove podala s partnermi z Fakulty stavebníctva Technickej univerzity vo Viedni spoločný projekt s názvom „Vyhľadávanie a riadenie rizikových procesov pri zatepľovaní budov“ (Detecting and Managing of Risk Processes in Building Insulation, APVV SK-AT-0008-10). Cieľom projektu je, okrem iného, hlb-

v Prešove rozhodnutie o schválení tohto projektu. Riešiteľmi projektu zo slovenskej strany sú traja zamestnanci FM PU v Prešove – PaedDr. Anna Antonyová, PhD., doc. Ing. arch. Václav Kohlmayer, PhD., doc. RNDr. Miron Pavluš, CSc. a jeden zamestnanec košickej firmy ENERGO-CT s.r.o., ktorá sa zaoberá energetickou certifikáciou budov. Z rakúskej strany sú riešiteľmi projektu štyria pracovníci Fakulty stavebníctva Technickej univerzity vo Viedni – Bednar Thomas Ao. Univ. Prof. Dipl.-Ing. Dr.techn., Korjenic Azra Univ. Ass.

ná na päť fakúlt. O rok neskôr bol inaugurovaný prvý zvolený rektor. V roku 1892 sa jej pomenovanie zmenilo na Technische Hochschule a v roku 1902 boli udelené prvé doktoráty. Svoj terajší názov, Technische Universität Wien (Technická univerzita vo Viedni), má od roku 1975.

V súčasnosti má Technická univerzita vo Viedni osem fakúlt: architektúry a plánovania, chémie, stavebníctva, informatiky, elektro-

šie poznanie rizikových procesov technického a fyzikálneho charakteru pri zatepľovaní budov, ako aj riadenie ich vplyvov tak, aby sa obmedzili alebo vylúčili negatívne účinky týchto procesov. K dosiahnutiu cieľa budú použité okrem bežných teoretických metód aj experimentálne metódy, v ktorých rakúsky partner má lepšie zázemie. V decembri 2010 Agentúra na podporu výskumu a vývoja zaslala na Fakulta manažmentu PU

Dipl.-Ing. Dr.techn., Korjenic Sinan Senior Scientist Dipl.-Ing. Dr.techn., Seif Kerstin Projekt. Ass.. Práce na projekte sú rozpočítané na dva roky a končia 31.12.2012. Projekt nadväzuje na projekt APVV SK-PL-0031-09 v rámci slovensko-poľskej medzivládnej vedecko-technickej spolupráce, ktorý Fakulta manažmentu PU v Prešove získala minulý rok.

doc. RNDr. Miron Pavluš, CSc.
Foto: Martin Rovňák

Stáli sme pri zrode

V priestoroch súkromnej ZŠ s MŠ pre žiakov s autizmom sa 19. marca 2011 uskutočnilo zakladajúce stretnutie Klubu priateľov a rodičov dieťa – detí. Organizátormi boli: Zväz diabetikov Slovenska – základná organizácia v Prešove, Abbott diabetes care, s.r.o., Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove a Súkromná ZŠ s MŠ pre žiakov s autizmom.

Zakladajúceho stretnutia sa zúčastnili deti s ochorením Diabetes mellitus so svojimi rodičmi. Vekové rozmedzie detí bolo od 1,5 roka až do 15 rokov. Program pre deti zabezpečili učitelia Súkromnej ZŠ s MŠ pre žiakov s autizmom. Pre deti bola pripravená tvorivá dielňa, čo sa stretlo u detí s veľkým záujmom.

Na množstvo otázok o diabetickej diéte a stravovaní dieťaťa s týmto ochorením, odpovedala študentka 2. ročníka študijného odboru ošetrovateľstvo, absolventka študijného odboru diétna sestra v minulosti profesionálne pôsobiaca ako diétna sestra v nemocniciach v Prahe a Banskej Bystrici Jana Maníková. Veríme, že aj na ďalších stretnutiach bude jej prítomnosť prínosom a pomôže aspoň týmto spôsobom rodičom, ale hlavne deťom, pri dobrej kompenzácii ich ochorenia a opäť bude dobre reprezentovať Fakultu zdravotníckych odborov.

Mgr. Drahomíra Balková

Efektivita spolupráce dentálneho hygienika a zubného lekára

Ako sme reprezentovali našu univerzitu

Vychádzali sme zo skutočnosti, že Slovensko nikdy vo svojej histórii nepatrilo medzi krajiny, kde boli splnené požiadavky úrovne stavu orálneho zdravia podľa odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO, 2001). V niektorých krajinách svedčia štatistické ukazovatele o splnení kritérií odporúčaných WHO (Švédsko, Fínsko, Švajčiarsko, Holandsko a iné) a v niektorých krajinách sú výsledky orálneho zdravia hodnotené podľa kritérií WHO ešte horšie ako v Slovenskej republike (Maďarsko, Rumunsko, iné). Pri porovnávaní týchto krajín je zrejmé, že *základné rozdiely, ktoré sú zodpovedné za úspech či neúspech v dosahovaní kvalitného orálneho zdravia u obyvateľstva danej krajiny, sú v realizovaní preventívnych programov.*

Našou úlohou na tomto stretnutí bolo prezentovať, ako naša Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove dokáže pomôcť riešiť túto neutešenú situáciu na Slovensku.

V prezentáciách „Efektivita spolupráce dentálneho hygienika a zubného lekára“ a „Význam povolania dentálny hygienik pre zlepšenie orálneho zdravia na Slovensku“ sme predstavili preventívne programy, ktoré realizujeme na našej fakulte už od vzniku odboru „Dentálny hygienik“ v roku 2004. Zdôraznili sme, že dôležitá je dlhodobá prevencia pre jednotlivé vekové skupiny v závislosti od problematiky a od rizika vzniku ochorenia v danom období života. Rozhodujúca je prevencia v období, keď sa dá úplne zabrániť vzniku ochorenia, a to je u *tehotných žien a u malých detí v predškolských zariadeniach*, ale tiež u detí a mládeže v základných a stredných školách.

Prostriedky pri presadzovaní zásad prevencie sú účinné vtedy, ak majú svoj systém. Musia pôsobiť dlhodobo, plošne a musia byť efektívne.

Ojedinelé „akcie“ niektorých zubných lekárov vzbudia u pacientov záujem. Ale ich efekt je krátkodobý.

Oslovia malú skupinu ľudí, nemajú kontinuálne pokračovanie, ktoré je pri prevencii nevyhnutné. Organizácia, ktorá má svoju formu, spĺňa určité požiadavky, má rozsiahle plošné a dlhodobé pôsobenie v presadzovaní prevencie ochorení zubov a ďasien u detí a dospelých, musí mať širokú infraštruktúru. Vyžaduje si organizačnú, finančnú a personálnu spoluprácu všetkých inštitúcií, ktoré sa majú podieľať na starostlivosti o chrup detí a mládeže a predovšetkým spoluprácu zubných lekárov.

Pri výučbe našich študentov sa zameriavame aj na skupinovú prevenciu, aj na individuálnu prevenciu. Výrazne tak uľahčíme prácu zubnému lekárovi, ktorý sa môže viac venovať liečbe. Pre-

ventívne výkony vykonáva dentálny hygienik, na ktorého prácu zubný lekár deleguje. Prezentovali sme náš program Zdravý úsmev, pri ktorom deti predškolských zariadení navštevujú aj našu kliniku a naši študenti ich motivujú a inštruujú pri čistení zubov.

Čo sme videli a aká bude naša ďalšia spolupráca

Súčasťou programu boli aj návštevy kliník a zubných ambulancií, kde pracujú dentálni hygienici v anglických a škótskych mestách. V Anglicku sme navštívili Cambridge a Oxford, v Škótsku Edinburg a Glasgow. Veľmi nás potešilo stretnutie s našou absolventkou, ktorá pracuje ako dentálna hygienička v Edinburgu. Uznali jej naše vzdelanie, umožnili jej formou kurzov doplniť si prácu DH o ďalšie aktivity. Teší nás, že naše vzdelanie má úroveň a že bez problémov je uznané aj v zahraničí. Práve naša absolventka nám ďakovala, pretože až v zahraničí si uvedomila, čo znamená mať vynikajúce vzdelanie. Pri porovnávaní s jej kolegami zistila, že teoreticky aj prakticky je na vysokej úrovni. Preto nemala žiaden problém zaradiť sa medzi Angličanov a Škótov. Po prezentácii našej výučby sme sa dohodli na vzájomnej spolupráci. Dentálna hygiena v Anglicku a v Škótsku má dlhoročnú tradíciu. No ani my, hoci vysokoškolské vzdelanie „ponúkame“ v tomto odbore iba 7 rokov, sa nemusíme skrývať, práve naopak svojím vybavením a teoretickými vedomosťami sme dosiahli špičkovú úroveň. Nami ponúknuté preventívne programy zaujali, máme čo ukázať ostatným krajinám. Našej Prešovskej univerzite v Prešove sme urobili výborné meno. Spoločné stretnutie sme naplánovali na 6. ročník Medzinárodného týždňa prevencie a dentálnej hygieny v Prešove v máji 2012.

prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD.

doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD.

FZO PU v Prešove

Foto: archív FZO PU v Prešove

Prednáška o fungovaní verejnej správy v SR

Študenti a vyučujúci Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove mali 16. marca 2011 možnosť vypočuť si na akademickej pôde prednášku Ing. Jozefa Šimka, generálneho riaditeľa Sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Témou prednášky boli skúsenosti v oblasti fungovania verejnej správy na Slovensku.

Financovanie ste prirovnali k rodine. Na Slovensku máme bohatšie a chudobnejšie regióny. Tam, kde je dostatok financií, tam je šetrenie logické. Čo však v prípade, že niet z čoho šetriť?

Myslím si, že čo sa tohto týka, v našom štáte je zachovaná solidarita. Existuje štátny rozpočet, existuje tzv. fiškálna politika, v rámci ktorej sa kompetencie prenášajú na samosprávu. Tu môžem poukázať na konkrétny príklad z praxe počas môjho pôsobenia. Znížili sme počet okresov zo 79 na 50. Iste, veľmi nepopulárne, lebo lepšie je urobiť to naopak a počet navýšiť. Avšak tu ide aj o zodpovedné politické premýšľanie. Rozdiely v regiónoch, konkrétne napríklad medzi Brati-

slavou a východným Slovenskom reflektujeme a chceme ich zmeniť. Zameriavame sa na problémové oblasti. Využiť by sme v tomto chceli najmä európske peniaze, dostávať diaľnice, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie príchodu zahraničných podnikateľov. Snažíme sa svojou prácou tieto regionálne rozdiely zmenšovať.

V tejto súvislosti mi nedá nespomenúť povodne, ktoré značne poškodili infraštruktúru. Samosprávam bola prisľúbená pomoc na jej obnovu. Ľahko sľubovalo a mnohé samosprávy sa dodnes sľúbenej pomoci nedočkali.

Čo je však tiež potrebné povedať je fakt, že stále máme neprehľadnú administratívu. Tento administratívny nedostatok spôsobuje, že sa k danému problému vyjadruje viacero inštitúcií. Dôležité je však stanovisko z konkrétného regiónu. Existujú napríklad povodňové komisie. Neraz riešenie bolo zastavené pre nesprávne poskytnuté údaje, čiže práve na tej spomínanej administratíve. A potom som sa stretol aj s prípadmi, kedy starostovia neskoro nahlasovali vyčíslenia škôd. Práve tieto potom neboli akceptované. Ťažko sa s odstupom času aj verifikovali. Takže to bolo aj o zodpovednom prístupe jednotlivých starostov.

Ako môže byť samospráva bližšie k ľuďom?

Tu pozorujem istý vývin. Po roku 1990 bola verejná správa bližšie k občanovi. Mali sme na túto tému aj rozsiahlu diskusiu. Tu je nevyhnutná spolupráca medzi štátnou správou a samosprávou, preto očakávam diskusiu medzi stavovskými združeniami a štátom. Pokiaľ prekonáme prekážky v diskusii a nájdeme spoločnú reč, občan sa opäť dostane na prvé miesto a nájdeme veľa podnetných riešení práve smerom k občanovi.

A naopak, ako môže byť občan nápomocný samospráve?

Ľudia môžu byť nápomocní aj v tom, že budú vôbec ochotní kandidovať do verejných funkcií. Tak si budú môcť občania zvoliť vhodných kandidátov aj po stránke vzdelanostne, kvalifikačnej, ľudskej... Jednoducho takých ľudí, ktorí budú pre obec prínosom. Je ľahké byť v úzadí a nebrať na seba žiadnu zodpovednosť. Vnímam to ako fenomén súčasnosti. Lenže následne vzniká vlna protestov, že niektorí predstavitelia samospráv sú nevhodní, alebo nemajú dostatočné kvalifikačné predpoklady. Pokiaľ však nebolo z čoho voliť, je zbytočné sa nad tým zamýšľať. A druhou stránkou potom je aj zodpovedný prístup k voľbám. Aktívna účasť je dôležitá a potrebná, aby sa do štruktúr dostali vhodní kandidáti. Práve toto je len a len na občanovi.

Ako je to potom na úrovni regionálnej politiky, kde sú tiež volení ľudia pod hlavičkou rôznych strán. Aká je diskusia medzi nimi a spolupráca? Je rovnaká ako v parlamente, alebo na tej „nižšej“ úrovni sa vedľa skôr dohodnúť, alebo spolupracovať?

Aj tu to býva zložité. Ale spravidla to funguje tak, že čím nižšia úroveň, tým menej politiky a viac osobných vzťahov. Na komunálnej úrovni sa riešia predovšetkým problémy občanov obce. Tam potom už politické tričko nerozhoduje. Ťažko dáme politiku napríklad do výstavby mosta, alebo cesty v obci. Najvýpuklejšia politika je potom, logicky, v národnej rade. Keď je potrebné presadiť nejaké zákony, tak tam je to čisto politické. Potom javy ako že dotácie dostávajú len starostovia koalíčných strán nie sú na mieste. Pri tomto rozdeľovaní prostriedkov do komunálnej úrovne by rozhodne nemalo ísť o politické tričky, ale o vecné argumenty.

Mgr. Andrea Čusová

Foto: archív GTF PU v Prešove

Leto s logistikou

V dňoch 25. 7. – 5. 8. 2011 sa na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila Letná škola matematického modelovania v logistike – MAMILOG, v rámci programu IP Erasmus s grantom Európskej komisie. Podujatie organizovala Katedra kvantitatívnych metód a manažerskej informatiky FM PU v Prešove v spolupráci so zahraničnými partnerskými organizáciami ako Lappeenranta University of Technology vo Fínsku, The College of Informatics and Management v Bielsko-Biala v Poľsku a Fakultou výrobných technológií v Prešove, Technickej univerzity v Košiciach. Päťicu prednášajúcich: doc. Dr inž. Roberta Bucki, PhD. z Poľska, prof. Matti Heiliö a Dr. Sirkku Parviainen z Fínska, prof. Ing. Vladimír Modrák, PhD. a prišiel podporiť aj reprezentant CORDISu za Európsku úniu (Community Research and Development Information Service) prof. Ing. Eduard Babulák, PhD. z Kanady PaedDr. Anna Antonyová, PhD. Vedeckým zameraním projektu bolo spracovať danú problematiku logistiky na báze matematického modelovania, čím sa študentom organizácií zúčastnených krajín umožnilo vnímať manažment v oblasti

doc. Dr inž. Robert Bucki, PhD., prof. Matti Heiliö, Mgr. Beáta Kuchárová, Dr. Sirkku Parviainen, PaedDr. Anna Antonyová, PhD. a prof. Ing. Eduard Babulák, PhD.

logistiky cez integrovaný prístup a vzájomné prepojenie jednotlivých predmetov. Empirický prístup ako aj optimalizačné metódy so simuláciou procesov použitím vhodných programových prostriedkov sa stávajú návodom pri rozhodovaní, ktoré je každodennou súčasťou práce manažéra.

PaedDr. Anna Antonyová, PhD.

Foto: archív FM PU v Prešove

Univerzitné športové hry 2011 v srbskom Novom Sade

V dňoch 18. – 21. 8. 2011 sa v srbskom Novom Sade uskutočnili 1. Univerzitné športové hry 2011. Na hrách sa zúčastnili študenti a predstavitelia univerzít v rámci ACEU – Aliancie stredoeurópskych a východoeurópskych univerzít, ktorej súčasťou je aj Prešovská univerzita v Prešove. Usporiadateľskou univerzitou bola Educons University. Delegátkou Prešovskej univerzity (jednej zo zakladateľov aliancie) bola doc. PhDr. Iveta Kovalčíková, PhD., ktorá má nemalú zásluhu na tom, že na hrách mohli štartovať aj študenti PU.

Zápolenia prebiehali v disciplínach: atletika (skok do diaľky, vrh guľou, 100m, 3000m (ženy), 5000m (muži),

mini futbal, street basketbal, plážový volejbal a tenis. Minivýprava Prešovskej univerzity v Prešove sa medzi ostatnými účastníkmi nestratila. V behu na 5000 metrov v 37-stupňovej horúčave obsadil Marek Tomáš 3. miesto. Rovnakú priečku obsadila aj dvojica plážových volejbalistov Miroslav Andrassy a Matúš Vetrecin. V behu na 100 metrov mala PU horúceho favorita – Adam Závacký (na snímke v čiernom) je aktuálny majster Slovenskej republiky s osobným rekordom 10,70s (suverénne najlepší čas spomedzi všetkých účastníkov). Po nedorozumení na štarte (oproti semifinále bol posunutý) a v cieľi (keď nebolo jasné, ktorá čiara znamená cieľ) sa Adamovi ušlo nepopulárne 4. miesto... Pomyselnú zemiakovú medailu získal vo vrhu guľou Marek Tartaľ, keď za víťazom zaostal iba o 13 centimetrov. V tenisovom turnaji obsadil Marián Telepka 5. miesto s bilanciou dve víťazstvá (9:0 a 9:1) a jedna prehra (9:7). Napriek niektorým nedostatkom v športovej organizácii to bolo vydarené podujatie. Slávnostné vyhlásenie výsledkov prebiehalo na pláži na Dunaji s následnou Sayonara party. Okrem športovania sa študentom naskytl aj priestor na spoznávanie mesta. Ak sa dodrží princíp rotácie, je možné, že v budúcnosti privíta Univerzitné športové hry ACEU aj Prešovská univerzita v Prešove.

Mgr. Tereza Slančová, PhD.

Foto: archív FŠ PU v Prešove

FM na workshope sprievodcov cestovného ruchu v Prahe

V dňoch 4. – 6. novembra 2011 sa v Prahe konal výročný medzinárodný workshop „Štúdium a vzdelávacie programy pre sprievodcov cestovného ruchu“. Bol organizovaný pri príležitosti 10. výročia vzniku Asociácie sprievodcov Českej republiky. Na základe pozvania organizátorov z Vysokej školy obchodnej v Prahe, ktorá je dlhoročným partnerom Fakulty manažmentu PU v Prešove sa workshopu zúčastnili i Ing. Anna Šenková, PhD. a PhDr. Daniela Matušíková, PhD. z Katedry turizmu a hotelového manažmentu FM PU.

Program medzinárodného workshopu bol orientovaný hlavne na vzdelávacie možnosti v oblasti sprievodcovskej činnosti. Záštitu nad podujatím prevzal Ing. Kamil Jankovský, minister pre miestny rozvoj Českej republiky. Medzinárodnú účasť podporili zástupcovia Svetovej a Európskej federácie asociácií turistických sprievodcov – WFTGA a FEG: Mag. Lisa Zeiler z Rakúska a Patricia Blain zo Škótska. Zo Slovenskej strany bol účastníkom Mgr. Marián Bilačič, ktorý pôsobí ako viceprezident Zväzu cestovného ruchu a predseda Slovenskej spoločnosti sprievodcov cestovného ruchu. Zástupcov na podujatí mala i Fakulta manažmentu PU v Prešove. Pozvanie organizátorov prijali odborné asistentky Katedry turizmu a hotelového manažmentu Ing. Anna Šenková, PhD. a PhDr. Daniela Matušíková, PhD. Okrem odborných prednášok s medzinárodnou účasťou a doškolicích seminárov pre členov Asociácie sprievodcov Českej

republiky bol pre účastníkov pripravený bohatý program. Pražským hradom sprevádzal uznávaný odborník PhDr. František Kadlec, historik Správy pražského hradu, ktorý mal prednášku na tému „Nové expozície a výskumy na Pražskom hrade“. Vystriedal ho MUDr. Přemysl Strnad s prednáškou „Orgánová hudba na Hradčanoch“ a v Chráme sv. Víta účastníkov exkurzie prijal pražský arcibiskup Mons. Dominik Duka, ktorý sa s ochotou a rád podelil so svojimi osobnými skúsenosťami v oblasti cestovného ruchu. Exkurziu v chráme ukončila prezentácia známeho a úspešného hudobníka a organistu Josef Kšica o špecifikách orgánovej hudby.

Účasť na tomto odbornom podujatí bola obohacujúca a taktiež prospešná, keďže aj na pôde Prešovskej univerzity v Prešove od akademického roku 2011/2012 spustil svoju akreditovanú

činnosť žiadaný kurz Sprievodcu cestovného ruchu. Zástupkyňa Fakulty manažmentu PU v Prešove s ostatnými zahraničnými účastníkmi podujatia viedli rozhovory o možnostiach budúcej spolupráce, s akcentom na zvýšenie povedomia o historických a kultúrnych pamiatkach v prešovskom regióne, ktorý i napriek rozličným ekonomickým problémom môže historickou hodnotou a ľudským potenciálom v súčasnosti osloví i tých najnáročnejších cestovateľov a turistov.

PhDr. Daniela Matušíková, PhD.
FM PU v Prešove
Katedra turizmu a hotelového
manažmentu

Ján Čarnogurský na Prešovskej univerzite

V apríli 2011 sa na pozvanie Inštitútu politológie FF PU v Prešove uskutočnila návšteva JUDr. J. Čarnogurského na pôde PU. Hlavným bodom jeho programu bolo stretnutie so študentmi a univerzitnou obcou. Témou prednášky J. Čarnogurského bola zahraničná politika Ruska, rola Ruska vo svetovej politike, slovensko-ruské vzťahy a otázky demokracie v Rusku. Výber témy nebol náhodný, pretože J. Čarnogurský ako predseda Slovensko-ruskej spoločnosti a člen elitného Valdajského diskusného klubu je jednou z najerudovanejších osobností Slovenska, ktoré sa zaoberajú Ruskom a jeho geopolitickou rolou. Vystúpenie J. Čarnogurského prilákalo množstvo študentov z rôznych inštitútov. V prednáške i v diskusii sa J. Čarnogurský nevyhol otázkam o roku 1968, rozpade ZSSR a geopolitickým následkom roku 1989. Na záver J. Čarnogurský konštatoval, že ho potešil značný záujem študentov o dianie v Rusku. Za ochotu prísť na Prešovskú univerzitu a podeliť sa so svojimi názormi a skúsenosťami mu poďakovala riaditeľka Inštitútu politológie FF PU v Prešove, doc. PhDr. Irina Dudinská, CSc., a vyjadrila presvedčenie, že to nebolo posledné stretnutie na našej akademickej pôde.

PhDr. Erik Germuška

Ôsme akademické komorné koncerty pokračujú

Významný prešovský festival komornej hudby – 8. akademické komorné koncerty otočili ôsmu stranu svojej histórie. Toto už tradičné kultúrne podujatie usporiadal aj v tomto roku Prešovský hudobný spolok *Súzvuk* na čele s jeho predsedníčkou Mgr. Katarínou Burgrovou, PhD., členkou katedry hudobnej a výtvarnej výchovy PF PU v Prešove, v spolupráci s Univerzitnou knižnicou a pod patronátom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktoré nesie na svojich pleciach aj jeho hlavné finančné zabezpečenie. Dramaturgom podujatia bol doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD., člen Katedry hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU.

Festival sa niesol v znamení dvoch významných jubileí skladateľských osobností: 200. výročia narodenia významného uhorského skladateľa a klaviristu Franza Liszta, 100. výročia narodenia zakladateľskej osobnosti slovenskej národnej hudby, jedného z najvýznamnejších európskych operných skladateľov druhej polovice 20. storočia, Jána Cikkeru. Dva koncerty boli venované výročiam založenia zborových telies – 90. výročie založenia Speváckeho zboru slovenských učiteľov so sídlom v Trenčianskych Tepliciach a 10. výročie založenia miešaného zboru PU Nostro Canto.

Úvodný koncert bol venovaný 90. výročiu založenia Speváckeho zboru slovenských učiteľov (SZSU) so sídlom v Trenčianskych Tepliciach a zaznel 17. septembra 2011 v kostole Krista Kráľa na prešovskom sídlisku Sekčov. Pod umeleckým vedením vynikajúceho slovenského zbormajstra, doc. Štefana Sedlického, odzneli v adekvátnom umeleckom stvárnení výlučne sakrálné diela od popredných svetových, ale aj slovenských skladateľov – G. P. Palestrinu, L. Borzíka, P. Špiláka, P. Kršku a ďalších.

Dvesto rokov od narodenia uhorského skladateľa a klaviristu Franza Liszta (1811 – 1886) si hudobná verejnosť pripomenula na koncerte 5. septembra 2011 v koncertnej sále PKO – Čierny orol, ktorý PKO zaradilo do programu 45. Prešovskej hudobnej jesene (PHJ). Maďarské klaviristky, pôsobiace na Katedre hudobnej pedagogiky Inštitútu umenia na Pedagogickej fakulte, Juhász Gyula, Erzsébet Dombi Kemény a Noémi Maczelka vynikajúco umelecky stvárnil Lisztove klavírne diela - Sen lásky č. 3 As dur, Uhorská rapsódia č. 12, Tanec škriatkov a ďalšie, pričom koncert vyvrcholil štvor-

SZSU pri svojom vystúpení v kostole Krista Kráľa

ručným predvedením známeho Rákocziho pochodu. Ďalšie koncerty 8. akademických komorných koncertov pokračovali 23. novembra 2011 koncertom z klavírnej tvorby Jána Cikkeru (1911 – 1989), na ktorom sa predstavila v súčasnosti najvýznamnejšia interpretka Cikkerovej klavírnej tvorby, Jordana Palovičová, z VŠMU v Bratislave. Na jubilejnom koncerte, venovanom 10. výročiu založenia miešaného speváckeho zboru Prešovskej univerzity Nostro Canto, zazneli 29. novembra 2011 v sále PKO – Čierny orol pod umeleckým vedením zbormajsterky Mgr. Tatiany Švajkovej – Kanišákovej, PhD. diela skladateľov M. Krajčího, I. Szeghy, M. Nováka, N. Bodnára, J. Hatrika, I. Fodora, P. Breinera, Z. Mikulu a B. Urbanca. Posledné dva koncerty sa uskutočnia na pomyselnom pódii našej dlhoročnej hlavnej koncertnej sály – Centrálnej študovne Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove. Posledné dva koncerty zazneli v Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice. Prvý, venovaný rodičom a deťom, naštudovala a usporiadateľsky zabezpečila Mgr. Katarína Burgrová, PhD. a odzneli na ňom diela Josepha Haydna, Roberta Schumanna a Ilju Hurníka. Druhé podujatie bolo už tradičné. Na 9. adventnom koncerte komorného orchestra Camerata academica vystúpil aj k nej priradený komorný súbor Collegium musicum a aj sólisti z radov mimoriadne nadaných študentov katedry hudby IHVU FF PU v Prešove.

doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD.
Fotro: archív autora

Prešovská súťaž krátkych poviedok 2011 „Ballast“

Dňa 20. júna 2011 sa v Goetheho inštitúte v Bratislave konalo odovzdávanie cien a prezentácia publikácie s najlepšimi textami Prešovskej súťaže krátkych poviedok 2011.

Súťaž krátkych poviedok vznikla v roku 2008 vďaka nemeckému lektorovi Christianovi Irsfeldovi a rakúskemu lektorovi Norbertovi Continu, pôsobiacimi na Prešovskej univerzite, a od roku 2009 sa každoročne organizuje pre žiakov a študentov z celého Slovenska.

V roku 2009 mala súťaž 65 účastníkov, v roku 2010 ich bolo 85 a v roku 2011 zaslalo do súťaže svoje príspevky na tému „Ballast“ až 123 mladých autorov. Tak, ako každý rok, aj v roku 2011 boli v medzinárodnej porote okrem členov sponzorských organizácií aj významní spisovatelia: Gabriele Wohmannová, Michal Hvorecký a Martin Leidenfrost, ktorý sa zúčastnil aj na odovzdávaní cien.

(pokračovanie na s. 53)

Na slávnostnom podujatí, ktoré otvoril stály zástupca Veľvyslanectva Spolkovej republiky Nemecko na Slovensku, Reinhard Wiemer, boli udelené ceny v hodnote 8 000 € zároveň odznali úryvky výherných textov. Reinhard Wiemer a lektor DAAD Christian Irsfeld udelili štyri ceny v kategórii študentov a Evelyn Regenfusová z Goetheho inštitútu v Bratislave spolu s Norbertom Contim z Österreich inštitútu v Brne päť cien v kategórii žiakov. Hlavnými cenami boli tri štipendijné pobyty v Nemecku, ktoré do súťaže venovali nemecké organizácie Deutscher Akademischer Austauschdienst, Goethe-Institut a Zentralsstelle für das Auslandsschulwesen. Ďalšie ceny venovali Österreichischer Austauschdienst, Rakúske kultúrne fórum Bratislava a Nemecké veľvyslanectvo v Bratislave.

Prešovská súťaž krátkych poviedok by sa mala organizovať i naďalej, téma ďalšieho ročníka súťaže bude známa v januári 2012. Najlepšie príspevky z roku 2011 si môžu záujemcovia stiahnuť na stránke www.ff.uni-po.sk/ig/ballast.

Prehľad víhercov

Kategória žiakov

1. cena: Ľuboš Kulan (Michalovce)
– letný kurz (Goethe-Institut)
  2. cena: Stanislava Debnárová (Vrúcko)
– vecná cena (Goethe-Institut)
  3. cena: Adriana Ferencová (Fintice)
– vecná cena (ÖAD)
- Mimoriadna cena: Lucia Benková (Prešov)
– vecná cena (DAAD)

Kategória študentov

1. cena: Karin Maria Dvorak (Spišská Nová Ves)
– vecná cena (Nemecké veľvyslanectvo Bratislava)
  2. cena: Marianna Koliová (Nitra)
– letný kurz (DAAD)
  3. cena: Anna Tužáková (Kežmarok)
– vecná cena (DAAD)
- Mimoriadna cena: Magda Pospíšilíková (Medzev)
– vecná cena (ÖAD)

Cena mládeže

Martin Jajcay (Bratislava) – letný kurz (ZFA)
Za poskytnutie cien, finančnú a organizačnú podporu súťaže a za tlač knihy patrí vďaka: Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD), Goetheho inštitútu v Bratislave, Österreichischer Austauschdienst (ÖAD), Rakúskemu kultúrnemu fóru v Bratislave, Zentralstelle für das Auslandsschulwesen (ZFA) a Veľvyslanectvu Spolkovej republiky Nemecko v Bratislave.

Romana Zákutná, Christian Irsfeld
Foto: archív FF PU v Prešove

Taiwanské atramentové maľby

Dňa 13. októbra bola v galérii ATRIUM v Prešove otvorená výstava atramentových malieb taiwanskej maliarky Tai Hsi-Chun, ktorú v spolupráci zorganizovali Galéria ATRIUM v Prešove a Ústav ázijských štúdií Prešovskej univerzity v Prešove. Spolupráca

Ústavu ázijských štúdií PU s ázijskými univerzitami vyústila aj do špecifickej umeleckej sféry a jej konkrétnym výsledkom je prezentácia výtvarnej tvorby tejto vysokoškolskej učiteľky. Na otvorení výstavy sa zúčastnili zástupcovia vede-

nia Prešovskej univerzity v Prešove, prešovskí výtvarní umelci, študenti PU v Prešove, hosťujúci profesori a študenti z Japonska a záujemcovia z radov prešovskej verejnosti.

Krajinomaľby Tai Hsi-Chun, vystavené v Galérii ATRIUM do 5. novembra 2011, boli výberom z výtvarnej tvorby maliarky a predstavujú typické ukážky taiwanskej a čínskej atramentovej maľby. Neopakovateľný charakter tohto typu výtvarných diel a charakteristický cit pre vyjadrenie nálady a dojmu ponúkajú výnimočný umelecký zážitok pre všetkých milovníkov výtvarného umenia. Narodila sa v Taiwane, v hlavnom meste Taipei 1. júla 1959. Po ukončení vysokoškolského štúdia v odbore sociológia sa stala vysokoškolskou učiteľkou sociológie, ktorú vyučuje na univerzitách v hlavnom meste Taipei. Okrem hlavnej profesijnej orientácie je maľba a predovšetkým krajinomaľba jej dlhoročnou obľúbenou umeleckou činnosťou, s ktorou sa stala známou a uznávanou umelkyňou v Taiwane. Je členkou významnej výtvarnej spoločnosti CALLIGRAPHY & CHINESE PAINTING ASSOCIATION OF R. O. C. a od roku 1997 prezentovala svoje výtvarné umenie vo viacerých galériách v Taipei a v Taiwane. Najvýznamnejšie uznanie jej priniesli predovšetkým výstavy umeleckých diel v National Memorial Hall dr. Sun Yai-Sena v Taipei v roku 1997 a v Luzhou Fine Art Center v New Taipei City of Taiwan v roku 2008 a 2009.

doc. PaedDr. Daniel Šimčík, PhD.
Foto: archív ÚAŠ PU v Prešove

Moyzesiana 2011

Hoci má medzinárodná spevácka súťaž *Moyzesiana* už desať rokov, v tomto roku sa konal iba jej deviaty ročník. V minulom roku sme boli nútení konanie súťaže odrieknuť z dôvodov rekonštrukcie priestorov Prešovskej univerzity v Prešove. Po nútenej prestávke sa rozhodlo aj o zmene termínu konania. Z jarného obdobia, keď vrcholili mnohé ďalšie aktivity na Prešovskej univerzite v Prešove, ako i na ostatných vysokých školách, sme sa rozhodli presunúť termín na jeseň, v predvečer štátneho sviatku. Nakoniec bol 16. november 2011 výborným termínom, ktorý si pochvaľovali i všetci účastníci súťaže. Obzvlášť s ním boli spokojní pedagógovia, ktorí tento postoj

univerzity v Prešove, ktorá bola zastúpená Filozofickou fakultou a Pedagogickou fakultou, ktorej Katedra hudobnej a výtvarnej výchovy bola i jedným z organizátorov. Garantom celého podujatia bol rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a tretím organizátorom bol Prešovský hudobný spolok *Súzvuk*.

Na podujatí sa zúčastnilo šesť súťažiacich, pričom zhodne po šiestich súťažiacich mali prihlásených univerzity z Nitry a Prešova, traja súťažiaci boli zo Žiliny a jedna súťažiaca reprezentovala UMB v Banskej Bystrici. Odborná porota hodnotila priebeh súťaže veľmi pozitívne a vyzdvihovala hlavne zameranie súťaže a jej profiláciu, keďže je určená študentom fakúlt pedagogického smeru. I keď sa súťažiaci pripravujú na povolanie učiteľa, mnohí podali vynikajúce výkony. Hlavne začínajúci speváci sa prejavili ako vývojaschopní a perspektívni, čo sa môže potvrdiť na ďalších ročníkoch našej súťaže. Každý súťažiaci sa predstavil tromi piesňami. Povinnou piesňou od Mikuláša Moyzesa, podľa ktorého je súťaž pomenovaná, detskou piesňou z tvorby slovenského alebo českého hudobného skladateľa a jednou piesňou podľa vlastného výberu. Na základe výkonov jednotlivých súťažiacich sa odborná porota v zložení: PaedDr. Lívia Kalmárová (hudobná pedagogička), Mgr. Eva Zacharová (hudobná pedagogička) a MgA. Adrián Kokoš (dirigent Detského

ho speváckeho zboru Slovenského rozhlasu) rozhodla udeliť jednotlivé ocenenia takto:

Cena Mikuláša Moyzesa

Mária Gurbaľová
(FF PU Prešov)

Cena rektora

Stanislav Ďurský
(UKF Nitra)

Cena dekanky

Dominika Machutová
(ŽU Žilina)

Cena za interpretáciu muzikálovej skladby

Stanislav Baňas
(FF PU Prešov)

Cena za detskú pieseň

Aneta Dovinová
(UKF Nitra)

Cena za interpretáciu barokovej skladby

Zuzana Uhríková
(UMB B. Bystrica)

Po skončení odborného seminára, na ktorom si členovia poroty s pedagógmi a súťažiacimi v bohatej diskusii vymenili svoje postrehy zo súťaže, ako aj z vlastnej pedagogickej či speváckej praxe, sa uskutočnilo v Aule Pedagogickej fakulty PU v Prešove slávnostné vyhlásenie výsledkov a koncert víťazov. Organizátori srdečne ďakujú všetkým, ktorí sa na úspešnej súťaži *Moyzesiana 2011* zúčastnili, a zvlášť tým, ktorí prispeli k jej zdarnému priebehu.

PaedDr. Ľubomír Šimčík, PhD.
predseda organizačného výboru
Foto: Mgr. Martin Dzurilla

Prešovská univerzita v Prešove
Pedagogická fakulta - Katedra hudobnej a výtvarnej výchovy
Prešovský hudobný spolok *Súzvuk*

Moyzesiana

Pod záštitou rektora prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD.

**Medzinárodná
SPEVÁCKA SÚŤAŽ**
študentov
vysokých škôl
pedagogického
smeru

16. november 2011
10.00 Slávnostné otvorenie
9. ročníka Moyzesiana 2011
Súťaž v sólovom speve
Aula PF PU 204b
15.00 Hodnotiaci seminár
16.00 Vyhlásenie výsledkov súťaže,
koncert víťazov - Aula PF PU

argumentovali hlavne dostatkom času na prípravu, menším časovým zaťažením súťažiacich i pedagógov a dostatočnou speváckou kondíciou na začiatku akademického roka. Napriek týmto zmenám bol o súťaž veľký záujem a počet prihlásených súťažiacich bol porovnateľný s predchádzajúcimi ročníkmi. Zúčastnili sa na nej študenti z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitry, Žilinskej univerzity, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a domácej Prešovskej

Akademické komorné koncerty

V rámci 45. ročníka Prešovskej hudobnej jesene 2011, konali sa v sále prešovského PKO – Čierny orol 8. akademické komorné koncerty. Pripravili ich Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, Inštitút hudobného a výtvarného umenia, Katedra hudby a Prešovský hudobný spolok Súzvuk.

Koncerty boli súčasťou riešenia projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR KEGA 032PU/2011 s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. Pri organizovaní a zabezpečení účinkujúcich akademických komorných koncertov garantom a dramaturgom ako po predchádzajúce roky bol doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD.

Špecifikom akademických komorných koncertov je skutočnosť, že každoročne sú venované významným skladateľom, u ktorých si pripomíname okrúhle výročie narodenia, alebo úmrtia.

Jordana Pavlovičová

Tohto roku protagonistkou bola umelkyňa, ktorá sa predstavila na mnohých zahraničných a domácich festivaloch (Bratislavské hudobné slávnosti, Mozartov týždeň, Melos-Étos...) Klaviristka, ktorá spoluúčinkovala s poprednými slovenskými a zahraničnými orchestrami (Slovenská filharmónia, Štátna filharmónia Košice, Pražská komorná filharmonie, Lambeth Orchestra...). Interpretka komornej hudby v spolupráci so širokým spektrom partnerov (Moyzesovo kvarteto, Solamente Naturali, Ivica Gabrišová, Jonáš Krejčí...). Laureátka mnohých ocenení na domácich i medzinárodných súťažiach (Hummelov dom 1. cena, Medzinárodná rozhlasová súťaž Concertino Praga, cena za najlepší klavírny sprievod, Talent roka, 1. cena, Anglo-Czechoslovak Trust London Music Competition, 1. cena v klavírnej kategórii a Cena za najlepší klavírny sprievod...).

Umelecké curriculum vitae je o sólistke, komornej hráčke a pedagógovi na Katedre klávesových nástrojov a cirkevnej hudby Hudobnej a tanečnej fakulty Vysoké školy múzických umení v Bratislave, Mgr. art. Jordane Palovičovej, ArtD.

Dňa 23. 11. 2011 sa prešovskej verejnosti v sále PKO – Čierny orol predstavila koncertom venovaným 100. výročiu narodenia národného umelca Jána Cikkeru. Tento hudobný skladateľ a dlhoročný pedagóg na VŠMU Bratislava získal

najvýznamnejšie umelecké úspechy predovšetkým v opernej tvorbe v 50-tych až 70-tych rokoch minulého storočia. Z bohatej umeleckej tvorby skomponoval aj komorné skladby pre klavír.

Naštudovaním klavírnej tvorby Jána Cikkeru sa Jordana Pavlovičová prezentovala vo svojom koncertnom vystúpení. Dramaturgia repertoáru bola ladená veľmi citlivo v časovej chronologickej súvislosti v tvorbe Jána Cikkeru.

Úvodné akordy koncertu patrili skladbám, ktoré skomponoval Ján Cikker počas štúdia na štátnom konzervatóriu v Prahe. V podaní interpretky odznel výber zo 7. fúg pre klavír (I. Fuga I. a 2 voci, IV. Fuga IV. a 3 voci, VI. Fuga VI. a 2 voci) a Sonatina op. 12 č. 1. Ľahkosť prstov, podmanivosť klaviatúry, dokonale zvládnutie partov umocnilo u poslucháčov virtuozitu sólistky. Stredná časť koncertu bola venovaná skladbám, ktoré autor skomponoval v rokoch 1942 - Uspávanka a Dve skladby pre mládež op. 27 - 1948. Jordana Pavlovičová obe diela prezentovala precíznou hrou a vlastným interpretačným prístupom. Hrala s absolútnou koncentráciou a uvoľnene. Na poslucháča pôsobili veľmi impozantne zvukom, prednesom aj dynamikou. V záverečnom bloku v pätnástich častiach klavírnych akvareľ „Čo mi deti rozprávali“ rozohrala majstrovstvo emócií, výrazovej expresívnosti či technických pasáží.

Laureát Nostro Canto oslavoval....

Súčasťou spomínaného projektu, v rámci 45. ročníka Prešovskej hudobnej jesene, bol jubilejný kon-

cert Miešaného speváckeho zboru NOSTRO CANTO. Dňa 29. 11. 2011 patrila sála PKO – Čierny orol vo večerných hodinách tomuto umeleckému súboru Prešovskej univerzity v Prešove. Mladým ľudom, milovníkom spevu, predovšetkým študentom Filozofickej fakulty, Inštitútu hudobnej a výtvarnej výchovy, Katedry hudby, ale aj iných fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove, z dôvodu vzácného - jubilejného koncertu pri príležitosti 10. výročia založenia zboru. Prv, než zaznejú prvé tóny a texty jednotlivých skladieb, pripomenieme si „narodenie“ umeleckého súboru.

V ére pôsobnosti Prešovskej univerzity v Prešove (Prešovská univerzita v Prešove bola zriadená zákonom č. 361/1996 Z.z. z 10. decembra 1996 rozdelením Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach na Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Prešovskú univerzitu v Prešove) patrí k najmladším umeleckým súborom. Miešaný spevácky zbor Nostro Canto vznikol v roku 2001 na pôde vtedajšej Katedry hudby Fakulty humanitných a prírodných vied. Umelecký život mu vdýchla Mgr. Tatiana Kanišáková – Švajková, PhD., ktorá je zároveň zbormajsterkou a umeleckou vedúcou. Už v začiatkoch svojej existencie v roku 2003 sa Nostro Canto podieľal na naštudovaní skladby A. Brucknera Te Deum, ktorú interpretovali v spolupráci s maďarskými a poľskými akademickými zbormi a orchestrom Rzesowskej filharmónie, v rámci záverečného predstavenia koncertnej sezóny v Rzesówe.

(pokračovanie na s. 56)

Dokázalo, že je životaschopné a pripravené uspieť na umeleckých podujatiach na Slovensku aj zahraničí. Repertoár zboru vyniká žánrovou pestrosťou, zahrňujúc skladby obdobia renesancie, baroka a romantizmu, diela súčasných autorov, ľudové piesne z celého sveta, spirituály a jazzové a muzikálové evergreeny. Popri koncertných aktivitách venuje sa štúdiu a interpretácii súčasnej zborovej tvorby popredných slovenských skladateľov.

Zbor svojím spevom taktiež prispel k veľkolepej prezentácii Slovenska, keď sa v marci 2004 zúčastnil na tzv. Telemoste s pápežom Jánom Pavlom II. v Dóme sv. Martina v Bratislave, organizovanom pri príležitosti 2. európskeho dňa univerzít. V tom istom roku na okresnej prehliadke speváckych zborov DO-RE-MI-FA v Prešove získal „Diplom za najlepší výkon prehliadky. Na medzinárodnej speváckej súťaži MOYZESIANA 2005 v Prešove získal Cenu dekana Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. K nepopierateľným úspechom patrí aj rok 2006 keď sa Nostro Canto ako jediný zástupca zo Slovenska zúčastnil na VII. Európskom stretnutí speváckych zborov vo Varšave.

Jubilejný koncert, 29. 11. 2011, začal úvodným slovom a priblížením histórie umeleckého súboru moderátor koncertu Ján Jakubov. Vo svojom prvom bloku jubilejného koncertu prezentoval miešaný spevácky zbor skladby, ktoré zazneli v súťažnom vystúpení v kategórii miešaných speváckych zborov na XI. ročníku medzinárodného festivalu vysokoškolských speváckych zborov Akademická Banská Bystrica 2005.

Presunúc sa myšlienkami do prvého júnového týždňa roku 2005 a započúvaním sa do súťažných skladieb Juz sie zmiezcha od Wacława z Szamoty, Benjamin Britten: A Hymn to the Virgin, Mirko Krajič: Ave Maria, Zdeněk Lukáš: Za naším huménkem lúka široká, Iris Szeghy: Song Sung in Arden „*vnímal som veľmi emotívne každý takt, notu, text, všetky hlasy v miešanom speváckom zbore (ženský soprán a alt, mužský tenor a bas) pretože ich júnové súťažné vystúpenie v roku 2005 som prežíval priamo s nimi*“.

Interpretáciu skladieb, aj keď tentoraz s povoleným dopingom (bývalých spevákov, ktorí boli účastníkmi súťažného vystúpenia), opäť presvedčil prítomných poslucháčov, že Zlaté pásmo 1. miesta, Cena rektora Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica – Za pôsobivú dramaturgiu, Cena Ministerstva školstva Slovenskej republiky – Absolútny víťaz Akademická Banská Bystrica 2005,

je v správnych rukách, resp. „hlasivkách“ spevákov NOSTRO CANTO a zaslúžene.

V prostrednej časti slávnostného koncertu prišiel pozdraviť JUBILANTA jeho starší súrodenec Ženský spevácky zbor Iuventus Paedagogica. Pokiaľ sa krásne mladé „spevácke divy“ prezliekli, „Zdravicu“ pre jubilanta, v podaní songu, venoval spevák Tomáš Buranovský, finalista prestížnej televíznej šou druhého ročníka Česko Slovensko má talent. Pekným gestom zbormajsterky bolo, že na chvíľu odovzdala „dirigentskú paličku“ bývalým členom umeleckého súboru, Mgr. Lenke Michalíkovej, Mgr. Radoslavovi Zajícovi, ktorý v súčasnosti pôsobí ako učiteľ na súkromnej základnej umeleckej škole vo Vranove nad Topľou a absolventke Janáčkovej akadémie múzických umení v Brne Mgr. Martine Kirovej, ktorá pôsobí ako dirigentka prípravných oddelení detských zborov pri Základnej umeleckej škole Jaroslava Kvapila v Brne. Všetci traja dirigenti sa zhostili svojho výkonu a zbor primerane reagoval na ich dirigentské gestá. V záverečnom FINÁLE dominovali skladby súčasných slovenských autorov. Ladislav Fodor absolvent Prešovskej univerzity v Prešove, Katedry hudby, Fakulty humanitných a prírodných vied, skomponoval pre miešaný spevácky zbor skladbu Credo. Aj keď sa kompozícií venuje zatiaľ ako samouk v skladbe bolo cítiť jeho citlivé vnútro vyznania viery. Skladbou Juraja Hatríka Balady podľa Villona – Balada o bezvýznamných veciach a Balada o prísloviach miešaný zbor prezentoval veľmi plodnú spoluprácu s týmto významným skladateľom, pedagógom, hudobným teoretikom. V prítomnosti autora Norberta Bodnára interpretoval zbor Fia lux – cyklus, Ad sidera, Multa non quia, Breve enim tempus.

Svetovú premiéru mala minikantáta pre miešaný spevácky zbor a štvoručný klavír Tatry 2004 od Milana Nováka, ktorú si autor osobne vypočul. Inšpiráciou mu bola ekologická katastrofa vo Vysokých Tatrách, keď niekoľko hodinový nárazový vietor zmenil najväčšie slovenské turistické centrum na mesačnú krajinu. Text k minikantáte pochádza z pera PaedDr. Janky Hudákovovej, PhD. Zbor zvládol spevácku disciplínu vďaka prepracovaným dirigentským detailom zbormajsterky Tatiany Kanišákovovej – Švajkovej na výbornú. Skladbu a jej spevácky výkon umocnil klavírny sprievod Ľudmily Kojanovej a Pavla Novotného. Nie som hudobným teoretikom ani muzikológom, ale dovoľm sa zasta-

viť pri tejto skladbe a vyjadriť svoj pocit a postreh. *Skladbu by som rozdelil do troch kontrastných častí. Krása – Smršť – Prosba. Úvodné akordy a text „Tatry naše Tatry krásne vznešené“ navodzujú u poslucháča dojem krásneho slnečného rána s pohľadom na štíty našich veľhôr. Pribúdajúcou melódiou vyvoláva u poslucháča pocit „prudkej zmeny počasia a prichádzajúcej smršť“, čo sa odzrkadľuje v texte „valí sa pohroma na celý les...“ „bože prečo ničíš všetko to krásne.....“ a mohutným unisonom celého speváckeho zboru, ktoré sa v tejto časti viackrát zopakuje. Upokojenie a prosbu návratu z apokalypsy zvýrazňuje záver skladby v texte „bože vráť nám krásu lesa“ a „Tatry predsa musia žiť...“ v harmonickom a lyrickom stvárnení melódií tejto skladby.*

Miešaný spevácky zbor NOSTRO CANTO má za sebou prvé decénium svojej existencie. Umelecké teleso sa dostalo do povedomia celej akademickej obce nielen na slovenských univerzitách, ale aj univerzitách v zahraničí. Za tieto zásluhy a reprezentáciu Alma mater udelil prof. RNDr. René Matlovič, PhD., rektor Prešovskej univerzity v Prešove, Miešanému speváckemu zboru NOSTRO CANTO - Ďakovný list za „*prínos pre rozvoj kultúry v rámci Prešovskej univerzity v Prešove, mesta Prešov i východoslovenského regiónu, za dosiahnuté úspechy a umeleckú úroveň, ktorou reprezentuje na domácich a zahraničných pódioch*“. Ďakovný list všetkým prítomným prečítal a „Táničke“ odovzdal tajomník Rady pre umeleckú činnosť Prešovskej univerzity v Prešove PhDr. Viliam Tarjányi, PhD.

Svojím večerným koncertom NOSTRO CANTO aj ŽENSKÝ SPEVÁCKY ZBOR IUVENTUS PAEDAGOGIKA naplnil slogan, ktorý má v názve Prešovská univerzita v Prešove..... *viac ako vzdelenie*. Poďakovanie patrí všetkým súčasným aj bývalým členom NOSTRO CANTO, nevynímajúc Mgr. Evu Zacharovú, ktorá stála pri zrode súboru a svojimi pedagogicko - umeleckými, bohatými skúsenosťami pomáhala a usmerňovala Mgr. Tatianu Kanišákovú - Švajkovú, PhD. v jej dirigentských a umeleckých začiatkoch.

Želám miešanému speváckemu súboru NOSTRO CANTO veľa umeleckých úspechov, veľa talentovaných a zapálených študentov pre krásnu ale náročnú prácu v zbore. Želám súlad, harmóniu, súzvuk a pestrú notovú partitúru krásnych skladieb.

PhDr. Viliam Tarjányi, PhD.
tajomník RUČ
Foto: archív PU v Prešove

Medzi ocenenými sú aj pedagógovia FŠ PU

Na 41. valnom zhromaždení Slovenského olympijského výboru (SOV), ktoré sa uskutočnilo 16. apríla 2011 v Bratislave, boli udelené výročné ocenenia SOV významným osobnostiam slovenského olympizmu za rok 2010. Výkonný výbor udelil ocenenia v tematických oblastiach rozvoja a propagácie olympijských myšlienok, medzi ktorými sú aj dvaja pedagógovia Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove, doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD. a PaedDr. Vincent Lafko, PhD. Doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD., prodekan pre vzdelávanie Fakulty športu, bola ocenená Cenou Vladimíra Černušáka za dlhodobé šírenie a propagáciu myšlienok olympizmu v pedagogickom procese. Pôsobí v Slovenskej olympijskej akadémii, kde donedávna zastávala funkciu podpredsedníčky. Pričinila sa o zaradenie predmetu olympijská výchova v programe Prešovskej detskej univerzity a výraznou mierou zabezpečuje úspešnosť organizácie vedomostných súťaží o olympizme pre základné, stredné a vysoké školy. Výkonný výbor udelil strieborný odznak SOV PaedDr. Vincentovi Lafkovi, PhD., členovi družstva hádzanárov ČSSR, ktoré získalo striebornú medailu na Hrách XX. letnej olympiády v Mníchove 1972. Po ukončení aktívnej športovej kariéry sa už vyše tridsať rokov venuje trénerstvu a organizovaniu športových podujatí propagujúcich myšlienku olympizmu. Je členom výkonného výboru Slovenskej asociácie olympionikov a pod jeho vedením úspešne pracuje Olympijský klub regiónu Prešov.

doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD., prof. PhDr. Vladimír Černušák, CSc.

PhDr. Marcel Nemec, PhD., Foto: archív FŠ PU v Prešove

Univerzitné športové dni

V dňoch od 7. novembra – 11. novembra pri príležitosti Dňa študentstva organizovala Fakulta športu PU v Prešove v spolupráci s TJ Slávia Prešovská univerzita už 3 ročník Univerzitných dní športu určený pre študentov Prešovskej univerzity v Prešove. Študenti majú možnosť zúčastniť sa športových podujatí v aerobiku, futsale, volejbale, netradičných pohybových a športových hrách a v silovej súťaži. Súčasťou podujatia bol aj 7. ročník cestného behu „Beh 17. novembra“ a vysokoškolská liga v basketbale, ktorá ešte stále prebieha. Novinkou tohtoročných univerzitných dní je gymnastický viacboj a šachový turnaj akademikov. Súčasťou tejto akcie bol aj Medzinárodný turnaj v hádzanej žien.

Cieľom celej akcie bolo vytváranie podmienok študentom našej univerzity pre aktívne strávenie voľného času, čo sa stretlo s pozitívnou odozvou. Nasvedčuje tomu aj počet účastníkov. Na tohtoročných univerzitných dňoch sa zúčastnilo viac ako 500 študentov zo všetkých fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove.

Celá akcia sa začala „Popoludním s aerobikom“, kde si študenti zacvičili pod vedením kvalifikovaných cvičiteľiek v kategóriách dance aerobik a latino aerobik. Aerobik patrí už tradične k najvyhladávanejším podujatiam celej akcie, ktorej sa zúčastnilo viac ako 100 študentov.

V utorok sa pri príležitosti Univerzitných dní športu mal konať tretí ročník silovej súťaže „Kto je silnej-

ší“ v priestoroch posilňovne Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove. Už druhý rok po sebe nebol prejavovaný záujem študentov o podujatie výkonnostného charakteru, preto v čase od 14.00 do 16.00 boli priestory posilňovne sprístupnené aktívnym študentom, ktorí si schuti zacvičili pod dohľadom kvalifikovaných trénerov z Fakulty športu. Ďalšou športovou akciou, ktorou pokračovali športové hry, bol turnaj vo volejbale v priestoroch Športovej haly PU. Na volej-

(pokračovanie na s. 58)

balovom turnaji sa zúčastnilo 5 družstiev (44 účastníkov). Hralo sa v dvoch skupinách, herným systémom každý s každým a podľa umiestnení v skupinách sa odohrali zápasy o konečné 1. až 4. miesto. Družstvo, ktoré sa v trojčlennej skupine umiestnilo na treťom mieste, sa celkovo umiestnilo automaticky na 5. mieste. Víťazom turnaja sa stali študenti Fakulty športu „1“ pred družstvami Fakulty manažmentu a Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove. Tretí deň športových hier začal atletickou akciou „Beh

17. novembra“, ktorý bol rozdelený do dvoch kategórií žien (beh na 1500m) a mužov (beh na 3000m). Víťazom v kategórii mužov sa stal Martin Bačo z UVL Košice, ktorý zabehol traťový rekord v čase 09:27,0. Za ním sa na druhom mieste umiestnil Patrik Vyšňovský z TU Košice a na treťom mieste skončil Tomáš Leng z FŠ PU v Prešove. V kategórii žien zvíťazila Katarína Šarišská z FŠ PU v Prešove pred Lenkou Nagyovou z UPJŠ Košice a Máriou Majirskou z FŠ PU v Prešove.

Športové popoludnie pokračovalo **futsalovým turnajom**, na ktorom sa zúčastnilo 8 družstiev. Zaujímavosťou tohto turnaja bola účasť družstva študentov z Portugalska, ktorí sú na našej univerzite ako „Erasmus študenti“. Po tuhých bojoch vyhralo družstvo 3. ročníka Fakulty športu PU v Prešove, ktoré vyhralo vo finálovom súboji práve s tímom Erasmus po penaltovom rozstrele.

O záver športového týždňa sa postaral **gymnastický viacboj**. Na pretekoch jednotlivcov sa zúčastnilo 9 žien a 16 mužov, prevažne z magisterskej formy štúdia, ale aj študenti bc. štúdia, ktorí majú špecializáciu - gymnastika. Ženy súťažili v štvorboji a muži šesťboji. V kategórii žien zvíťazila Laskovičová. Na druhom mieste skončila Alžbetka Segedyová, za ktorou skončila na treťom mieste Ivana Faměrová. V kategórii mužov zvíťazil Marek Malina pred Marekom Petrom a Richardom Artimom. Študenti si vyskúšali aj funkciu rozhodcov, čiže každý študent, ktorý sa na pretekoch zúčastnil ako pretekár, zároveň aj hodnotil výkony iných študentov. Preteky prebehli bez kolízií a protestov.

Všetkým súťažiacim ďakujeme za účasť a veríme, že budúci rok privítame ešte väčší počet športovcov z radov študentov.

Mgr. Patrik Durkáč, PhD.
Foto: archív FŠ PU v Prešove

Študenti FŠ PU víťazi celoslovenskej vedomostnej súťaže o olympizme

Pod záštitou Slovenskej olympijskej akadémie zorganizovala Fakulta športu PU v Prešove 14. 11. 2011 celoslovenské finále vedomostnej súťaže vysokých škôl o olympizme. Na súťaži sa zúčastnilo 5 družstiev zo štyroch univerzít: Akadémie ozbrojených síl M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, Fakulty telesnej výchovy a športu UK v Bratislave, Ústavu telesnej výchovy a športu UPJŠ v Košiciach a hosťujúcej Fakulty športu PU v Prešove.

Na úvod účastníkov súťaže privítal predseda Slovenskej olympijskej akadémie a dekan FŠ PU v Prešove prof. PaedDr. Jám Junger, PhD. a predsedníčka komisie vzdelávania SOA a prodekan FŠ PU v Prešove doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD.

Trojčlenné výbery fakúlt medzi sebou súťažili v dvoch súťažných častiach. Prvá pozostávala z vedomostného písomného testu s olympijskou tematikou a obsahom druhej časti súťaže bola spoločenská hra „človeče nehnevaj sa“ modifikovaná otázkami a športovo-pohybovými aktivitami realizovanými v duchu olympijskej

filozofie a fair play. Prestávky medzi súťažnými kolami boli vyplnené zaujímavou a pútavou besedou so slovenskými olympionikmi. Víťazom celoslovenskej súťaže sa stalo A družstvo FŠ PU v Prešove v zložení: Bc. Andrea Palanská, Bc. Jana Šarišská a Mgr. Jozef Moroščák. Hosťujúcu fakultu dôstojne reprezentovalo aj jej B družstvo v zložení Branislav Kromka, Tatiana Czyrneková a Veronika Balážová. Jednoznačným pozitívom súťaže bola príjemná a uvoľnená atmosféra, za ktorú treba vysloviť úprimné poďakovanie predovšetkým usporiadateľom z radov doktorandov KŠHaK FŠ v Prešove.

1. miesto:	Fakulta športu PU Prešov
2. miesto:	Fakulta telesnej výchovy a športu UK Bratislava
3. miesto:	Ústav telesnej výchovy UPJŠ Košice

PhDr. Marcel Nemec, PhD.
Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Mediálka plesala do skorých ranných hodín

Jubilejný 10. ročník plesu mediálnych štúdií sa už tradične niesol vo vynikajúcej atmosfére. Tento rok sa na ňom rekordne zabávalo takmer 170 ľudí. Na lese samozrejme nechýbali ani zástupcovia Katedry mediálnych a knižničných štúdií Inštitút slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií, FF PU v Prešove a študenti všetkých ročníkov. Okrem skvelej zábavy bol pre plesajúcich pripravený aj zaujímavý program. S orientálnym tancom vystúpila študentka mediálnych štúdií a Miss Dance 2011 Monika Sabolová, ktorá reprezentovala Slovenskú republiku v ďalekej Číne. Hostí roztancovali aj tanečnice zo Street dance academy, zaspievali chlapci z kapely Via Creativa a bojové umenie predviedli študenti Prešovskej univerzity v Prešove. „Na naše plesy chodím každý rok a vždy sa tu úžasne zabávame, a to či už študenti alebo vyučujúci. Vždy je tu skvelá atmosféra, zábavný program a dobré jedlo. Už teraz sa teším na ten ďalší,“ prezradila Slávka, študentka 4. ročníka mediálnych štúdií.

Vladimíra Čajová, Foto: archív FF PU v Prešove

Stáž na Emergency vo FN Hradci Králové

Európsky program Erasmus a Prešovská univerzita v Prešove nám umožnili zúčastniť sa na stáži v zahraničí. Hneď ako sa táto ponuka dostala do našej triedy, ne jeden z nás sa zamyslel nad tým, aká by to bola škoda takúto možnosť zahodiť. A teraz viem, že sme sa rozhodli správne. Stačilo už len podpísať zmluvy, vybaviť formálnosti a mohli sme sa tešiť na tri mesiace strávené za hranicami Slovenska. Ja a moja spolužiačka sme sa rozhodli pre absolvovanie praxe na Oddelení urgentnej medicíny v Hradci Králové. Hradec, ako miesto vykonávania našej praxe, si vybrali ešte dvaja spolužiaci, ktorí sa nahlásili na prax do Záchrannej zdravotnej služby. Tak sme sa mohli všetci štyria tešiť na spoločne pracovne prežité prázdniny v krásnom meste východných Čiech.

Do Hradca Králové sme dorazili 29. júna. Pamätám si na tú chvíľu ako sme vystúpili z vlaku s úsmevom na tvári a hlavou plnou očakávaní. Naše prvé kroky viedli na Palachovy koleje kde sme sa ubytovali. Ubytovanie nás pozitívne prekvapilo. Mali sme k dispozícii celý dvojizbový byt s kuchyňou a sociálnym zariadením. Po vybavení a zabývaní sa sme sa vybrali

po stopách nemocnice a záchran-ky. Hneď ako sme zahliadli novo postavenú budovu urgentného príjmu s vlastným heliportom na streche, ostali sme stáť v nemom úžase a s otvorenými ústami. Keď sme sa toho pohľadu nasýtili, navštívili sme našu kontaktnú osobu pre stáž, pani doktorkou Vašátkovu, ktorá nám podala všetky potrebné informácie, a tak sme sa mohli vybrať navštíviť Oddelenie urgentnej medicíny. Hlásili sme sa za pani Ive-

tu Loudrovou, vrchnou sestrou, ktorá nás previedla celým oddelením a poučila nás o tom, ako bude prebiehať naša prax na Emergency. Priestory tohto oddelenia boli vybavené moderným zariadením a zdravotníckou technikou na vysokej úrovni.

Oddelenie pozostáva z troch častí, ktoré sú navzájom stavebne aj funkčne prepojené a lokalizované okolo centrálného pultu pre perso-

(pokračovanie na s.60)

nál. Prvý úsek oddelenia, tvorený 4 uzavretými a 4 poloopenými vyšetrovacími boxmi, slúžil pre ošetrovanie akútnych ambulantných stavov. Na túto časť nadväzovali 2 uzavreté chirurgické sály, určené na vykonávanie menších, ale aj väčších, závažnejších chirurgických výkonov. Denne sme sledovali chirurgov pri svojej práci, ba dokonca nám personál umožnil aktívne sa zapájať pri ošetrovaní pacientov, meraní vitálnych funkcií, či asistovaní chirurgom počas chirurgických výkonov. Na oddelenie prichádzali pacienti po vlastných alebo boli privezení ZZS. Pred prijatím na vyšetrenie boli zaregistrovaní pri informačnom pulte, za ktorým sedela zdravotná sestra. Jej úlohou bolo ich zdravotný stav zhodnotiť a zatriediť podľa triediaceho systému Emergency Severity Index (ESI), verzia 4. Akútni pacienti boli prijatí hneď, ostatní čakali v čakárni na výzvu. Najčastejšie sa na oddelení riešili prevazy, sutury, akútne brucha či každodenné úrazy. Druhý, interný úsek oddelenia pozostával zo 7 lôžok v otvorených boxoch a jedného izolovaného lôžka určeného pre pacientov s nutnosťou oddelenej starostlivosti z dôvodov sociálnych alebo epidemiologických. Práve na tomto úseku oddelenia sme sa zdržiavali najčastejšie pri ošetrovaní pacientov, sledovaní odberu anamnézy internými doktormi, zavádzaní i.v. vstupov, permanentných katérov či nazogastrických sond. Každý deň strávený na tomto oddelení bol pre nás veľkým prínosom. Denne boli na oddelenie privezené desiatky ľudí ZZS s rôznymi diagnózami, od zhoršených stavov a kolapsov, cez CMP a disekujúce aneurizmy,

až k obehovým zlyhaniam. Tretím, pre nás najzaujímavejším úsekom oddelenia bol tzv. crash room, určený pre pacientov vyžadujúcich monitorovanie a podporu vitálnych funkcií. Táto časť pozostávala z 5 otvorených lôžok, plne vybavených monitormi, ventilátormi, infúznymi pumpami a inou technikou. Tento úsek bol vybavený aj vlastným skiagrafickým zariadením. Práve na tomto mieste boli ošetrovaní pacienti so závažným zdravotným stavom, privezení Záchranou zdravotnou službou alebo Leteckou záchrannou službou. Príjazd, či prilet pacienta v akútnom stave, bol vopred hlásený krajským operačným strediskom priamo na Emergency. Hneď po hlásení nasledovala príprava lôžka a zvolanie Trauma

týmu či neúrazového rescue týmu. Prvé dni sme radšej len z diaľky sledovali organizovaný chaos, no čoskoro sme boli pripravené zapojiť sa a využiť naše ruky pri pomoci sestrám, či asistovaní doktorom. Konečne sme mohli vidieť to, o čom sme sa na Slovenku len rozprávali: ťažké polytraumy s mnohopočetnými zlomeninami a vnútorným krvácaním, kraniocerebrálne poranenia, pády z výšok, spinálny šok, dopravné nehody či samovraždy. Nie každý z týchto prípadov mal však šťastný koniec, ba naopak. Avšak každý prípad bol niečím výnimočný, a umožnil nám vidieť ako by to malo fungovať pri zachraňovaní ľudských životov, a to s maximálnym nasadením. Veľmi vďačíme personálu, ktorý bol taký trpezlivý a ochotný sa nám venovať

a odpovedať nám na naše otázky. Umožnili nám vykonávať činnosti, ktoré sme si počas praxe na Slovensku nemali možnosť vyskúšať. Odoberali sme arteriálnu krv, imobilizovali končatiny do sadrového obväzu, zavádzali nazogastrické sondy intubovaným pacientom, či pripravovali sterilné stolíky. Avšak jeden z najväčších zážitkov pre nás bola možnosť zúčastniť sa výcviku Leteckej záchrannej služby. Počas našej praxe v Hradci Králové sa organizovali tri takéto výcviky. Na dvoch z nich sme sa zúčastnili a vyskúšali si na vlastnej koži záchranu topiaceho sa vo vode a jeho transport v podvese vrtuľníka na pevninu. Bol to jeden z tých zážitkov, na ktoré človek v živote nezabúda, a takých sme zažili počas praxe v Česku mnoho. Naším najväčším nepriateľom bol čas, ktorý ubíhal veľmi rýchlo. Ani sme sa nenazdali a polovicu stáže sme mali za sebou. Na praxi v nemocnici sme trávili dva až tri dni

v týždni a ostatné voľné dni sme venovali spoznávaniu krajiny a českej kultúry. Navštívili sme mestá po celých Čechách a videli množstvo pamiatok. Avšak najviac nás lákali hory, na ktoré sme sa neraz vracali. Pokojné večery sme trávili s kamarátmi a kolegami z nemocnice a záchranky, ktorí nás vzali do kolektívu ako seberovných a zažili sme s nimi množstvo zábavy. No hlavne boli zdrojom cenných rád

a informácií, ktoré sme od nich dennodenne získavali. Dnes je už naša stáž za nami a pracovná budúcnosť pred nami. Verím, že práve táto skúsenosť, ktorá nám bola ponúknutá bude pre nás veľmi cenným materiálom v našom budúcom povolání. Preto všetkým študentom, ktorí budú mať možnosť zúčastniť sa podobnej stáži len vrelo odporúčam nezahodiť takúto jedinečnú šancu. Ďakujeme všetkým, ktorí pri nás stáli a pomohli nám úspešne absolvovať našu stáž v zahraničí. Hlavne ďakujeme pani doktorke Daniele Rybárovej, koordinátorke ERASMUS na našej katedre, bez ktorej pomoci by sme to tak ľahko nevládli.

**Kristína Fecková,
Lívia Pekarovičová**

Foto: archív FZO PU v Prešove

Intenzívny program pre študentov vo fínskom Iisalmi

Už druhý rok sa študenti Katedry sociálnej práce Filozofickej fakulty PU v Prešove zúčastnili na Intenzívnom programe (IP) Erasmus, s témou *Innovations of Workplace Development in Welfare Services in Europe*. Pri zrode tejto zahraničnej spolupráce boli doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD. a Mgr. Lenka Kvašňáková.

Šancu zúčastniť sa dvojtýždňového intenzívneho kurzu v minulom roku využili: Marcela Bérešová, Ľudmila Koscelníková, Ivana Potočnáková, Štefánia Telepjanová, Barbora Zemčáková, Michaela Guzejová a Zuzana Hlinková.

V tomto roku nás reprezentovali Peter Groman (2SOPb), Markéta Lukáčová (2SOPb), Dominika Bošková (1SOPM), Ivana Potočnáková (2SOPM). Sprevádzali ich doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD. a Mgr. Michaela Lipčáková.

V súčasnosti len Katedra sociálnej práce FF PU ponúka svojim študentom možnosť participovať na takomto jedinečnom edukačnom projekte. Partnermi sú univerzity a vysokoškolské pracoviská zo siedmich krajín: *Fínsko (Savonia University of Applied Sciences)*, *Dánsko (University College Sjælland)*, *Nemecko (Leuphana University Lüneburg)*, *Veľká Británia (University of Northumbria at Newcastle)*, *Slovinsko (Higher Education centre Novo Mesto)*, *Poľsko (The Lower Silesian College of Public Services „ASESOR“)*, *Slovensko (University of Presov)*.

Primárnym cieľom IP Erasmus je rozvoj kompetencií študentov, vďaka ktorým sa môžu pričiniť o rozvoj oblasti sociálnych služieb vo svojej krajine, a tým prispieť k rozvoju komunity. K atraktivite tohto projektu prispieva nielen zaujímavá téma (zameranie na inovácie v sociálnych službách), ale aj využívanie moderných metód vzdelávania, možnosť zdieľať svoje poznatky so študentmi a učiteľmi z iných krajín Európy. A nepochybne aj to, že celý kurz sa odohrával v spočiatku mrazivom, ale snehobielom Fínsku.

Študenti a študentky, v rámci domácej prípravy, identifikovali a následne spracovali reálne prípadové štúdie, ktoré potom prezentovali a ďalej diskutovali v rámci národných a medzinárodných skupín.

Po návrate domov sa od študentov očakáva dopracovanie národnej štúdie, s navrhnutím plánu implementácie zvoleného projektu do praxe. IP Erasmus je určený pre študentov a študentky bakalárskeho a magisterského stupňa štúdia v oblasti sociálnej práce, sociálnej pedagogiky, zdravotníctva, obchodu a manažmentu a sociálneho manažmentu. O priebehu samotného programu sa viac dozviete prostredníctvom autentickej výpovede tohtoročných študentiek a študenta IP Erasmus, ktorí reprezentovali Prešovskú univerzitu v Prešove a Katedru sociálnej práce vo Fínsku v meste Iisalmi:

„Predtým, než sme odišli do ľadového Fínska, sme sa párkrát stretli, aby sme pracovali na prípadovej štúdii a zároveň sa lepšie spoznali, a tak budovali náš tím, nielen na nasledujúce dva týždne. Témou našej štúdie bola motivácia mladých ľudí k dobrovoľníckej práci v meste Prešov. Táto otázka bola spoločná pre viaceré tímy, keďže rok 2011 bol vyhlásený Európskou komisiou za Európsky rok dobrovoľníckych činností podporujúcich aktívne občianstvo v krajinách Európskej únie.

Vo Fínsku sme začali hneď zhurta. Na Univerzite Savonia sme sa učili mnohými inovatívnymi metódami. Všetka práca a kurzy vychádzali z *problem based learning*, v rámci ktorého sme si precvičili prezentačné a komunikačné zručnosti a schopnosť prepájania poznatkov. Často sme pracovali v národných a me-

dzinárrodných skupinách a obohacovali sa vzájomnými nápadiami a myšlienkami.

Jeden deň, v úvode nášho pobytu, bol venovaný spoznávaniu jednotlivých tímov pomocou kreatívnych, hlavne pohybových hier. Takto zoznámení sme na svojich štúdiách pracovali multidisciplinárne, keďže v projekte spolupracovali študenti a študentky z rôznych študijných odborov.

Naše poznanie sa rozšírilo aj vďaka exkurzii v mládežníckom centre „*Kehypaja*“. Toto centrum sa venuje mladým ľuďom do 30 rokov. Dáva možnosť tým, ktorí sú v kritických životných situáciách. Pomáha im plniť sny, motivuje ich a povzbudzuje. Mali sme možnosť vyskúšať, aké je to byť v úlohe klienta, pozorovať rozhovor medzi ním a zamestnancami tohto zariadenia.

V rámci ďalšej zaujímavej aktivity *Learning café* sa stretli tímy zo všetkých krajín pri diskusii o prípadoch každej z nich. Skupiny rotovali, pričom z každej zostal jeden člen na svojom mieste a prichádzajúcim skupinám objasňoval problematiku ich štúdie. Študenti a študentky prinášali svoje nápady, inovácie a príklady z ich vlastnej krajiny. Obohacujúce bolo pre nás poskytovať nápady na inovácie iným krajinám, no taktiež získavať informácie potrebné pre našu vlastnú štúdiu. Často sme zisťovali, že prípady sa v určitých veciach stretávajú a riešia podobné dilemy.

Navštívili sme aj oblasť *Luonto-Savo*,
(pokračovanie na s. 62)

kde pre nás fínsky tím pripravil ubytovanie v nádhernom prostredí, „uprostred ničoho“, v idylických chatách. Strávili sme tam tri dni na konci prvého týždňa. Počas víkendu sme sa zapojili do rôznych aktivít, pri ktorých sme mohli vypnúť a na chvíľu sa vrátiť do detských čias (snežný futbal, sánkovanie, snežnice, bicyklovanie, jazda na snežnom skútri, hokej, šípky, karaoke...). Kvalitné párty, často do noci, neboli výnimkou. Výsledkom celého pobytu bola inovovaná prípadová štúdia, vzťa-

hujúca sa k téme tej ktorej krajiny, obohatená o poznatky a skúsenosti získané v rámci dvojtyždňového intenzívneho kurzu IP Erasmus. V závere sme pred všetkými zúčastnenými prezentovali náš projekt týkajúci sa motivácie mladých ľudí k dobrovoľníckej práci v Prešove i jednotlivé kroky potrebné k jeho realizácii v praxi.

Ak sme vás týmito informáciami dostatočne nemotivovali, pridáme ešte zopár teplých slov. Čo nám dalo Fínsko? Okrem zvýšeného počtu priateľov na sociálnych sieťach sme

stretli reálnych ľudí s úžasnými nápadmi, zmyslom pre humor, chuťou zlepšovať sa, spoznávať a učiť sa. Myslíme si, že ani jeden z nás nezabudne na dva týždne strávené v mrazivom Fínsku. Preto naberte odvahu a neváhajte prihlásiť sa na ďalší rok. Určite neoľutujete!“

Markéta Lukáčová

Peter Groman

Bc. Dominika Bošková

Bc. Ivana Potočnáková

Mgr. Michaela Lipčaková

Foto: archív FF PU v Prešove

Exkurzie študentov FM v Múzeu vín

Pre moderné školy je v súčasnosti nevyhnutné držať krok s dobou a pripravovať svojich študentov pre reálne a neustále sa meniace potreby praxe. Absolventi študijného programu manažment na Fakulte manažmentu PU v Prešove majú predpoklady pre úspešné uplatnenie sa v rôznych sférach ekonomického a verejného života našej spoločnosti. V rámci bloku povinne voliteľných predmetov sa môžu študenti zamerať aj na manažment

turizmu a hotelierstva. Štúdium je zamerané na prípravu odborníkov pre stredný a vyšší manažment v oblasti turizmu a hotelierstva. Významnou súčasťou odbornej prípravy je systém domácich a zahraničných praxí a odborných exkurzií. Príkladom takejto exkurzie, ktorá vhodným spôsobom prehĺbila teoretické vedomosti študentov prvého ročníka bakalárskeho stupňa z predmetu Všeobecná gastronómia, bola aj odborná exkurzia do expozície Múzea vín na Floriánovej ulici v Prešove, ktorú zorganizovala Ing. Anna Šenková, PhD., odborná asistentka na Katedre turizmu a hotelového manažmentu.

Vzhľadom na počet študentov sa exkurzia uskutočnila v dvoch termínoch, a to 14. a 15. novembra 2011. Program pozostával z prednášky odborníka na oblasť vinárstva a enológie, zakladateľa a organizátora medzinárodnej prehliadky vín Muvina Ing. Dušana Hažira a prehliadky expozície múzea. Študenti sa mali možnosť bližšie zoznámiť s problematikou spracovania hrozna, výroby vína, najnovšou klasifikáciou vín a zásadami ich hodnotenia. Otázky a diskusia svedčili o tom, že ich táto oblasť zaujala. Tí, ktorí majú záujem o hlbšie vedomosti o svete vín majú možnosť si ich prehľbiť v rámci voliteľného predmetu Somelierstvo, ktorého výučbu zabezpečuje práve Ing. Dušan Hažír ako odborník z praxe.

Ing. Anna Šenková, PhD.

Foto: archív FM PU v Prešove

Životná skúsenosť aj odrazový mostík

Študentky z Katedry andragogiky (Irena Durdiaková, Alexandra Didičová, Katarína Husovská) absolvovali letnú odbornú praktickú stáž Erasmus v Prahe, na ktorej si zdokonalili zručnosti v oblasti komunikácie, informačno-komunikačných technológiách, organizácie, sociálnych zručností pri komunikácii a interakcii s pracovným tímom, ktoré boli podporené absolvovaním 2-dňového kurzu zameraného na Asertívne zručnosti a Tímovú spoluprácu. Získali skúsenosti s pravidelnými team meetingami zameranými na chod spoločnosti. Nadobudli schopnosti plánovať a organizovať rôzne akcie spojené s teambuildingom, schopnosti riešiť objednávky a mnohé iné. Zdokonalili sa tiež v českom, ale najmä anglickom jazyku.

Všetky tri dievčatá sa zhodujú v tvrdení, že letná odborná stáž cez program Erasmus predstavuje prvú „vlnu“ pri zaradení sa do pracovného života a považujú ju za jednu z najlepších možností získania praktických skúseností v danom odbore. Stáž ponúka aj možnosť vyskúšať si nové veci spojené s adrenalinovými a športovými aktivitami, ako aj spoznanie nových ľudí a teda aj možných pracovných kontaktov.

Katedra andragogiky dlhodobo spolupracuje so zahraničnými univerzitami aj v rámci mobilít študentov, najmä však z Čiech a Poľska. V tomto akademickom roku 2011/2012 má v zahraničí dvoch študentov, Juraja Petříka na Katedre andragogiky a personálneho riadenia na Univerzite Karlovej v Prahe a Cyntiu Rákaiovú na Katedre sociológie a andragogiky na Univerzite Palackého v Olomouci. Zároveň na našej katedre hosťuje v rámci mobility Kamila Cieciová z Katedry sociológie a andragogiky z Univerzity Palackého v Olomouci.

PhDr. Martina Lenhardtová

Našli budúce moderátorské hviezdičky

V priestoroch Šarišského osvetového strediska sa nedávno konala súťaž mladých moderátorov. Budúce hviezdy hodnotili vysokoškolskí pedagógovia masmediálnych štúdií z Prešovskej univerzity v Prešove. Víťazi postúpili do celoštátneho kola.

Už 4. ročník regionálnej súťaže otvorila Dagmar Rusnáková, metodička Šarišského osvetového strediska. Stredoškólači boli rozdelení do troch kategórií, súťažili so 4 moderátorskými vstupmi, ktoré si doma vopred pripravili. Budúcich novinárov prišli do hľadiska povzbudiť aj študenti masmediálnych štúdií. Hoci súťažiaci mali výhodu v domácej príprave a čítaní vlastných textov, nebolo to jednoduché.

Porota z PU

Trojčlennú porotu tvorili Lenka Regrutová, Eva Peknušiaková a Dagmar Rusnáková, ktoré vyučujú študentov masmediálnych štúdií na PU. Súťažiaci sa im postupne predstavili v spravodajstve, reklamnom vstupe, vlastnej relácii a v rozhovore s hosťom. Niektorí mali trému, iní domácej príprave nevenovali veľa času, ale i tak sa umiestnili na peknom mieste. „Na súťaž som sa pripravovala včera. Nebolo to nič špeciálne, pretože mám rada improvizáciu. Snažila som byť, čo najprirodzenejšia,“ opisuje svoje pocity Karolína Prokopová z Gymnázia J.A. Raymana v Prešove.

„Talent je potrebné rozvíjať“

Po porade rozhodla porota o troch víťazoch. „Ak máte talent, je to dobré, ale na druhej strane je potrebné ho rozvíjať a ja verím, že mnohí z vás sa dostanú na štúdiá aké chcú, či už to budú masmediálne štúdiá, alebo iné,“ povedala v úvode hodnotenia Eva Peknušiaková z PU. Súťažiacich pred vyslovením verdiktu upozornili najmä na opakované chyby. Stredoškólakom robila problém melódia, kvantita, pauzy, preexponované prejavy reči i tela. Miestami sklzávali až do herectva. Porotkyne poradili budúcim moderátorom aj to, aby sa nebáli navštíviť logopéda, ktorý im môže pomôcť odstrániť chybičky.

Najlepší moderátori sa stretnú v Banskej Bystrici

Vo vekovej kategórii nad 19 rokov mal víťazstvo isté Pavol Kraučík, pretože bol v nej jediný súťažiaci. V mladšej kategórii patrilo 3. miesto Lucii Jackovej a Karolíne Prokopovej. „Znamená to pre mňa veľmi veľa, pretože je to už od malička môj veľký sen a chcela by som sa mu venovať aj po škole,“ prezradila Karolína Prokopová. Do celoštátneho kola v Banskej Bystrici postúpila víťazka 2. miesta Dominika Kaščáková a podľa poroty najlepšia Soňa Šimková. Víťazi oboch kategórií sa stretli 25. novembra 2011 v Banskej Bystrici. Všetci súťažiaci dostali diplom za úspešné vystúpenie.

„Masmediálka“ je spätá s množstvom úspešných ľudí

S masmediálnymi štúdiami v Prešove sú spojené mnohé moderátorské tváre a hlasy. Hlas Petra Oborníka a Juraja Rusnáka znie z Rádia Prešov, Dana Strculová je moderátorkou televízie JOJ, Vlado Jurek je redaktorom rovnakej televízie, Vlado Tomek reportérom TA3, Katka Birková a Dávid Gedeon boli tvármi STV, Monika Paľovčíková hlasom Kiss rádia a mnoho ďalších študentov pracuje v médiách, či až v reklame, novinách alebo na hovorcovských pozíciách.

Veronika Cholevová

Foto: archív FF PU v Prešove

Valné zhromaždenie Študentskej rady VŠ

V poradí siedme zasadnutie Valného zhromaždenia Študentskej rady vysokých škôl (ŠRVŠ) vo volebnom období 2010 – 2012, sa konalo 25.-27.11.2011 v Spišskej Novej Vsi. Jedným z bodov zasadnutia boli aj pripravované Zimné študentské hry 2012, ktorých nultý ročník organizuje ŠRVŠ v spolupráci s ESN Slovakia. Zimné študentské

hry 2012 sa uskutočnia 3. -5. 2. 2012 s cieľom zvýšiť záujem študentov o mimoškolské športové aktivity.

V súčasnosti Prešovskú univerzitu v Prešove zastupujú v ŠRVŠ študenti: Bc. Jana Šarišská, Bc. Lenka Čurillová, Ivana Nemcová, Mgr. Martin Angelovič, Bc. Peter Kulan a Bc. Vladimír Bokša. Na Valnom zhromaždení zvolili nášho delegáta Mgr. Martina Angeloviča (na snímke) za člena právnej komisie ŠRVŠ.

Od nového roku 2012 ŠRVŠ realizuje projekt Študentský ombudsman, ktorý finančne podporuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Podporu k tomuto pilotnému programu vyjadrila aj Slovenská rektorská konferencia. Študentský ombudsman bude poskytovať právnu pomoc v oblasti vysokoškolskej legislatívy. Bude pomáhať v riešení problémov študentov a rovnako sa študenti budú môcť s ombudsmanom poradiť v administratívnych záležitostiach. Sídlo študentského ombudsmana bude od nového roka v Ústave informácií a prognóz školstva v Bratislave.

Delegáti ŠRVŠ za PU v Prešove

Foto: archív PU v Prešove

Stáž v nemeckom parlamente v Berlíne

Nemecký spolkový snem v spolupráci s univerzitami Freie Universität a Humboldt Universität už niekoľko rokov organizuje pre študentov z rozličných krajín stáž v Nemeckom parlamente. V rámci výmenných študijných pobytov sa na rozvíjaní bilaterálnych vzťahov medzi Spolkovou republikou Nemecko a Prešovskou univerzitou v Prešove aktívne podieľa lektor DAAD na Inštitúte germanistiky, Christian Irsfeld, M.A. Tento rok sa pobytu zúčastnilo počas piatich mesiacov 115 študentov z 27 krajín. Prešovskú univerzitu reprezentovali päť študentov, ktorí pred stážou absolvovali pohovor na nemeckom veľvyslanectve v Bratislave. Stážisti počas pobytu pracovali v kancelárii poslancov ako asistenti, zúčastňovali sa plenárnych zasadnutí parlamentu, výborov a jednotlivých pracovných skupín. Každý zo študentov absolvoval aj niekoľko dňový pobyt vo volebnom obvode príslušného poslanca. Okrem odborného programu a práce vo workshopoch zabezpečovali

univerzity pre stážistov voľnočasové aktivity v podobe návštev divadiel, opery, koncertov a prehliadok rôznych kultúrnych pamiatok. Univerzity taktiež organizovali pre študentov stretnutia so zástupcami nadácií a besedy s významnými osobnosťami a politikmi, kde mali účastníci možnosť diskutovať o aktuálnych otázkach nemeckej a zahraničnej politiky.

Mgr. Diana Chudíková, Foto: archív FF PU v Prešove

Zahraničná stáž - Hradec Králové

Vďaka programu Erasmus som mala možnosť zažiť tri neopakovateľné mesiace na zahraničnej stáži vo Fakultnej nemocnici Hradec Králové. Oddelenie hepatopankreato-biliárnej chirurgie - strašidelný názov, začiatky na tomto oddelení neboli ľahké. Bála som sa, či zvládnem požiadavky, aké tam budú sestry, či sa adaptujem a či vôbec vydržím tri mesiace a nezutekám pri prvej príležitosti domov. No moje obavy padli hneď prvý týždeň. Ľudia sú tu veľmi priateľskí, očakávala

som, že ich to prejde a prestanú sa toľko zaujímať a starať o mňa, ale až do konca stáže boli pre mňa oporou. Ošetrovateľský manažment nás milo vítal. Zoznámili nás s organizáciou práce, všetko vysvetlili a môžem začať naplno. Zo začiatku to nebolo ľahké, ale vybudovala som si dôveru kolegyň, spoliehali na mňa pri akomkoľvek výkone. Naučila som sa pracovať sama a brať zodpovednosť za činnosť, ktorú som vykonala. Naučila som sa mnoho nových poznatkov v oblasti poskytovania starostlivosti o pacienta, množstvo odborných činností, napr. práca s drénmi, so stómiami, odbery

biologického materiálu, preväzy rán samostatne alebo v spolupráci s lekárom. Obávala som sa spolupráce a komunikácie s lekármi, no boli milí a vedeli oceniť moju snahu a prácu.

Stáž však nebola len o výmene študentského života za pracovný. Všetok voľný čas som využívala na spoznávanie nového. Život v Hradci Králové je pestrý a ponúka mnoho nových zážitkov. S kolegyňami sme navštívili rôzne kostoly, historické pamiatky, krásne sady

s množstvom farebných kvetov a veľa veľa krásnych miest. Stretli sme sa rôznymi typmi kultúr a spoznali aj ďalších zahraničných študentov. Hradec je od hlavného mesta vzdialený asi 100 kilometrov a preto by bolo hriechom obísť Prahu. Je to skutočne krásne mesto, ktoré ponúka množstvo kultúrnych pamiatok. Cestovanie metrom a nákupy v obrovských centrách, ulice zaplnené ľuďmi.... Táto stáž mne i ostatným stážistkám priniesla veľa skúseností. Bola o práci v nemocnici, ale aj o cestovaní, spoznávaní kultúry, zvykov, tradícií, zábave, vytváraní prospešných kontaktov. Bola akousi skúškou pracovného života spojená s množstvom úžasných aktivít, ktoré sa popritom dali stihnúť. Tri neopakovateľné mesiace, ktoré mi veľmi pomôžu v mojom ďalšom profesionálnom živote. Všetkým, ktorí túžia spoznať niečo nové, chcem iba odkázať: Skúste to! Nezostávajú iba pri snoch, zrealizujte ich! Erasmus vám ich ponúka na dlani, tak „obetujte“ prázdniny a vyrazte do sveta a zažijete prázdniny ako nikdy... Keby som mala ešte jednu takú možnosť, bez váhania prijímam, priatelia.

**Erika Porembová, študentka ošetrovateľstva
Foto: archív FZO PU v Prešove**

Domov nádeje ako absolventská prax

Domov nádeje je zariadenie, ktoré poskytuje absolventskú prax študentom PBF PU v Prešove. Ide o edukačné zariadenie, ktoré je ojedinelé aj tým, že je školiacim pracoviskom Katedry sociálnej práce a andragogiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Naši študenti tu majú možnosť získavať praktické skúsenosti s prácou so závislými ľuďmi, ktoré v budúcnosti môžu sami využiť pri práci s takýmito klientmi. Budú tak schopní čo najefektívnejšie tieto poznatky aplikovať nielen teoreticky, ale aj prakticky vo všetkých zložkách readaptácie, rehabilitácie, reintegrácie a resocializácie klientov. Dôležitou súčasťou je oboznámenie sa s jednotlivými formami starostlivosti, ktoré sa zameriavajú na doliečovanie klientov.

Otvorenie tohto zariadenia sa spája s rokom 1993, ešte pod starým názvom DOM CHARITAS. V tomto čase išlo o poskytovanie pomoci núdznym. V počiatočných rokoch sa s prácou v tomto zariadení mali možnosť zoznámiť aj niektorí pravoslávni kňazi našej fakulty, ako napr. prof. ThDr. Milan Gerka, doc. Alexander Cap, CSc. a taktiež Mgr. Andrej Nikulin, PhD.

Domov nádeje poskytuje komplexnú pomoc ľuďom závislým od návykových látok a tiež ľuďom bez prístrešia. Medzi najviac obohacujúce poznatky pre našich študentov patrí možnosť zúčastňovať sa na komunitných sedeniach a na skupinovej terapii klientov. Tieto patria medzi najdôležitejšie nástroje pri liečení alkoholizmu. Na komunitných skupinách podrobne rozoberajú problematiku závislosti a spoločne hľadajú možnosti a východiská.

Starostlivosť o klientov zabezpečuje odborný tím pracovníkov, ktorý tvorí psychológ, socioterapeut, psychoterapeut, sociálny pracovník a kňaz. Táto komunitná práca ponúka individuálnu, skupinovú a taktiež pracovnú terapiu, ktorá má viesť k trvalej a úplnej abstinencii. Liečbou sa má dosiahnuť preberanie kompetencií klientov v ich praktickom živote.

Študenti môžu sledovať pracovné návyky klientov na jednotlivých pracoviskách. Majú možnosť sa aj priamo zúčastňovať v procese pracovnej terapie a svoje skúsenosti konzultujú s jednotlivými odborníkmi, ktorí sa zúčastňujú na procese uzdravovania klientov. Medzi

oblíbené terapie sa zaraďuje hlavne arteterapia, ktorá je súčasťou pracovnej terapie. Cieľom je nielen relaxácia, ale návrat ku zručnosti a talentu klienta, ktorý je dôležitým prvkom pri získavaní sebadôvery. Podstata uzdravovania je predovšetkým v striktnom dodržiavaní pravidiel režimu, hlavne však v kvalite poskytovanej liečby a jej dĺžky.

Prax v tomto zariadení nám umožnila sledovať aj prácu psychológa, ale snáď najviac nás oslovila práca duchovného správcu charity. Pri týchto stretnutiach sme mali možnosť spoznávať aj duchovnú stránku klientov, ktorí cez poznanie Boha objavili nový život, ktorý pre mnohých z nich znamenal trvalú abstinenciu. Spoločné modlitby, modlitby sv. Ruženca vytvárali živé spoločenstvo s Bohom. To v nás utvrdilo poznanie, že závislý človek sa môže uzdraviť jedine vtedy, ak dostáva znovu šancu viery a zbožnosti.

Pre každého študenta PBF PU v Prešove je možnosť absolvovať prax práve v tomto zariadení obrovským prínosom v nadobúdaní praktických skúseností, ktoré vedú študenta k sociálnemu a duchovnému rastu.

Bc. Lýdia Karlíková
externá študentka PBF PU v Prešove
Foto: archív PBF PU v Prešove

Prezentácia súťažných prác ŠVOČ na FZO

V priestoroch Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove sa 19. apríla 2011 uskutočnila súťažná prehliadka fakultného kola ŠVOČ, na ktorej študenti ošetrovateľstva, pôrodnej asistencie, dentálnej hygieny, fyzioterapie a urgentnej zdravotnej starostlivosti prezentovali svoju vedeckú činnosť.

Päťčlennú hodnotiacu komisiu tvorili: doc. PhDr. Ľubica Derňárová, PhD., MPH, predsedníčka komisie a členovia: PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD., PhDr. Slávka Kapová, Mgr. Wioleta Mikuľáková, PhD. a PhDr. Alena Schlosserová.

Hodnotenie komisie bolo vzhľadom na kvalitu aj atraktivnosť prác náročné, nakoniec boli za víťazné vyhlásené nasledovné práce: 1. miesto: Andrea Foltová, odbor dentálna hygiena. Názov práce: Zmena alveolárnej kosti pri liečbe parodontologických pacientov v spolupráci s čeľustným ortopédom. 2. miesto: Mária Lešková, odbor dentálna hygiena. Názov práce: Manažment ošetrovania pacienta s halitózu. 3. miesto: Jana Francúzová, odbor ošetrovateľstvo. Názov práce: Vplyv edukácie detí s astmou bronchiale na priebeh ochorenia.

PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD.
PhDr. Slávka Kapová
Katedra ošetrovateľstva FZO PU v Prešove

Študentská konferencia o športe mala vysokú úroveň a kvalitu

Dňa 27. 4. 2011 sa konala Celoslovenská študentská vedecká konferencia na pôde Prešovskej univerzity v Prešove. Za organizáciu celého podujatia bola zodpovedná Fakulta športu PU v Prešove. Organizačný výbor Fakulty športu pod vedením doc. PaedDr. Pavla Ružbarského, PhD. pripravil pre súťažiacich z celého Slovenska záporenia v teoretických aj praktických disciplínach. Teoretické súťaže prebiehali v novotvorených priestoroch rektórátu Prešovskej univerzity. Študenti vystupovali v troch teoretických sekciách (športová kinantropológia, športová humanistika a športová edukológia), taktiež doktorandi mali svoju vlastnú sekciu. Praktické súťaže prebiehali v športovej hale Prešovskej univerzity, kde sa stretli družstvá, ktoré zápolili v dvoch praktických sekciách (športová sekcia a tanečná sekcia). Tu predvádzali družstvá svoje umenie v pohybových skladbách, ktorá mali veľmi vysokú úroveň a všetci zúčastnení sa zhodli na tom, že celá akcia bola zorganizovaná na vysokej úrovni v priestoroch, ktoré len podčiarkli váhu takéhoto podujatia akým je Celoslovenská študentská vedecká konferencia, kde sa stretávajú študenti z Vysokých škôl na Slovensku ako aj odborná verejnosť v osobách popredných vysokoškolských pedagógov, ktorí sprevádzali jednotlivé výpravy. Zastúpené boli Univerzita Komenského Bratislava, Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzita Selyeho Komárno. Zo zahraničia boli študenti z Univerzity Karlovej v Prahe. Medzi takouto veľkou konkurenciou sa nestratili naši študenti, ktorí obsadili popredné umiestnenia.

Akcia bola hodnotená ako úspešne zorganizovaná na vysokej úrovni a všetci zúčastnení odchádzali len z pozitívnymi pocitmi. Fakulta športu prostredníctvom tejto akcie zviditeľnila Prešovskú univerzitu v Prešove a potvrdila, že sme schopní organizovať nie len regionálne stretnutia študentov, ale aj podujatia, ktoré kladú najvyššie nároky na personálne ako aj priestorové vybavenie. Výsledky Celoslovenskej študentskej vedeckej konferencie:

Teoretické sekcie:

Športová edukológia:

- 1.miesto** Bc. Jozef Moroščák Vplyv pohybovej aktivity na posturálnu stabilitu senioriek.
- 2. miesto** Lenka Šimončíčová Kompenzačné cvičenia ako prostriedok odstraňovania svalovej nerovnováhy u školskej populácie.
- 3. miesto** Bc. Pavel Šmela Tvorba tematického celku Fitness jako výběrového učiva pro žáky střední školy.

Športová humanistika:

- 1.miesto** Bc. Lucia Slobodová Vedomosti o výžive a pohybovej aktivite žien z hľadiska BMI, vzdelania a veku.
- 2. miesto** Bc. Andrej Úradníček Niekoľko pohľadov na sponzorstvo v športe.
- 3. miesto** Magdaléna Kováčová Psychologický profil športovcov v Centre olympijskej prípravy na ŠG v Nitre.

Športová kinantropológia:

- 1.miesto** Rado Srnec, Peter Gbelec Prognóza a verifikácia svetových výkonov v mužských a ženských atletických disciplínach do OH v Londýne.
- 2. miesto** Bc. Jana Griačová Reliabilita testov koordinačných schopností.

- 3. miesto** Lukáš Lupták Vzťah medzi kvalitou a druhom útočného úderu vo vrcholovom volejbale junioriek.

Doktorandi

Športová kinantropológia:

- 1. miesto** Mgr. Marek Kokinda Problematika zostavenia faktorového modelu diagnostiky hokejovej výkonnosti.
- 2. miesto** Martina Chrástková, Radka Bačáková, Bronislav Kračmar, Vladimír Hojka Kineziologický obsah vybraných forem behu na lyžiach a volné bipedální chůze.
- 3. miesto** Mgr. Pavol Čech Komparácia posturálnej stability u vrcholových a výkonnostných strelcov.

Športová edukológia a humanistika:

- 1. miesto** Mgr. Tomáš Mihálik Adaptation effects of explosive weight training with Vs. counter-movements.
- 2. miesto** Mgr. Matej Vlašič The effect of balance training on parameters of postural stability and strength in athletes after anterior cruciate ligament injury.
- 3. miesto** Mgr. Peter Kačúr Analýza verbálneho prejavu trénera hádzanej.

Pohybové skladby:

Športová sekcia:

- 1. miesto** Cheerleaders – Belehrad Bratislava
  - 2. miesto** Obyčajní ľudia Banská Bystrica
  - 3. miesto** Pacuchos Prešov
- ### **Tanečná sekcia:**
- 1. miesto** Za náš tím Bratislava
  - 2. miesto** Love story Bratislava
  - 3. miesto** Pouličné gangy Banská Bystrica

doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD.
Foto: archív FŠ PU v Prešove

Študentská súťaž o najlepší poster na Fakulte zdravotníckych odborov

Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove, Katedra fyzioterapie, usporiadala dňa 30. 4. 2011 katedrové kolo posterovej prezentácie. Študenti druhého ročníka bakalárskeho štúdia odprezentovali postery na témy: Automobilizačné techniky, postizometrická relaxácia a antigravitačná relaxácia, Hodnotenie a nácvik úchopov, Prístrojová lymfodrenáž, Využitie strednofrekvenčných prúdov, Vyšetrenie chybného držania tela, Ultrazvuk a jeho terapeutické využitie, Senzomotorická stimulácia a metóda podľa manželov Bobathových – aktivity v stojí a chôdza. Každý študent mal možnosť hlasovať za najlepší poster. Po vyhodnotení katedrového kola, tri najlepšie postery postúpili do súťaže o najlepší poster v rámci fakulty. To sa uskutočnilo na fakulte zdravotníckych odborov dňa 4. 5. 2011 v jej vstupných priestoroch. Súťažili medzi sebou ka-

tedra fyzioterapie, dentálnej hygieny, ošetrovateľstva, urgentnej starostlivosti a pôrodnej asistencie. Na hlasovaní sa celkovo zúčastnilo 229 študentov a zamestnancov fakulty. Na prvom mieste sa umiestnila katedra ošetrovateľstva s posterom na tému Alergia na bodnutie hmyzom s počtom hlasov 79, na druhom mieste sa umiestnila katedra urgentnej starostlivosti s posterom na tému Základné vybavenie sanitného vozidla s počtom hlasov 51 a na treťom mieste sa umiestnila katedra urgentnej starostlivosti s posterom na tému Špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o ženu z arabskej kultúry, za ktorý hlasovalo 37 študentov. Celkom spolu súťažilo 17 posterov.

L. Kendrová, G. Demetrová
Foto: archív FZO PU v Prešove

Klub absolventov FM PU v Prešove začína svoju činnosť

V súčasnej hektickej dobe je človek nútený oveľa častejšie meniť rôzne prostredia či kolektívy a aj z toho vyplýva jeho potreba niekam patriť a možnosť niekam sa vrátiť. Počas svojho života človek značnú časť venuje štúdiu, kde si často krátko vytvára pevné kolektívne väzby, o ktoré nechce prísť. Aj preto sme prišli s myšlienkou realizácie absolventského klubu Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove, ako komunikačného kanálu medzi Fakultou a jej absolventmi, ktorého cieľom je integrácia absolventov do života fakulty. Taktiež je našim cieľom umožniť absolventom efektívne komunikovať nielen s Fakultou ale tiež navzájom medzi členmi klubu. Zmysel realizácie projektu vidíme taktiež v posilnení dobrého mena Fakulty manažmentu ako aj samotnej Prešovskej univerzity.

Na Deň študentov, 17. 11. 2011, sa oficiálne spustila možnosť registrácie na doméne Alumni klubu – klubu absolventov, <http://www.kafm.sk>. Absolventi Fakulty manažmentu budú mať vďaka nej možnosť využiť benefity ako sprostredkovanie kontaktov medzi absolventmi, informovanie o aktuálnom dianí na fakulte, možnosť účasti na odborných prednáškach a seminároch, možnosť aktívnej spolupráce s fakultou v zmysle ďalšieho vzdelávania absolventov, ako aj možnosti sprostredkovania odborných stáží a praxe pre študentov, pozvánky na absolventské stretnutia, kultúrne podujatia fakulty, atď.

Projekt Klubu absolventov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove sa realizuje pod záštitou dekana fakulty prof. Ing. Dr. Róberta Štefka, PhD. Agenda klubu spadá do kompetencií členov Katedry marketingu a medzinárodného obchodu, pod vedením PhDr. Radovana Bačíka, PhD. Úspech projektu vidíme v skutočnosti, že tento klub sa stane miestom, kde sa môžu absolventi znova stretnúť so svojimi profesionálnymi vzormi, ale aj starými priateľmi či niekdajšími rivalmi a budovať tak priateľské, ale i konkurenčné vzťahy v prospech rozvoja ľudského, znalostného i ekonomického potenciálu našej spoločnosti.

PhDr. Radovan Bačík, PhD.
Fakulta manažmentu PU v Prešove
Katedra marketingu a medzinárodného obchodu

Letná stáž – ERASMUS

Jedna z možností ako využiť leto

Som doktorandkou na Katedre ekológie Prešovskej univerzity v Prešove. Ako študentka pred posledným rokom štúdia som uvažovala ako čo najefektívnejšie využiť leto, avšak nezačínať a pokračovať v dizertačnej práci.

Výzva programu ERASMUS – LETNÉ STÁŽE ma oslovila, tak som si podala žiadosť. Po splnení (pre mňa) jednoduchých požiadaviek ma vybrali a tak sa mohlo začať jedno krásne leto.

Moja stáž sa konala v Taliansku na Univerzite v Salerne, na Katedre farmaceutických vied a biochémie v laboratóriu u pána profesora Vincenza De Fea.

Aj keď mesto Salerno u nás nie je veľmi známe a myslím že väčšina cudzincov si ho na základe slovnej podobnosti skôr zamieňa so sicílskym Palermom, má bohatú históriu a ešte krajšiu polohu – juhozápadné pobrežie Apeninského polostrova v regióne Campánia. Krásne prímorské mesto ma očarilo na prvý pohľad.

Univerzita v súčasnosti predstavuje moderný architektonický komplex, pri pohľade na ktorý by ste len ťažko uverili tomu, že jej počiatky siahajú do antickej doby a patrí k jednej z prvých univerzít na území Európy spolu s Parížom a Bolognou. Lekárska škola bola založená už v 8. storočí a najväčší rozmach prežívala v stredoveku kedy predstavovala hlavné centrum medicíny v Európe. Jej umiestnenie v Salerne bolo rozhodujúce pre jeho ekonomickú a kultúrnu vyspelosť, pretože bolo súčasťou Magna Graecia. Univerzita bola aktívna až do roku 1811 kedy bola uzatvorená na základe kráľovského dekrétu. V roku 1944 bola znovu otvorená a v nasledujúcich rokoch sa postupne zakladali ďalšie fakulty (farmaceutická, technická, právnická, ekonomická, filozofická,...). V roku 1988 bola Univerzita presťahovaná do 16 km vzdialenej dedinky Fisciano. Dnes má 43 000 študentov a štruktúra univerzitného kampusu a moderných budov ponúka mnoho služieb pre efektívnu výučbu, výskum a študentský život všeobecne. Prítomnosť multimediálneho vybavenia, modernej knižnice, rovnako ako miest stretávania sa, menza a zeleň vytvárajú excelentnú univerzitu s príjemným miestom pre štúdium.

Náplňou mojej práce je štúdium liečivých rastlín, jednak z ekologického hľadiska, ale aj z hľadiska biochemického. Naša univerzita založením centier excelentnosti (medzi nimi aj Centrum excelentnosti ekológie živočíchov a človeka, v ktorom mám možnosť vďaka doc. RNDr. Ivanovi Šalamonovi, CSc. pracovať aj ja) je ešte len v začiatkoch analytického výskumu. Vďaka ERASMUS-LETNÉ STÁŽE som dostala možnosť pracovať v špičkovom kolektíve s najmodernejšou technikou, a to takmer neobmedzene. Pracovný systém v laboratóriu je zabehaný. Pracovalo sa od deviatej ráno (ja som chodievala aj na ôsmu, aby som za ten „krátky“ čas postihla čo najviac) a z práce sa odhádzalo okolo 18-19. večer. Pre mnohých z našich bol

to asi bolo príliš dlho, no taliani majú trochu posunutý biorytmus - vstávajú oveľa neskôr ako my a do postele chodievajú dávno po polnoci. Pracovný kolektív bol veľmi milý, ochotný a ústretový a po čase sa z kolegov stali priatelia. Okrem pracovných skúseností som si domov priniesla aj množstvo zážitkov z voľného času, ktorého som tam síce veľa nemala – len počas víkendov – no tie som taktiež využívala maximálne na spoznávanie okolia. Okrem nádherného historického centra Salerna sa v okolí nachádza známa COSTIERA AMALFITANA (amalfské pobrežie) známe svetovou produkciou citrónov a nepredstaviteľne drahými rezortami. Len 30 km severne od Salerna sa nachádza Neapol, nad ním stále obávaný Vezuv a v okolí množstvo známych aj menej známych ostrovov ako napr. Capri. Južne od Salerna sa zas nachádza mestečko (alebo skôr dedina) Paestum, ktorá sa pýši pozostatkami Magna Graecia – pomerne dobre zachovanými gréckymi chrámami. Veľmi rada cestujem, spoznávam nových ľudí a odlišnú kultúru a tak sa mi podarilo skĺbiť prácu a zábavu počas jedného leta.

Všetkým, ktorí sa doteraz pozerali na tieto výzvy s nedôverou alebo s obavami, odporúčam nájsť v sebe odvalu a ... všetko ostatné bude len také ako si to sami zariadite.

Mgr. Daniela Gruľová

STUDENTSKÁ RADA VYSOKÝCH ŠKÔL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

STUDENT COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION OF SLOVAK REPUBLIC

A UVÁDZAJÚ

SK IESN INTERNATIONAL EXCHANGE STUDENT NETWORK

ZIMNÉ ŠTUDENTSKE HRY

3.-5. február 2012

Hotel VESEL DONOVALLY PARK SNOW

CENA: 95EUR

REGISTRÁCIA A INFO:

2 NOCI V HOTELI VESEL S PLNOU PENZIOU
SKIPASS SOBOTA + NEDEĽA

V PÁTOR A SOBOTU SA O VEČERNÚ ZABAVU POSTARAJÚ DJI A KAPELY

SRVS.SK

PARK SNOW DONOVALLY

Studenti Studentom
www.studenti-studentom.sk

Slovenský kultúrny inštitút

Foto: Jaro Ondo

Stromček nám opäť zašepká...

*Stromček nám opäť zašepká, že na svete nie sme samí,
mamiin smiech a otcov večný humor, keď vieš, že trojka je najvyššie číslo.
Celý rok hľadáš v ľacných priateľstvách a láskach pevný bod a ten ťa čaká doma, stále,
chyt' ho, ak sa nebojíš a udrž si ho naveky...
Aj keď si „veľký“, slobodu nájdeš v mamičkinom náručí.
... a stromček znova zašepká... škoda, že len raz za rok...*

kam

ISSN 1337-9208

9 771337 920002

www.unipo.sk

www.univerzitne.info